

m:
agazin

ZIMA 2016/2017
BROJ 12
IZDANJE ZA BIH
BESPLATAN PRIMJERAK

*Budite
zvijezda nečijeg
neba u novoj
2017. godini.*

TEMA
BROJA
10 tehnologija
do 2100. godine

SVJETSKI
DOGAĐAJI
**Open Mobile
Summit 2016**

TALENTI
Martin Frljić

LG K8^{LTE}

Find Your Own Style
Glossy Pebble Design

 LG
Life's Good

IMATE PRIJATELJE

03

05 **NUDIMO VAM**
Nova godina sa novim
kanalima u Open-u

12 **ZVIJEZDA PONUDE**
HUAWEI Mate 9

19 **DNEVNIK PRIJATELJSTVA**
Dio smo vaših
najljepših trenutaka

POSLOVNI SVIJET

23

44 **SVJETSKI DOGAĐAJ**
Open Mobile Summit 2016

49 **BRENDKOVI KOJIMA VJERUJEMO**
Najbolji smartfoni
u 2016. godini

55 **TESTIRAMO**
Samsung J7

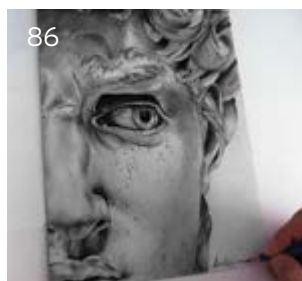
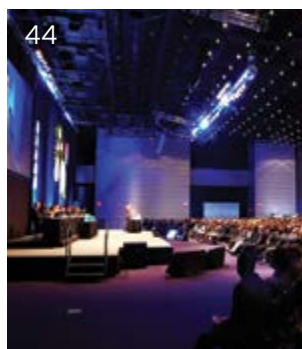
S DRUGE STRANE

69

82 **U ROMINGU**
Razglednica iz Beča

86 **TALENTI**
Martin Frljić

106 **MUZIKA**
Lukijan Ivanović

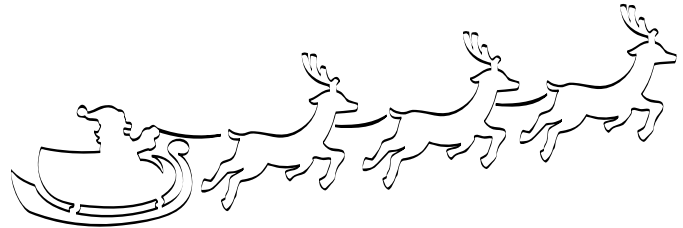

m:agazin

SREĆNI NOVI IZAZOVI!

Kažu da nikad nije kasno za dobre odluke, nove početke, fina putovanja, sušenje planova koji su pali u vodu i pravljenje novih, dodavanje cimeta na pitu od jabuka, usvajanje zdravih navika, odricanje od predrasuda, ispunjenje finih želja. Nadamo se da nije kasno ni za prazničnu čestitku dragim čitaocima m:agazina.

Želimo vam svako dobro u ovoj godini, da imate mnogo inspirativnih izazova i razloga za nazdravljanje.

A mi ćemo za vas i dalje na hartiji ostavljati tragove o najboljoj i najsavremenijoj komunikaciji 21. vijeka, donositi priče o prijateljstvima, novim mladim talentima, inspirativnim gradovima i ljudima.

Živjeli!

m:tim

IMPRESUM

ZIMA 2016/2017
BROJ 12
IZDANJE ZA BiH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZA IZDAVAČA: generalni direktor Marko Lopičić, izvršni direktor za marketing i prodaju Đorđe Mišić

m:agazin TIM: Sandra Stanić, Aleksandra Šobić, Jelena Maksimović, Milica Stojaković, Andrea Lazić, Vlatka Repac

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Aleksandra Stojanović-Ljubotina, Milovan Tatić, Darko Bajić, Predrag Laketa, Milica Mamić, Vanja Partalo, Ljubica Jerotijević, Nenad Bosnić, Dejan Trninić, Filip Grumić, Vanja Stokić, Rajko Radovanović i Bojan Radović

LEKTOR: Saša Četojević

DIZAJN: Sanda Arsenić / Aquarius

PRELOM I PRIPREMA: Sanda Arsenić / Aquarius

ADRESA REDAKCIJE: Vuka Karadžića 2, 78.000 Banjaluka // TELEFON: 051/240-875, 240-250 // FAX: 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // WEB: mtel.ba

ŠTAMPA: Compex, Braće Pišteljić 1, 78.000 Banjaluka

TIRAŽ: 3.000

IZLAZI KVARTALNO

m:

IMATE PRIJATELJE

NIKAD BOLJA
PRILIKA ZA OPEN!

FOTO PRIČA


- ~~~~~
1. *PODRŠKA OBRAZOVANJU – Saradnju sa banjalučkim Elektrotehničkim fakultetom nastavili smo i pri obilježavanju Dana Fakulteta, kada smo uručili poklone najboljim studentima, ali i dobili zahvalnicu za dugogodišnje prijateljstvo sa ovom obrazovnom ustanovom*
 2. *DRUŽENJE SA MEDIJIMA – Već po tradiciji, originalnom zabavom smo zaključili još jednu godinu uspješne saradnje sa prijateljima iz brojnih medijskih kuća*
 3. *PROSLAVA NOVE GODINE – Najljepši doček Nove godine je u krugu prijatelja, i baš zato smo tačno u ponoć bili na Trgu Krajine uz regionalne zvijezde i naše sugrađane*
 4. *KONCERT BIJELOG DUGMETA – Nakon skoro tri decenije čekanja, banjalučka publika je uživo slušala kulturni sastav Bijelo dugme, čiji dolazak smo ponosno podržali*
 5. *BALET NA LEDU – Uz našu podršku, Banjaluku je posjetio i Ruski državni balet, koji je gledaocima priredio jedinstven spektakl na ledu*

NUDIMO VAM

NOVA GODINA SA NOVIM KANALIMA U OPEN-U

NOVU GODINU M:TEL JE POČEO DARUJUĆI SVOJIM
POSTOJEĆIM I NOVIM KORISNICIMA PREGRŠT POKLONA
I NOVIH MOGUĆNOSTI.

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Za sve korisnike Open IPTV paketa, u 2017. godini je dostupno, pored već postojećih, i **pet dodatnih RTS kanala!** To su kanali RTS ŽIVOT, na poziciji 091, RTS DRAMA, na poziciji 092, RTS KOLO, na poziciji 093, RTS TREZOR, na poziciji 094, i RTS MUZIKA, na poziciji 095.

Pratite svoje omiljene RTS kanale, sa pažljivo biranim sadržajem i kvalitetnom produkcijom, i to **ekskluzivno na našem tržištu**, kao korisnici Open IPTV-ja. Kanal RTS ŽIVOT nudi vam priče o životu iz najrazličitijih perspektiva. Životna svjedočenja, životne sudbine, životne situacije, okupiće gledaoce ovog programa i povesti ih u novo „životno“ iskustvo. RTS DRAMA je kanal koji prikazuje domaće serije, TV drame, filmove iz produkcije Radio-televizije Srbije, ali i bogat serijal arhive najboljih pozorišnih predstava. Programsku ponudu će obogatiti i višestruko nagrađivani TV filmovi i drame Redakcije igranog programa. RTS KOLO je kanal koji vam nudi svakodnevno uživanje, kroz svojevrsni muzički vremeplov, u najkvalitetnijim kompozicijama i izvođenjima domaćih vokalnih i instrumentalnih solista i ansambala. Kanal je namijenjen svim ljubiteljima muzičkih sadržaja iz oblasti narodne, etno i starogradske muzike. RTS TREZOR prikazuje emisije iz različitih oblasti - nauke, umjetnosti, sporta - snimane u produkciji Radio-televizije Beograd do devedesetih godina prošlog vijeka. Gledaoci će moći da vide kako su nekada snimane emisije različitih televizijskih formata i sadržaja i koja su sve, danas velika imena kulture, umjetnosti i televizijskog stvaralaštva učestvovala u stvaranju bogate i raznovrsne arhive RTS-a. RTS MUZIKA nudi vam urbani zvuk, rokenrol, pop, hip-hop, rep, rege i ostale žanrove koji spadaju u domen popularne muzike, pa su i osnova koncepta ovog programa. Osim reprezentativnih arhivskih emisija, gledaoci će imati priliku da uživaju i u najnovijoj muzičkoj produkciji.

Korišćenje dodatnih RTS kanala m:tel daruje besplatno svim svojim korisnicima u periodu od tri mjeseca.

U novoj godini, obogatili smo svoju ponudu i sa još dva nova kanala u Open IPTV-ju, kanalom **HiFi Music**, koji emituje muzičke spotove i koncerte pop i rok žanra, te kanalom **Film Klub**, za sve ljubitelje kinematografije zemalja bivše Jugoslavije.

Ukoliko želite u svom domu imati najbolji TV program, ekskluzivne kanale, posebne ponude i pogodnosti u paketima Open, dobro ste došli u m:tel poslovnice! Detalji Open ponude dostupni su i na web site-u m:tel-a, kao i telefonskim putem, pozivom na broj korisničkog servisa 0800 50 000.

Budite dio Open porodice i uživajte u raznovrsnom TV programu 24 sata dnevno!

open otvoreno za sve

OPEN PREPORUČUJE

PTC*

PTC { }

PTC,

PTC:

PTC;

FK FILMklub

HI-FI

NE PROPUSTI
SEDAM NOVIH
TV KANALA!

SISTEM INTEGRACIJA

NOVA USLUGA ZA M:TEL
POSLOVNE KORISNIKE

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Želite li da budete prepoznatljivi po vašem kvalitetnom poslovanju, da svojim poslovnim partnerima i klijentima pružite samo najbolje? Mi vam nudimo inovativna poslovna rješenja kroz raznovrstan spektar usluga koje će doprinijeti vašem poslovnom razvoju.

Pored već dobro poznatih usluga fiksne i mobilne telefonije, pristupa internetu, digitalne televizije... m:tel vam od sada nudi usluge/rješenja iz oblasti sistem integracija. Ukoliko su vam potrebni kvalitetan i stručan IT konsalting, dizajniranje tehnoloških rješenja, povezivanje udaljenih lokacija, projektovanje i izgradnja LAN i WAN mreža, strukturno kabliranje građevinskih objekata, informatička podrška korisnicima pri korišćenju IP baziranih servisa, cloud, te ostala poslovna rješenja, obratite nam se i mi ćemo vam rado pomoći.

Svaka firma, velika ili mala, zahtijeva stručan pristup u sagledavanju potreba i planova za uspješno poslovanje. U tome vam svakako mogu pomoći stručna IT konsalting rješenja koja podrazumijevaju savjetovanje, izradu idejnih rješenja i projekata, kako za mrežnu infrastrukturu, tako i za integrisana rješenja informacionih sistema, koja su potrebna za vaše poslovanje.

U usluge spadaju detaljna analiza postojećih mrežnih, data centar i enterprise okruženja, izrada prijedloga za poboljšanje i rekonstrukciju sistema te izrada projekata integracije informacionih sistema.

Nakon detaljne analize problema, m:tel će svojim korisnicima uvijek ponuditi i najbolja i najpovoljnija rješenja kroz veliki broj servisa iz svoje ponude.

Jedno od takvih rješenja je i **mrežna infrastruktura prema željama i zahtjevima korisnika**. Rješenja uključuju dizajn kompletne infrastrukture s najvišim standardima upotrebljivosti, skalabilnosti i sigurnosti, implementaciju i testiranje te izradu finalne dokumentacije. Tehnologije koje se implementiraju kreću se od LAN/WAN mreža, sigurnosnih implementacija, sistema IP telefonije do integracije različitih tehnologija u jedinstveno rješenje prema željama korisnika.

Realizacija aktivne mrežne infrastrukture (Datacenter) je usluga arhitekture i implementacije internih mrežnih infrastrukture. Sastoji se od dizajna tzv. core mrežne infrastrukture bazirane na jednoj lokaciji, njenoj propusnoj moći, mogućnosti povezivanja svih Datacenter komponenti, te količini opreme i nivou na kojem se usluga planira koristiti.

IP Security (perimeter) zaštitice vaš interni mrežni saobraćaj od vanjskih upada i presretanja.

Sigurnost internih mrežnih infrastrukture je usluga koja će da zaštiti centralne sisteme od neovlaštenog pristupa unutar internih mrežnih infrastrukture.

Centralizovana autentifikacija i autorizacija korisnika i računara u mreži (LDAP) podrazumijeva mehanizme autentifikacije zasnovane na LDAP protokolu (npr. Microsoft Active Directory Domain Services). Sastoji se od analize postojeće IT infrastrukture, hardverskih i softverskih zahtjeva (broja servera, licenci za operative platforme), potreba za segmentacijom na logičkom nivou (foresti i domene), fizičkih lokacija (site), korisnika i računara

u posebne logičke cjeline (organizacione jedinice), te ostalih funkcionalnosti kao što su npr. grupne polise (GPO) i višefaktorna autentifikacija.

Centralizovana dvofaktorna/multifaktorna autentifikacija je višeslojna autentifikacija, zasnovana na već postojećem mehanizmu centralizovane autentifikacije (LDAP direktorij). Sastoji se od analize postojeće infrastrukture, hardverskih i softverskih zahtjeva (broja servera, licenci za operative platforme, čitača kartica, smart kartica, OTP token-a, softverskih token-a, itd) i potreba za segmentacijom odobrenja pristupa (multi-level approval).

Visoko dostupni infrastrukturni servisi (e-mail, database, web) ponudiće vam najmodernije servise za razmjenu elektronske pošte (e-mail), servise za pohranu podataka u baze (database), servise za web sadržaj (web serveri) - koji nemaju tzv. single point of failure.

Implementacija virtuelizacijskih okruženja, virtuelizacija servera je IT infrastruktura koja svrsishodno iskorištava hardverske resurse unutar Datacenter okruženja, tako da host-uje više „virtuelnih“ serverskih instanci na jednoj ili više povezanih hardverskih serverskih platformi.

Implementacija desktop platformi u standalone ili VDI varijanti (thick/thin client deployment) omogućava skoro istovremenu instalaciju i konfiguraciju radnih stanica krajnjih korisnika sistema - desktop računari, laptopi (u standalone varijanti), te dizajn rješenja za serviranje desktop korisničkih okruženja sa centralnih IT sistema koristeći VDI (Virtual Desktop Infrastructure) pristup.

Implementacija sistema za nadzor i upravljanje IT infrastrukturom predstavlja uslugu arhitekture i implementacije platforme za nadzor svih ili pojedinih dijelova IT infrastrukture, bez obzira na to da li je geografski locirana na jednoj ili više lokacija. Nadzorna/upravljačka platforma koja se koristi prilikom implementacije je Microsoft System Center ili VMware vRealize Operations Management.

Implementacija sistema za pohranu podataka (storage) je garancija za bezbjednu pohranu podataka koji se koriste u svakodnevnoj obradi unutar Datacenter serverske infrastrukture, kako na primarnoj, tako i na disaster recovery lokaciji.

Implementacija sistema za sigurnosne kopije podataka (backup) sigurno će pohraniti kopije podataka koji se koriste u svakodnevnoj obradi unutar Datacenter serverske infrastrukture, na primarnoj ili disaster recovery lokaciji.

Implementacija sistema za arhiviranje podataka je tu za bezbjednu pohranu podataka koji se ne koriste u svakodnevnoj obradi, već predstavljaju istorijske podatke koji se obrađuju out-of-band ili se na njih referencira po potrebi.

Pored svega nabrojanog, m:tel vam u sklopu svojih integracijskih rješenja nudi i **stručnu tehničku podršku, te održavanje informacionih sistema**, što podrazumijeva održavanje i pružanje podrške i upravljanje vašom IT infrastrukturom.

Ako se odlučite za kvalitetno poslovanje, kontaktirajte nas putem e-mail adrese poslovni.korisnici@mtel.ba.

SAMSUNG

Galaxy S7 edge | S7

Razmisli šta sve telefon može.

OPEN PREDSTAVLJA

M:TEL OPEN KORISNICI BOGATIJI ZA AXN BESPLATNU VIDEOTEKU!

PIŠE: MILOVAN TATIĆ

Korisnici m:tel Open IPTV paketa tokom 2016. godine bili su u prilici da iskoriste mnoge promotivne akcije, a i da svoje iskustvo gledanja televizije obogate mnogim tehnološkim novostima, od kojih je najznačajnija besplatna usluga gledanja televizije u pokretu Open To Go na tabletu, računaru ili mobilnom telefonu.

Kraj godine u m:tel Open-u donosi još jednu poslasticu za sve postojeće i nove korisnike - BESPLATNU AXN Now! videoteku, sa najboljim AXN sadržajima koji su dostupni korisnicima Open IPTV paketa (osim start) kad god to požele, bez ograničenja ili dodatnih troškova. Do sadržaja videoteke dolazite putem menija - opcija videoteka.

U sklopu AXN Now videoteke očekuju vas popularne krimi-serije, SF fantastije i drame: „Bez granica“, „Bez ograničenja“, „Falco“, „Hanibal“, „Kralj čudaka“, „Vladavina“, a i mnoge druge koje se periodično osvježavaju.

Treba istaći da se ova videoteka nalazi i u Open To Go ponudi, tako da je možete gledati i putem drugog ekrana u kući.

Sve informacije u vezi sa videotekom možete pronaći na sajtu <http://www.mtel.ba> ili pozivom na korisnički servis: 0800 50 000. Open To Go možete registrovati i sami, putem sajta <http://opentogo.mtel.ba>.

IZDVAJAMO

Hanibal (2012)
Drame, AXN

Režiser: Dejvid Slejd

*Glumci: Hju Densi, Mads Mikelsen,
Lorens Fišbern*

Glavni lik serije je Vil Grejem, briljantni empatični FBI profajler, koji ima sposobnost da mislima prati uvrnute ideje i postupke najtraženijih serijskih ubica. Njegov šef Džek Kraford zauzdava Vilovu sposobnost čitanja misli i uviđa njegovu potrebu za psihijatrijskom pomoći nakon posebno uznemirujućeg slučaja. Vil tako stiže pod nadzor cijenjenog psihijatra dr Hanibala Lektora.

Bez ograničenja (2012)
Akcija, AXN

Režiser: Lik Beson

Glumci: An Žiruar, Vansan Elbaz, Elen Sezare

Vensan Liberati, agent francuske kontraobavještajne službe, na misiji je u Africi kada saznaje da ima tumor na mozgu. Odlučuje da napusti službu kako bi proveo posljednje mjeseci u Marseju, u blizini kćeri Lole i bivše žene Aleksandre, koja upravo započinje novi život s lokalnim advokatom. Vensan im ne govori za tumor, ali u isto vrijeme nije u potpunosti prekinuo veze sa bivšim poslodavcima, koji mu nude da obavlja tajne zadatke u zamjenu za novi eksperimentalni lijek za njegovu bolest.

Kralj čudaka (2014)
Rijaliti, AXN

Režiser: Krejg Armstrong

Glumci: Selest Anderson, Kertis Armstrong, Robert Karadin

Voditelji takmičenja „Kralj čudaka“ su glumci Robert Karadin i Kertis Armstrong. Jedanaest takmičara mora da ispuni različite zadatke kako bi osvojili glavnu nagradu od 100 000 dolara i bili krunisani titulom „najveći čudak ikada“ te bili dostojni da sjede na „Tronu igara“.

ZVIJEZDA PONUDE

TELEFON KOJI SVOJIM
NOVINAMA ODUZIMA DAH

HUAWEI MATE 9

PRIPREMILA: ALEKSANDRA STOJANOVIĆ-LJUBOTINA

Najnoviji pametni telefon Mate omogućava inovativni doživljaj s androidom i predstavlja moćne nove napretke vezane za performanse, bateriju i korisničko iskustvo

Na ekskluzivnom događaju u Minhenu, kompanija Huawei Consumer Business Group, u novembru ove godine predstavila je željno iščekivani telefon - HUAWEI Mate 9. Nadograđujući uspjeh firme Huawei u proizvodnji prelijepo dizajniranih, moćnih mobilnih uređaja, novi članovi Mate serije omogućavaju korisnicima potpuno novi doživljaj s androidom - uključujući Kirin 960 za najbrže računarske performanse, SuperCharge tehnologiju i nevjerojatno novo korisničko iskustvo.

„Prilikom osmišljavanja uređaja HUAWEI Mate 9, krenuli smo od jednostavnog pitanja - kako možemo da poboljšamo svaki element iskustva sa pametnim telefonima“, rekao je Ričard Ju, izvršni direktor Huawei Consumer Business Group-a. „Poznato nam je da za današnje poslovne korisnike brz i funkcionalan pametni

telefon predstavlja samo početak. Oni žele i veličanstven dizajn i intuitivne karakteristike. Stoga smo osmislili uređaj sa najsavremenijim hardverskim i softverskim inovacijama.“

HUAWEI Mate 9 je dinamična kombinacija vodećeg industrijskog hardvera i naprednog softvera, koji rade zajedno da bi njihovi korisnici bili uvijek korak ispred. Ključne karakteristike ovog uređaja, uz skup čipova Kirin 960, najbolji procesor za pametne telefone na svijetu, čini i intuitivni korisnički interfejs EMUI 5.0, koji olakšava korišćenje operativnog sistema, zatim, tu je SuperCharge tehnologija, koja omogućava 20-minutno punjenje baterije, koja traje cijeli dan, i neprikosnovena Leica kamera druge generacije sa dvostrukim sočivom, RGB senzorom od 12 megapiksela, monohromnim senzorom od 20 megapiksela

i hibridnim zumiranjem sa superiornim dvostrukim uveličavanjem.

MAKSIMALNE PERFORMANSE I BRZINA SA SKUPOM ČIPOVA KIRIN 960

Sa više od 100 miliona prodatih jedinica, skupovi čipova Kirin firme Huawei demonstrirali su duboko razumijevanje vrste snage i doživljaja koju korisnici traže; oni očekuju da njihovi mobilni uređaji budu brzi, intuitivni i pouzdani.

Kirin 960 je prvi skup čipova na svijetu koji predstavlja ARM Cortex-A73/A53 CPU sa osam jezgara i Mali G71 GPU sa osam jezgara. CPU pruža najbolje performanse sa više jezgara među svim sistemima na čipu za pametne telefone, istovremeno smanjujući potrošnju energije za 15 procenata. GPU se može pohvaliti 180-procentnim poboljšanjem performansi i 40-procentnim poboljšanjem energetske efikasnosti u poređenju sa svojim prethodnikom. Kirin 960 u potpunosti iskorištava inovativni grafički standard Vulkan na Android-u 7.0, povećavajući grafičke performanse za do 400 procenata.

BEZBJEDNA BATERIJA SA BRŽIM PUNJENJEM

HUAWEI Mate 9 kombinuje bateriju visoke gustine od 4.000 mAh sa svojom novom tehnologijom SuperCharge. Pomoću svoje napredne tehnologije uštede energije, HUAWEI Mate 9 produžava vijek trajanja baterije da bi obezbijedio više od dva dana neprekidnog rada. To obuhvata 40-procentno povećanje vremena poziva sa CDMA (višestruki pristup tehnologijom proširenog spektra) i 20-procentno povećanje vremena igranja igrice.

Tehnologija SuperCharge podržava 5A brzo punjenje, 50-procentno poboljšanje u odnosu na svog prethodnika. Desetominutno punjenje obezbjeđuje dovoljno energije za gledanje dva cijela filma. Što je najvažnije, baterija je opremljena podešavanjima po industrijskim bezbjednosnim standardima, uključujući Super Safe 5-gate zaštitu, koja nudi praćenje napona, struje i temperature u realnom vremenu da bi se eliminisali bezbjednosni rizici i zaštitio vijek trajanja baterije.

NOVI STANDARD ZA PROFESIONALNI KVALITET FOTOGRAFISANJA PAMETNIM TELEFONOM

Slijedeći nevjerovatan uspjeh uređaja Huawei P9, HUAWEI Mate 9 predstavlja drugu generaciju kamera sa dvostrukim sočivom projektovanih u saradnji sa firmom Leica. Huawei i Leica nastavljaju da fino podešavaju i poboljšavaju optičke performanse modula kamere, koje sada obuhvataju F2.2 RGB senzor od 12 megapiksela, F2.2 monohromni senzor od 20 megapiksela i poboljšane algoritme fuzije slike koji rade u sprezi da bi proizveli zadivljujuće fotografije.

RGB senzor „hvata“ boje onakve kakve su u stvarnosti, dok monohromni senzor „hvata“ složene detalje, što sve rezultuje legendarnim „Leica izgledom“. U kombinaciji sa vodećim rješenjem za optičku stabilizaciju slike (OIS) za kameru sa dvostrukim sočivom i prvom tehnologijom grupisanja piksela za kameru sa dvostrukim sočivom u branši, HUAWEI Mate 9 ima vrhunski kvalitet noćnih snimaka. Kirin 960 posebno je dizajniran da bi podržao drugu generaciju kamera sa dvostrukim sočivom Leica uređaja HUAWEI Mate 9 sa hibridnim zumiranjem. 4-1 hibridni autofokus predstavlja laserski fokus, fokus detekcije faze, fokus dubine i fokus kontrasta.

DIZAJN VISOKIH PERFORMANSI

Uređaj HUAWEI Mate 9 nadograđuje visoko cijenjene karakteristike dizajna serije Mate i koristi najfinije materijale da bi dobio telefon koji je i prelijepo dizajniran i udoban za korišćenje. Na osnovu opsežnog procesa istraživanja i razvoja, HUAWEI Mate 9 sastavlja se iz 50 jedinstvenih procesa, uključujući i sat vremena CNC mašinske obrade, što rezultuje metalnim okvirom visoke preciznosti iz jednog komada. Svaki detalj - od glatke peskirane teksture do veličanstvene palete boja - rezultat je više od 25 godina iskustva u vrhunskom stvaralaštvu.

IZNOVA STVOREN DOŽIVLJAJ S ANDROIDOM

Uvođenjem EMUI 5.0, HUAWEI Mate 9 iznova stvara originalni operativni sistem android koristeći Linux da poboljša iskustvo, estetiku i funkcionalnost. Uz EMUI 5.0, Mate 9 vremenom postaje inteligentniji i efikasniji, tako što razumije obrasce ponašanja korisnika, i obezbjeđuje davanje prvenstva aplikacijama visokog prioriteta što se tiče sistemskih resursa. To garantuje dugotrajan, neometan rad, jer EMUI 5.0 vremenom usporava opadanje performansi koje se dešava svim pametnim telefonima. EMUI 5.0 takođe uvodi najnoviji dizajn intuitivnog interfejsa.

HUAWEI Mate 9 biće dostupan u crnoj, svemirskosivoj, mjesечеvoj srebrnoj, šampanjaczlatnoj, mokasmeđoj i keramičkobijeloj boji.

Huawei Consumer Business Group lansirao je i HUAWEI FIT, lagani sat za fitnes, koji prati brzinu otkucaja srca, broj pređenih koraka i vrijeme spavanja te pruža podršku za mnoge sportske aktivnosti. HUAWEI FIT sadrži detaljne i prilagođene programe za trčanje i nudi opciju davanja savjeta u realnom vremenu; nakon trčanja sat pokazuje maksimalan unos kiseonika, vrijeme potrebno za oporavak i rezultat treninga. Ovo je prvi nosivi uređaj koji posjeduje TÜV-WT sertifikat pouzdanosti i preciznosti.

Svoj Huawei Mate 9 ćete uskoro moći pronaći i u ponudi kompanije m:tel. Pratite sajt kompanije i postanite vlasnik ovog željno iščekivanog telefona.

FREND KUTAK

FREND PLAN ZA NOVI STAN

IGRAJ FREND NAGRADNU IGRO I OSVOJI STAN U SVOM GRADU

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Kompanija m:tel je početkom novembra 2016. pokrenula veliku nagradnu igru pod nazivom „Frend plan za novi stan“, u okviru koje je za sve Frend korisnike koji aktiviraju jedan od Frend tarifnih planova, obezbijedila vrijedne telefone i stan kao glavnu nagradu.

Podsjećamo, nagradna igra „Frend plan za novi stan!“ će trajati do 28. februara 2017. godine, kada će biti izvučena glavna nagrada - stan u opštini u BiH iz koje bude srećni dobitnik.

Pored glavne nagrade, u toku trajanja nagradne igre, biće dodijeljeno 20 Huawei pametnih telefona. Svake sedmice će biti izvučen dobitnik telefona Huawei P9 Lite, a na kraju svakog mjeseca dobitnik telefona Huawei P9.

Nagradna igra je namijenjena m:tel prepaid, odnosno Frend korisnicima, sa mjestom prebivališta u Bosni i Hercegovini, koji u periodu trajanja igre aktiviraju jedan od četiri Frend tarifna plana.

Učešće u nagradnoj igri je veoma jednostavno - dovoljno je aktivirati jedan od Frend tarifnih planova:

- *Mudri Frend po cijeni od 12 KM (sa PDV-om) i bonusom od 100 minuta, 100 SMS-ova i 200 MB mobilnog interneta.*
- *Moćni Frend po cijeni od 19 KM (sa PDV-om) i bonusom od 200 minuta, 200 SMS-ova, 1 GB mobilnog interneta, te potpuno neograničenim Viberom*
- *Snalažljivi Frend po cijeni od 8 KM (sa PDV-om) i bonusom od 80 minuta i 80 SMS-ova ili*
- *Neumorni Frend po cijeni od 12 KM (sa PDV-om) i bonusom od 1 GB mobilnog interneta i neograničenim Facebook-om.*

Frend planovi aktiviraju se putem servisa Moj meni, pozivom na *100#, čime automatski postaješ učesnik nagradne igre.

IsPLANiraj i osvoji!

Više informacija i pravila nagradne igre, te imena dobitnika za novembar i decembar, potraži na stranici frend.mtel.ba.

**MOĆNI
FREND**

**MUDRI
FREND**

**SNALAŽLJIVI
FREND**

**NEUMORNI
FREND**

FREND KUTAK

FREND ZA TURISTE

POVOLJNA KOMUNIKACIJA
I NEOGRANIČENI MOBILNI
INTERNET I NA ODMORU

PRIPREMIO: PREDRAG LAKETA

Osjećaj se kao kod kuće uz Frend turističke pakete! Ponuda vrijedi do 20. marta 2017. godine. Frend turističke pakete možeš nabaviti u m:tel prodajnim mjestima ili kod ovlaštenih zastupnika širom BiH.

Ovu odličnu ponudu kreirali smo samo za tebe. Sve je nadohvat ruke po vrlo pristupačnim cijenama. Zapravo, sve možeš: fiksni, mobilni, internet - sve na jednom mjestu po vrlo **povoljnim uslovima i smanjenim troškovima. Dobra veza i maksimalne brzine! I to je to!**

Krenimo redom:

Ukoliko si na proputovanju kroz BiH ili si odlučio/la da praznike provedeš u jednom od bh. gradova, preporučujemo ti Frend prepaid pakete namijenjene turistima.

Tourist INO MIN & NET možeš kupiti po cijeni od 25 KM (sa PDV-om). U paketu, pored 1 KM na bonus računu koji vrijedi 30 dana, dobijaš i bonus od 30 minuta za pozive prema mobilnim i fiksnim mrežama u: Poljskoj, Češkoj, Turskoj, Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Sloveniji, Austriji, Njemačkoj i Rusiji. Ove dobijene bonus minute možeš koristiti sedam dana od dana aktivacije, a obračunski interval je 60 sekundi. Pored toga, u paketu ćeš dobiti

i 5 GB mobilnog interneta po maksimalnoj brzini (do 21 Mb/s / 5,7 Mb7s), koji možeš koristiti sedam dana od dana aktivacije i to u m:tel mobilnoj mreži. Ako potrošiš dodijeljenu količinu interneta po maksimalnoj brzini prije isteka perioda važenja, surfovanje možeš nastaviti po smanjenoj brzini (128 kb/s) dok god ti važi dodijeljeni bonus. Naravno, ukoliko želiš veću brzinu, uvijek su ti dostupne naše tarifne opcije za mobilni internet, a najbrži način da to uradiš je da pozoveš kod *100*1#

Tourist NET iznosi 10 KM (sa PDV-om) i biće dobar prijatelj svima kojima je potreban neograničen mobilni internet u m:tel mreži. Ovaj internet bonus vrijedi tri dana, a pored toga, tu je i 1 KM na bonus računu koji možeš koristiti 30 dana od dana aktivacije paketa, slati poruke i razgovarati unutar svih mreža u BiH.

Za više informacija pozovi 066 10 10 10.

I to je to!

KORISNIČKA PODRŠKA

KO RADI DOK OSTALI PRAZNUJU?

PRIPREMILA: MILICA STOJAKOVIĆ

Kad dođu praznici i kada dočekamo trenutke koje provodimo odmarajući se kod kuće, sami, ili sa porodicom ili na nekom zanimljivom putovanju... postoje oni bez čije pomoći ne možemo, oni koji rade i kada mi praznujemo.

To su ljudi koji rade u call centrima, hitnoj pomoći, vatrogasnoj službi, policiji ili bilo kojem servisu koji nam je dostupan 24 časa dnevno, 7 dana u nedjelji... To su oni koji su uvijek nasmijani i raspoloženi i koji nam se mnogo puta nađu na raspolaganju i priteknu u pomoć kada su nam najpotrebniji.

m:tel call centar je jedan od servisa koji vam je na raspolaganju svih 365 dana u godini, u bilo kom dobu dana. A uz nove korisničke brojeve, sada možete još brže i jednostavnije doći do željenih informacija i korisničke podrške iz oblasti mobilne i fiksne telefonije, interneta ili IPTV usluga.

0800 50 000 pozovite ukoliko ste privatni korisnik postpaid i fiksne telefonije, interneta ili Open paketa.

0800 50 300 je namijenjen poslovnim korisnicima, a

066 10 10 10 je za prepaid korisnike.

1185 informacije pozovite da biste dobili podatke o telefonskim brojevima fiksne i mobilne telefonije pretplatnika m:tel-a, adresi pretplatnika, pozivnim brojevima za unutrašnji i međunarodni saobraćaj.

1186 informacije pozovite za podatke o pretplatnicima na području Republike Srpske, Federacije BiH, Srbije, Crne Gore, Slovenije, Hrvatske, Makedonije, kao i informacije o pretplatnicima svih država u svijetu, uz najavu i davanje tačnih podataka operateru.

~~~~~  
*Podsjetimo se i važnih brojeva koji su vam takođe dostupni 24 časa, 7 dana u nedjelji, a svakako vam mogu zatrebati u ključnom trenutku:*

*122 – policija  
123 – vatrogasci  
124 – hitna pomoć*

~~~~~

SONY

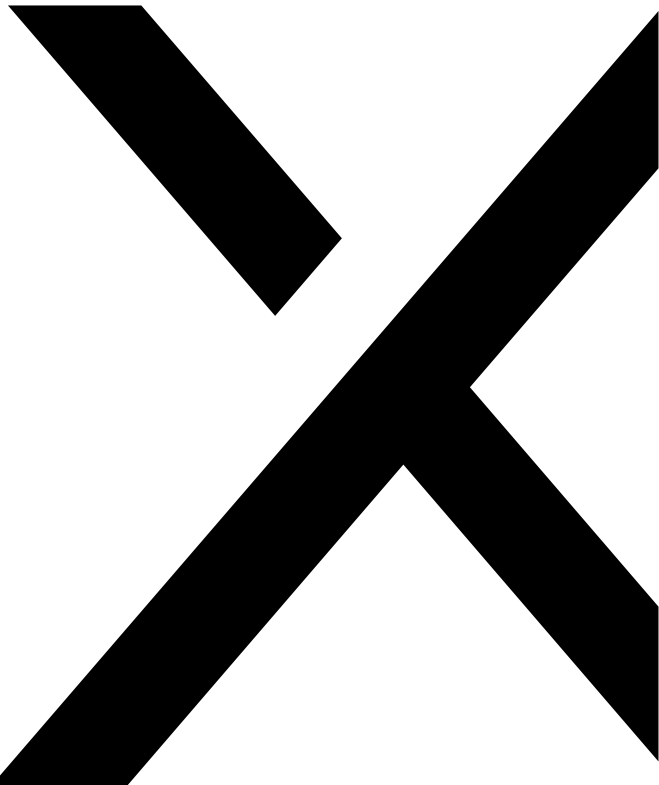
Perfektno pristaje

Dizajniran da pristaje tvojoj ruci.
Dizajniran da prati tvoj život.

XPERIA XA

m:agazin

Dnevnik prijateljstava

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Priznanja i nagrade

Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske i Agencija za bezbjednost saobraćaja Republike Srpske, 27. i 28. oktobra 2016. godine, organizovali su u Banjaluci Petu međunarodnu konferenciju „**Bezbjednost saobraćaja u lokalnoj zajednici**“. Kompaniji m:tel je u okviru ove konferencije dodijeljeno priznanje za doprinos na unapređenju bezbjednosti saobraćaja i radu Agencije i Ministarstva, a tom prilikom Neđo Trninić, ministar saobraćaja i veza u Vladi Republike Srpske, uručio je priznanje Milici Stojaković, portparolu kompanije m:tel. Podsjećamo, Ministarstvo saobraćaja i veza RS, Agencija za bezbjednost saobraćaja RS, Auto-moto savez RS i kompanija m:tel, kao partner, tokom ove godine realizovali su kampanju „Budi pametniji od telefona“, koja je za cilj

imala da ukaže na opasnosti kojima su izloženi učesnici u saobraćaju, s akcentom na one koji koriste mobilni telefon dok su za upravljačem automobila.

U organizaciji MedialInvent-a, Univerziteta u Novom Sadu i Univerziteta Banjaluci, a u saradnji sa Privrednom komorom Republike Srpske, u Narodnom pozorištu Republike Srpske u Banjaluci, 7. decembra 2016. godine, održana je svečana akademija i dodjela priznanja „**Kapetan Miša Anastasijević**“ najistaknutijim privrednim subjektima, ličnostima i obrazovnim ustanovama iz Republike Srpske. Na osnovu tržišne pozicije i korporativne društvene odgovornosti, kompaniji m:tel dodijeljena je Povelja za najboljeg prijatelja i partnera.

1

Kultura i obrazovanje

m:tel je Mostarcima poklonio hit komediju „**Indigo**“, koja je odigrana 28.10.2016, u velikoj dvorani Hrvatskog doma „Herceg Stjepan Kosača“. Mostarska publika imala je priliku da na daskama ovog doma vidi poznate beogradske glumce Danicu Maksimović, Mariju Vicković i Branislava Lečića.

Banjalučka publika je, 10. decembra 2016. godine, imala priliku uživati u gostovanju Ruskog državnog baleta na ledu iz Sankt Peterburga. Podršku izvođenju ansambla Ruskog državnog baleta, koji je izveo spektakularnu baletnu predstavu na ledu „Labudovo jezero“ Petra Iljiča Čajkovskog, pružila i je kompanija m:tel. Solisti koji su nastupili u Banjaluci su dvostruki olimpijski pobjednici Ljudmila Belousova i Oleg Protopopov, te višestruki olimpijski pobjednici u klizanju na ledu Aleksej Ulanov i Ljudmila Smirnova.

U okviru tradicionalne saradnje **Elektrotehničkog fakulteta u Banjaluci** i m:tel-a, i ove godine najbolji studenti generacije na poklon od ove kompanije dobili su pametne telefone, kao jedan od načina podrške i priznanja njihovom trudu i talentu. Svečanost povodom Dana Fakulteta, u prisustvu visokih zvanica, ove godine održana je 25. novembra, a tom prilikom proglašeni su najbolji studenti generacije 2015/2016. godine, i dodijeljene su diplome svršenim studentima ovog fakulteta u protekloj godini te magistrima. Dekan ETF-a Banjaluka prof. dr Branko Dokić dodijelio je i zahvalnice kompanijama koje su partneri ovog fakulteta u zajedničkom cilju da stvore još bolje uslove za studiranje i budućnost mladih talentovanih ljudi. Podrška obrazovanju jedan je od temelja na kojima m:tel gradi odnos sa zajednicom u kojoj posluje, a saradnja sa

Elektrotehničkim fakultetom u Banjaluci kroz mnogobrojne projekte i donacije, potvrda je dugogodišnjeg prijateljstva i strateške prakse ove kompanije da ulaže u znanje. Jedan od takvih projekata upravo je realizovan ove godine, kada je renovirana računarska sistem sala, za koju je m:tel donirao računarsku i mrežnu opremu te pomoć kod instaliranja u ljudskim i materijalnim resursima. Svakako treba spomenuti i projekat „Stipendije za budućnost“, kojim m:tel potvrđuje praksu podsticanja mladih ljudi da unapređuju svoje znanje.

Kompanija m:tel je u mjesecu darivanja, 19. decembra, posjetila banjalučku Gimnaziju, povodom **donacije 40 računara** ovoj obrazovnoj ustanovi, čime je dala svoj doprinos razvoju kvaliteta nastave u najstarijoj banjalučkoj srednjoj školi. Učenici banjalučke Gimnazije prošle godine su se okitili zlatnom medaljom na Međunarodnom festivalu inovacija, gdje su predstavili i svoju mobilnu aplikaciju, što je dobar primjer rezultata koji se u ovoj oblasti mogu ostvariti ulaganjem u mlade talente. Ovim potezom m:tel je nastavio svoje aktivnosti u okviru društveno odgovornog poslovanja i ulaganja u obrazovanje.

Filantropija

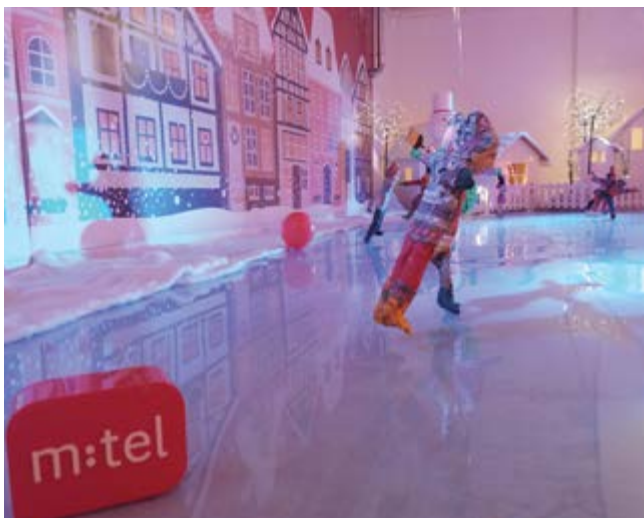
U Banjaluci je 17. novembra, u Muzičkom paviljonu parka „Petar Kočić“, održana panel diskusija „**Filantropija i društvo: investicija u budućnost**“, u organizaciji Fondacije „Mozaik“, koja je jedna od članica SIGN regionalne mreže, osnovane s ciljem promocije održivog civilnog društva, razvoja zajednica, filantropije i intersektoralnog partnerstva. U panel diskusiji na temu filantropije i društva je, između ostalog, učestvovala predstavnik kompanije m:tel Milica Stojaković, portparol, a teme su se ticale korporativne filantropije, uloge kompanija u društvu kako bi se stvorila što bolja klima za zajedničko djelovanje u pozitivnom pravcu te dobrih inicijativa koje doprinose poboljšanju kvaliteta života ljudi.

Krajem mjeseca novembra 2016. godine, u Banjaluci je održana jedinstvena **modna revija**, kao specifičan i višeznačan doprinos obilježavanju 3. decembra, Međunarodnog dana lica sa invaliditetom.

Modnu pistu, koja se ovoga puta našla u Muzeju savremene umjetnosti, uljepšalo je 26 žena koje su nosile raznolike modne kreacije, a svojim šarmom i ljepotom očarale su posjetioce ovog nesvakidašnjeg događaja. Zajedničkim nastupom, dame koje su i osobe s invaliditetom i one bez invaliditeta, ovom revijom poslale su poruku kojom podsjećaju na položaj žena sa invaliditetom i njihovu uključenost u društvene tokove.

2

3

4

NOVA GODINA U STILU VELIKOG GETSBIJA

Kompanija m:tel je već četvrti put organizovala izbor najoriginalnije ideje za novogodišnju proslavu. Zahvaljujući želji jedne Banjalučanke i podršci m:tel-a, Veliki Getsbi dolazi u grad na Vrbasu. Od 2. do 11. decembra, svi koji su imali dobre ideje i želju da ovu novu godinu pretvore u svoju proslavu iz snova, imali su mogućnost da putem m:tel-ove Facebook stranice pošalju svoje ideje za originalnu novogodišnju žurku. Pristiglo je na desetine prijava iz svih krajeva BiH, a m:tel-ova komisija je ideju Tajane Dedić Starović izabrala kao najzanimljiviju te se pobrinula da ona i njeni prijatelji 2017. godinu dočekaju u velikom stilu. Tema žurke je raskošni stil dvadesetih godina prošlog vijeka, sa mnogo retro elemenata, neobičnih detalja i starinskog duha, koji odgovaraju opisima Skota Ficdžeralda.

Osim dobitnice glavnog poklona, kompanija m:tel odlučila je da obraduje još dvije osobe. Mirjana Trninić i Slaviša Borojević za svoje originalne prijedloge, kao drugoplasirana odnosno trećeplasirani na ovom konkursu, nagrađeni su odličnim smartfonima Alcatel Idol 3.

1. Predstava „Indigo“, 2. Modna revija, 3. Snješkovo, 4. Donacija 40 računara banjalučkoj Gimnaziji, 5. Izbor najboljih sportista Republike Srpske

Reviju, čiji su organizatori Udruženje žena sa invaliditetom „Nika“ i Udruženje omladine sa invaliditetom „Infopart“, uz podršku Muzeja savremene umjetnosti, podržala je i kompanija m:tel, poslavši tako poruku koja je ujedno i bila cilj ovog događaja, a to je upravo poruka o potrebi promjene percepcije o osobama sa invaliditetom u našem društvu, što se ova kompanija kroz svoje društveno odgovorne aktivnosti trudi konstantno da podržava i prati.

Povodom **Nikoljdana**, predstavnici kompanije m:tel tradicionalno su i ove godine uručili paketiće šticienicima Doma za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“ te djeci koja borave u Zavodu za fizikalnu medicinu „Dr Miroslav Zotović“ u Banjaluci. Ni ove godine nisu izostali nikoljdanski pokloni za male Trebinjce u predškolskoj ustanovi „Sveta Evgenija, carica Milica“.

Ove godine, 18. decembra, svečano je otvoreno treće „**Snješkovo**“. Najmlađi posjetioci ove čarobne bajke su svakodnevno, od 18. do 30. decembra 2016. godine, imali priliku da uživaju u raznolikim sadržajima koje je za njih pripremilo Dječije pozorište Republike Srpske u Banjaluci. Kompanija m:tel je i ovoga puta pomogla realizaciju ove zimske bajke, čime se još jednom potvrđuje već tradicionalno i dugogodišnje prijateljstvo sa Dječijim pozorištem. Manifestacija je, kao i prethodnih godine, humanitarnog karaktera, a svi prilozima koji su prikupljeni tokom trajanja „Snješkova“ iskorišteni su za pomoć djeci oboljeloj od malignih bolesti.

Kompanija m:tel je, donirajući sredstva za humanitarnu akciju „**S ljubavlju hrabrim srcima**“, i u 2016. godini pomogla najranjivijim grupama, djeci sa teškoćama u razvoju. Ovoga puta, sredstva obezbijeđena putem ove humanitarne akcije usmjerena su u izgradnju Centra za prevenciju razvojnih teškoća za majku i dijete. U Banjaluci je već tradicionalno, pred Novu godinu - 27.12, održan humanitarni koncert na Trgu Republike, kada je upriličeno i sedmo po redu donatorsko veče. Svakako, pored donacija, sredstva su prikupljana i pozivima na kratki broj 1412, čime smo imali priliku na još jedan način biti dio ovog humanitarnog događaja.

Sport

I ove godine podržali smo manifestaciju **Izbor najboljih sportista Republike Srpske**. Svečana ceremonija izbora održana je u Banjaluci, u Banskom dvoru, 21.12.2016. godine, a čast da ponese titulu najboljeg ove godine zaslužio je Mihajlo Čeprkalo, mladi plivač iz Banjaluke.

Drugo mjesto zauzela je Tatjana Đekanović, sportistkinja koja se bavi streljaštvom, treće mjesto kajakaš Darko Savić, a od četvrtog do desetog mjesta plasirali su se Mitar Mrđić (džudo), Nikola Poluga (karate), Mladena Petrušić (atletika), Ajla Sinanović (odbojka), Draško Albijanić (košarka), Draško Vujković (vaterpolo) i Mladen Plakalović (skijanje).

U Banjaluci su se ovog decembra okupili **kik-bokseri** iz Srbije, Crne Gore, Slovenije, Njemačke, Švedske te Bosne i Hercegovine, kako bi na reviji humanitarnog karaktera, koja je održana 8. decembra 2016. godine u sportskoj dvorani „Obilićevo“, pokazali svoj sportski i humani duh.

Nije prvi put da Kik-boks klub „Sveti Georgije“ iz Banjaluke organizuje ovakve humanitarne mečeve, ovoga puta kako bi pomogao Savezu žena oboljelih od raka dojke „Iskra“, a u ovoj humanoj misiji im se pridružio i KBK „Draženko Ninić“ iz Banjaluke.

Ovaj spoj sportskog i humanitarnog događaja prepoznala je i kompanija m:tel, koja tradicionalno podržava sport, ali je i već dokazani prijatelj aktivnosti koje imaju humani karakter kao dio svoje misije u okviru društveno odgovornog poslovanja.

Povodom Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom, koji se obilježava 3. decembra, Odbojkaški klub invalida „Banjaluka“ organizovao je **XV međunarodni turnir u sjedećoj odbojci „BANJALUKA OPEN“**, 26. novembra ove godine. Na turniru je učestvovalo ukupno šest ekipa, i to iz BiH, Srbije, Slovenije, Hrvatske i Mađarske. Kompanija m:tel pružila je podršku održavanju ovog turnira te nastavila praksu podrške sportskim manifestacijama i manifestacijama koje promovišu zdrav život i prave društvene vrijednosti.

U periodu od 23. do 29. oktobra 2016. godine, održano je Evropsko **WAKO prvenstvo** u Mariboru (Slovenija), u kojem su učestvovali i predstavnici Kluba borilačkih sportova ARES iz Banjaluke. Nastavljajući tradiciju društveno odgovornog poslovanja, kompanija m:tel je podržala učešće predstavnika ovog sportskog kolektiva na prestižnom takmičenju majstora borilačkih sportova u Sloveniji.

m:

POSLOVNI SVIJET

NORDEUS

TEMA BROJA

DESET TEHNOLOGIJA KOJE ĆE ZAŽIVJETI DO 2100. GODINE

ISTRAŽIVAO: NENAD BOSNIĆ

Prvog januara 2100. godine, pametni kućni robot će se uvesti u sobu svojih vlasnika, čestitati im Novu godinu i poslužiti im čaj. Ne i kafu, jer ona tada više neće postojati. Potom će svojim vlasnicima pomoći da riješe veliku dilemu – da li da praznike provedu u luksuznom hotelu na dnu Jadranskog mora ili na svemirskoj stanici koja kruži oko Zemlje.

Predviđanja budućnosti, poput ovog, uvijek podsjećaju na scenario nekog dobrog filma. Da li će njegov žanr biti horor, drama ili naučna fantastika, zavisi od naučnika kojeg pitate i oblasti kojom se on bavi.

Prema mišljenju biologa i demografa, opasnost od nestanka kafe usljed klimatskih promjena jedna je od manjih neprijatnosti sa kojima će se uskoro suočiti 11,2 milijarde ljudi. Ujedinjene nacije procjenjuju da će upravo toliko stanovnika biti na našoj planeti početkom sljedećeg vijeka, a uz prenaseljenost i izmjene klimatskih šablona, mnogo veći problemi biće nestašica pitke vode, manjak hrane i značajna kretanja naroda.

Sa druge strane, prognoze inženjera, fizičara i IT stručnjaka djeluju optimistično. Oni najavljuju razvoj mnogih tehnologija koje bi mogle da preduprije ili riješe prethodno pomenute probleme, usput uvodeći našu civilizaciju u potpuno drugačiju eru.

Predstavljamo vam 10 najzanimljivijih koncepata, koji bi do 2100. godine mogli da postanu stvarnost.

1. ROBOTI PAMETNIJI OD NAS

Trenutak izjednačenja ljudske i vještačke inteligencije naziva se singularnošću, a neki futurolozi, poput Reja Kurcvajla, predviđaju da će se on desiti već 2029. godine. Drugi, pak, smatraju da će doći mnogo kasnije, ali se nastupanje singularnosti sve više smatra neminovnošću.

Zato su već otvorena brojna pitanja. Da li slijedi masovna nezaposlenost ili će radna mjesta evoluirati, kao u periodu industrijske revolucije? Da li će pametni roboti paziti na stvari poput životne sredine i ljudskih osjećanja ili će to biti nebitni parametri u njihovim binarnim umovima? Da li će se oteći kontroli ili će ljudi uvijek imati posljednju riječ? „Vještačka inteligencija biće ili najbolja ili najgora stvar koja se desila čovječanstvu“, već je najavio slavni fizičar Stiven Hoking.

2. UNAPREĐENJE LJUDSKOG MOZGA

Neće samo roboti postajati pametniji. Ako je homo sapiens druga verzija ljudskog roda, „Čovjek 3.0“ je model koji će uskoro biti lansiran. Naime, naučnici vjeruju da će tehnološke inovacije omogućiti razna unapređenja ljudskog mozga.

Mozak funkcioniše tako što tumači signale dobijene iz drugih organa. Ubacivanjem nanobota - robota mikroskopskih dimenzija - u ljudski organizam, moći ćemo da utičemo na ovaj proces, olakšamo ga i znatno ubrzamo, te tako

„otključamo“ svoj puni kapacitet i postanemo daleko inteligentniji.

3. NOVA DIMENZIJA KOMUNIKACIJE

Nanoboti ne bi samo olakšali procese učenja i pamćenja, već bi mogli da uspostave neposrednu vezu sa drugim nanobotima. Tako bismo mogli da se povežemo i komuniciramo sa drugim bićima bez potrebe za izgovaranjem ili pisanjem riječi.

Zahvaljujući istom sistemu, mogle bi biti izbrisane i granice između virtuelne i istinske stvarnosti. Doživljaje kakve sada možemo da iskusimo samo pomoću posebnih VR uređaja, ubuduće ćemo moći da proživimo bez ikakvih dodatnih aparata, jer će nastajati unutar naše glave.

4. UPLOAD UMA

Možda i najradikalniji koncept u vezi sa ljudskim mozgom jeste mogućnost njegovog upload-a. Pomoću futurističkih skenera, moći ćemo da kopiramo cijeli um te u digitalni format prenesemo kompletno znanje, osjećanja i karakterne crte jedne osobe.

Ovo će u praksi otvoriti danas nezamislive opcije. Neke od njih zvuče veoma zanimljivo, pa bi nepokretne osobe na ovaj način mogle da budu „preseljene“ u funkcionalna tijela, ljudska ili vještačka. Druge, opet, zvuče neobično, poput egzistiranja osobe samo u virtuelnom svijetu, dok su treće pomalo strašne, jer bi mogle dovesti do stvaranja armije umno identičnih zombija.

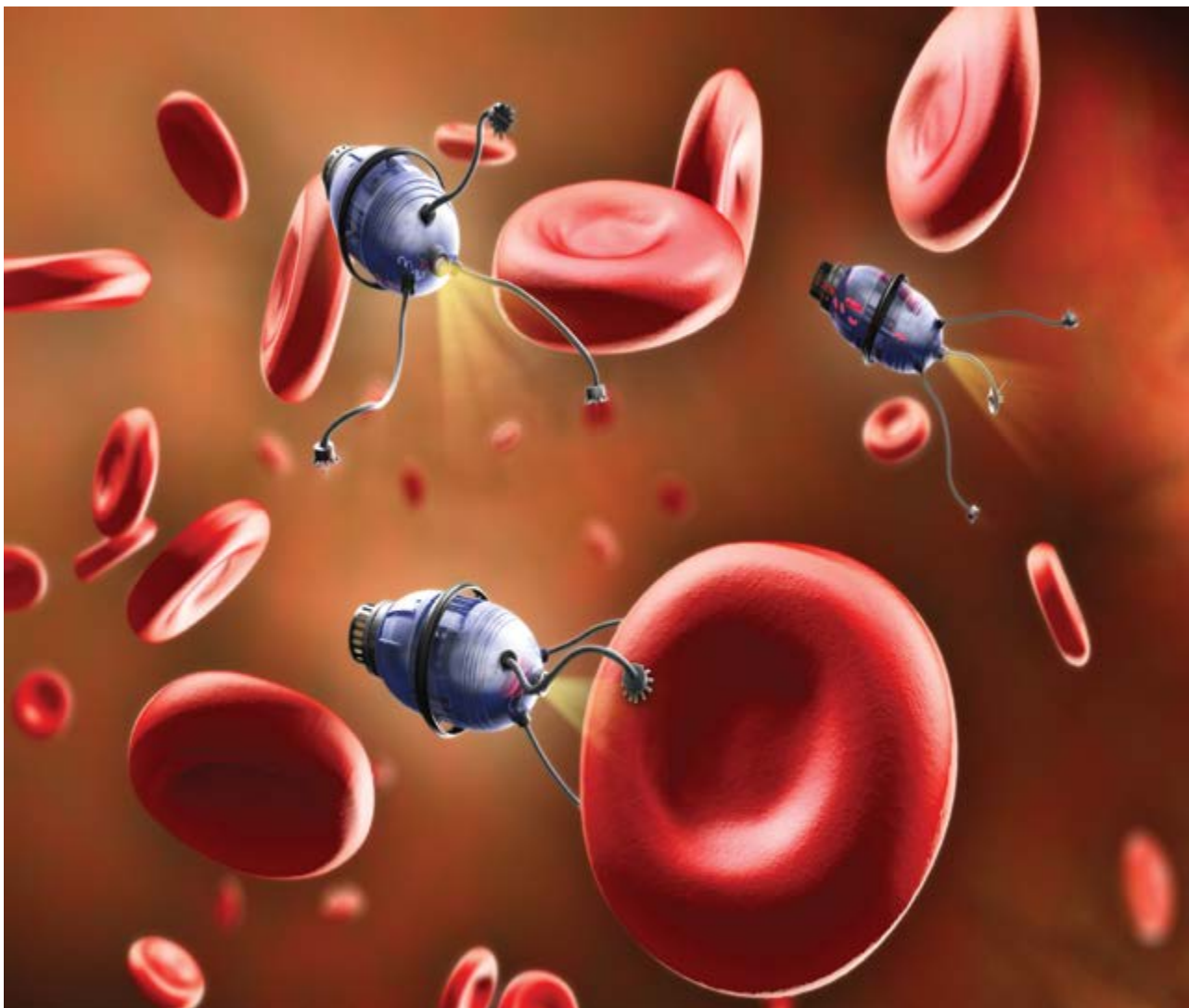
5. ZAUSTAVLJANJE STARENJA

Ne, nećemo se zaustaviti samo na unapređenju svojih umova. Već postoje razne vrste egzoskeleta, koji omogućuju nepokretnim osobama da se kreću ili pružaju podršku radnicima pri obavljanju teških fizičkih poslova. Do kraja tekućeg vijeka, takve poslove će uglavnom preuzeti roboti, ali bi eksterni skeleti mogli postati uobičajeni u različitim oblastima, od turističkih avantura do sporta.

Pored toga, starenje ćelija moglo bi da bude znatno usporeno, pa možda čak i potpuno zaustavljeno. „Naši unuci će možda imati mogućnost da stare do 30. godine života, a onda da se u toj dobi zaustave i ostanu tokom narednih nekoliko decenija“, rekao je jednom prilikom poznati fizičar Mičio Kaku.

6. BESKONAČNA „ČISTA“ ENERGIJA

Svojevrsni „sveti gral“ u domenu energije je nuklearna

fuzija, tokom koje ne nastaje otpad, ali nastaje ogromna količina energije. Izgradnja funkcionalnog reaktora ovog tipa je vrlo kompleksna jednačina, koja i dalje skriva poneku nepoznatu, ali bi do 2100. godine trebalo da dođemo do rješenja. Nedavni iskoraci napravljeni u njemačkom postrojenju Wendelstein 7-X to samo potvrđuju.

Ovakva fuzija se već dešava na Suncu, a energiju koja tamo nastaje mogli bismo da „hvatamo“ u mrežu receptora postavljenih u Zemljinoj orbiti. U pitanju je koncept koji je još šezdesetih godina prošlog vijeka osmislio inženjer Piter Glejzer, a Japan već razvija sistem SBSP, koji bi trebalo da realizuje ovu ambicioznu zamisao.

7. STVARANJE NEČEGA „NI IZ ČEGA“

Nanobote bismo mogli programirati za razdvajanje i preraspoređivanje molekula, čime bi se mijenjao oblik

postojećih stvari. Tako bi se mađioničarski trikovi zaista odvijali pred našim očima, a hrana za milione gladnih bi se mogla stvarati „ni iz čega“, odnosno spajanjem hemijskih elemenata koji se nalaze svuda oko nas.

Ovakvi nanoboti donijeli bi revoluciju i u građevinarstvo, IT tehnologiju i brojne druge oblasti, ali i transport. Naime, oni bi mogli predmet ili osobu da rastave i da ih ponovo na identičan način sastave na drugom mjestu, što bi moglo da odškrine vrata teleportacije.

8. LIFT DO SVEMIRA

U još naseljenijem i urbanizovanijem svijetu, naši potomci će svjedočiti prevoznim sredstvima kakva su nama nezamisliva. Jedno od takvih mogao bi da bude svemirski lift, izrađen od revolucionarnog materijala grafena, pomoću kojeg bi se do zvijezda stizalo uz samo jedan pritisak dugmeta.

bi da postane stvarnost i prije lifta, zahvaljujući napretku kompanije Space X u razvoju višekratno upotrebljivih svemirskih letjelica.

Novi vidovi turizma ići će i u potpuno drugom pravcu, pa se sobe sa pet zvjezdica već grade i na dnu mora. Zasad su u pitanju sporadični luksuzni projekti, ali bi uskoro podvodni hoteli mogli da postanu turistički standard, zajedno sa pokretnim vještačkim ostrvima, koja bi se selila širom planete i posjetiocima nudila svoje jedinstvene sadržaje.

10. SISTEMI ZA ZAŠTITU (OD) PLANETE

Klimatske promjene su dovele do sve veće potrebe da se planeta zaštiti od daljeg zagađenja, ali i da se njeni stanovnici odbrane od posljedičnih ekstremnih vremenskih uslova. Hemijski procesi kojima se izazivaju padavine ili razbijaju oblaci već odavno su u upotrebi, a u budućnosti bismo mogli vidjeti turbine koje oduzimaju snagu uraganskom vjetru ili hidrogenske balone opremljene

I postojeća prevozna sredstva doživjeće značajne promjene. Tako će avioni budućnosti biti još brži i luksuzniji, rezervacije i čekiranje karata će obavljati botovi, a preglede i skeniranja na aerodromima će zamijeniti brzi skeneri zjenice.

9. HOTELI NA VRHU I DNU

Svemirski lift bi mogao da vodi do svemirskog hotela. To bi svakako bio smještaj sa najljepšim pogledom, a mogao

GPS-om i ogledalima, sa ciljem odbijanja sunčeve svjetlosti i smanjenja zagrijavanja pojedinih područja.

Ideje za „hakovanje prirode“ su brojne, a među onima koje bi se do 22. vijeka mogle ostvariti su i „prskanje“ atmosfere aerosolima radi smanjenja efekata „staklene bašte“, smanjenje kiselosti okeana, kao i izvlačenje pitke vode iz morskih i okeanskih algi.

BIZ&TECH

WINDOWS
TELEFONI

IMAJU LI BUDUĆNOST?

PIŠE: DAMIR DIZDAREVIĆ

Telefoni na Windows platformi danas zauzimaju gotovo zanemariv dio, kako lokalnog tako i globalnog tržišta. I dok je prije samo godinu dana ova platforma bila u uzlaznoj putanji, posebno na tržištima u razvoju, gdje je na nekim primjerima čak imala i veći udio od konkurencije, početkom ove godine desio se streloviti sunovrat i gubljenje pozicije na tržištu i pored izlaska nove verzije Windows 10 Mobile. Šta se zapravo desilo sa Windows telefonima i da li ta platforma ima budućnost?

Da bismo dali odgovor na ovo pitanje, potrebno je posmatrati period od gotovo 10 prethodnih godina. Sve do 2007. godine, Microsoft je na tržištu pametnih telefona bio gotovo sam. Tada su pametni telefoni bili mnogo drugačiji nego danas i bili su usmjereni većinom na poslovna okruženja. Kako je u tim okruženjima uglavnom i vladao Microsoft, prirodan izbor bile su i mobilne platforme sa softverom istog proizvođača. Oni koji su tada pratili taj segment, sigurno se sjećaju iPAQ-a, Pocket PC-a, Qtek telefona kao i prvih verzija HTC-ovih telefona sa Windows Mobile operativnim sistemom. Upotreba tih telefona i mobilnih uređaja bila je daleko od masovne, koristili su se uglavnom u poslovne svrhe, dok je consumer tržište bilo okrenuto tada ubjedljivo dominantnoj Nokiji i Symbian baziranim telefonima.

Nedugo zatim pojavljuje se iPhone, a kratko iza njega i prvi android telefoni. Ta dvije platforme, posebno iPhone (odnosno iOS), redefinisale su koncept pametnog telefona te čitavu priču praktično refokusirale na consumer segment. Ni Microsoft, ni Nokia nisu pravovremeno ni ispravno reagovali na ovu tržišnu revoluciju. Nokia je ubrzano gubila svoj udio na tržištu, bez odgovora koji bi bio adekvatan androidu, odnosno iOS-u, a Microsoft je i dalje gurao svoju Windows Mobile platformu, iako je bilo jasno da ona nema budućnost u obliku u kakvom je tada bila. Ubrzo su to shvatili i u Microsoft-u te su napustili razvoj Windows Mobile platforme i vratili se na početak. Tako je rođena Windows Phone platforma, čija je prva verzija nosila broj 7.

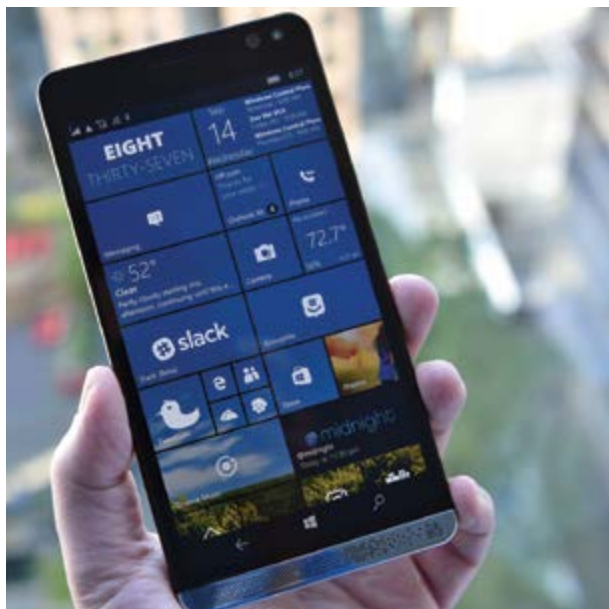
Windows Phone 7 koji su na početku prihvatili mnogi proizvođači telefona, bio je dramatično drugačiji od Windows Mobile platforme i prvi je praktično uveo koncept tile-ova, koji se na desktop platformama zadržao do danas. No istovremeno, Microsoft je odlučio da okrene leđa svojim do tada vjernim poslovnim korisnicima te da se sa WP7 platformom okrene u potpunosti prema consumer segmentu tržišta. Brzo se pokazalo da je to bila velika greška, koju su nakon nekoliko godina i u Microsoft-u zvanično priznali. Naime, Microsoft sa WP7 platformom nije uspio značajnije da se probije na tržište koje su do tada već bili osvojili Google i Apple. Dijelom je to zbog toga što se sam koncept platforme

nije na prvi pogled svidio korisnicima, ali i zbog toga što oni koji razvijaju softver za mobilne platforme jednostavno nisu pokazali dovoljno interesa da razvijaju aplikacije za Windows Phone. Taj famozni app gap, kako se popularno zove ova pojava, prisutan je i danas. Iako je stanje mnogo bolje nego u vrijeme Windows Phone platforme, nedostatak aplikacija je i danas vrlo vidljiv. Paradoksalno, jer je broj aplikacija za desktop Windows platformu apsolutno dominantan u odnosu na sve druge. Kod mobilnih uređaja pokazalo se da je situacija drugačija. Microsoft-u je jednostavno trebalo predugo da svoje razvojne alate i same procese razvoja softvera za mobilne uređaje učini dovoljno pristupačnim širokoj masi developera. Oni pak nisu čekali, nego su se okrenuli Apple-u i Google-u. I pored ovog velikog problema, Windows Phone se lagano probijao na tržištu. Zbog jednostavnosti korištenja, te velikog broja prilično jeftinih uređaja, ovi telefoni našli su svoje tržište u zemljama sa slabom kupovnom moći te kod onih koji su apsolutno posvećeni Windows platformi ili im se jednostavno koncept platforme sviđa, a nisu pretjerano zahtjevni kada su u pitanju aplikacije. Od vremena Windows Phone 7, Microsoft je izdao još nekoliko verzija WP platforme, da bi nakon izlaska Windows Phone 8.1 objavio da sa narednom verzijom, koja će ponijeti oznaku 10, stvari ponovo vraćaju na početak.

Sa strane Microsoft-a, ovo je bio neophodan korak. Izlazak Windows-a 10 na desktop platformi te želja da se jedna platforma unificira na svim uređajima, što je vrlo

inovativan i jedinstven koncept, zahtijevala je novi reset. Windows 10 je izašao, prvo za desktop i laptop računare, a nedugo zatim i za mobilne uređaje. Nažalost, nisu svi korisnici bili u mogućnosti da nadgrade svoje telefone na Windows 10 Mobile, a i oni koji jesu, nisu bili pretjerano zadovoljni ishodom. Microsoft je, naime, sa Windows 10 Mobile platformom ponovo napravio promjenu fokusa te se, umjesto prema consumer segmentu, kojem su bile namijenjene platforme Windows Phone 7.x i Windows Phone 8.x, sada ponovo okrenuo poslovnim korisnicima.

Windows 10 Mobile zaista i jeste poslovni mobilni operativni sistem koji je vrlo malo okrenut ka consumer tržištu. Ovaj zaokret donio je i novi gubitak tržišnog udjela, jer su Windows platformu napustili consumer korisnici, a poslovni je nisu prihvatili jer je prosto nisu prepoznali kao nešto interesantno. Dodatno, poslovni segment, nakon što ga je Microsoft olako napustio prije 7-8 godina, u međuvremenu se gotovo potpuno okrenuo prema Apple platformi, posebno nakon kraha BlackBerry-a, koji je jedno vrijeme suvereno vladao, posebno u Americi.

Iz ovoga je vidljivo zašto je Windows 10 Mobile danas tako slabo zastupljen na tržištu. Takođe je vidljivo da je Microsoft u prethodnih nekoliko godina napravio niz pogrešnih poteza, čime se od vrlo ozbiljnog igrača na tržištu mobilnih uređaja, danas sveo na marginalnu pojavu. Ipak, da li su stvari gotove za Microsoft kada su u pitanju pametni telefoni? I pored svega navedenog, reklo bi se da nisu.

Windows 10 Mobile je danas vrlo ozbiljna mobilna platforma za poslovnu upotrebu. Neke funkcionalnosti, kao što su mogućnost integracije u Azure AD domenska okruženja, korištenje BitLocker enkripcije te vrlo dobra podrška za MDM (Mobile Device Management) mehanizme vrlo su jasni aduti za poslovni segment korisnika. Takođe, funkcionalnost Continuum, po kojoj je Windows 10 Mobile platforma apsolutno jedinstvena, a koja dozvoljava laku konverziju telefona u sistem vrlo nalik PC računaru, definiše jedan novi pravac u svijetu pametnih telefona. Unifikacija platforme, koju je Microsoft sa Windows-ima 10 već postigao, logičan je korak prije unifikacije i samih uređaja koja nam definitivno predstoji. Nedavna pojava HP Elite X3 uređaja, čiji je glavni argument upravo Continuum funkcionalnost, dodatno obogaćena od strane HP-a, više nego jasno govori u kom smjeru će Windows Mobile platforma da se kreće. I to bi, nakon višegodišnjih neuspjeha, konačno mogla da bude dobitna kombinacija za Microsoft. Google i Apple su pokazali da apsolutno mogu da dominiraju consumer segmentom kao i multimedijom, ali nikad se u dijelu mobilnih uređaja nisu previše okretali poslovnim korisnicima. To je prostor koji Microsoft može popuniti, ako ovaj put naprave prave odluke.

Zato, Windows telefone ne treba otpisati. Razmišljate li o ozbiljnoj poslovnoj platformi za mobilne uređaje, Windows 10 Mobile i danas ima šta da ponudi, posebno kada se koristi na uređajima poput Lumia 950 ili HP Elite X3. Najavljeni Redstone upgrade, koji bi trebalo da vidimo narednog proljeća, prema nekim informacijama, trebao bi da donese i neku vrstu emulacije x86 aplikacija, što bi takođe bilo jedinstveno. U svakom slučaju, biće zanimljivo vidjeti da li će Microsoft uspjeti da vrati povjerenje poslovnih korisnika s kojima su uvijek i imali najbolju komunikaciju.

BIZ&TECH

DA LI JE eSports BUDUĆNOST SPORTA?

PIŠE: DEJAN TRINIĆ

Kada su video-igre nastale, bile su zamišljene kao dobar vid zabave za one sa viškom slobodnog vremena, da bi potom tehnološki razvoj, napredak uređaja i pojava sve popularnijih naslova uslovili razvoj poptupno nove industrije zabave, koja je dostigla neslućene razmjere. Sviđalo se to nekome ili ne, milenijalci upravo uz video-igre danas provode svoje slobodno vrijeme, češće nego na sportskim terenima ili gledajući TV kanale.

Kako onda onima koji nikada nisu čuli za eSports i prateća takmičenja objasniti popularnost ovog globalnog fenomena? Dok su starije generacije odrastale gledajući velika sportska takmičenja na TV-u, diveći se svojim idolima, mlađi naraštaji odrastaju uz gedžete, internet i video-igre. Svoju pažnju usmjerili su na live stream-ove velikih eSports takmičenja, gdje svoje nove idole vide u svjetski poznatim igračima popularnih igrica.

Mada tradicionalnom ljubitelju sporta zvuči pomalo nerealno da gledanje tinejdžera koji igraju video-igru može biti interesantno, stvarnost će demantovati njihovu sumnjičavost. Činjenica da gejming turniri privlače ogromnu publiku i velike sponzore, koji sa sobom donose novac, dovoljno govori da na eSports industriju treba gledati sa velikom pažnjom, jer ona donosi evoluciju u svijet sporta. Iako strastvenim igračima video-igrice bavljenje sportom nikad nije bilo mnogo blisko, pojava elektronskog sporta je, paradoksalno, od najboljih među njima napravila slavne sportiste.

I dalje je teško zamisliti da bi igranje igrica moglo postati zvanični sport Olimpijskih igara, ali sve češći su zahtjevi da se takmičenja u video-igricama uvrste u redovan program Olimpijade. Udruženja elektronskih sportista su već preuzela i prve formalne korake u ovom pravcu.

Kolijevka eSports-a, kojoj treba zahvaliti za njegov nagli razvoj, je Južna Koreja, u kojoj još od 2000. godine postoje službene eSports organizacije. Nakon Južne Koreje, kompetitivno igranje najveću popularnost uživa u SAD, Kini, Švedskoj i Kanadi. Bilo da se radi o posjećenosti publike na takmičenjima, zaradi igrača i kompanija ili gledanosti širom svijeta, elektronski sport iz godine u godinu obara rekorde i „vrti“ milijarde dolara.

Nakon što je tržište video-igara u 2016. godini bilo vrijedno 892 miliona američkih dolara, očekuje se da će u 2017. godini premašiti milijardu. Interesovanje publike takođe je u porastu, pa se predviđa da će gledanost do 2019. godine premašiti 300 miliona osoba. Pomama za eSports-om, osim što je postala globalni fenomen, donosi ogroman profit, pa ne iznenađuje podatak da tinejdžeri zarađuju milione dolara na osnovu uspjeha na turnirima.

Takmičenja su podijeljena u više kategorija, a trenutno najpopularniji žanr predstavlja MOBA (Multiplayer Online Battle Arena). League of Legends važi za najpopularniju MOBA video-igricu, koja okuplja desetine miliona aktivnih igrača, a kompaniji Riot Games, koja ju je predstavila 2009. godine, donosi enormnu zaradu. Igra Dota 2 ima nagradni fond takmičenja od oko 20 miliona dolara, što je u rangu najpoznatijih teniskih turnira iz grand slam serije. Pored njih, izuzetno su popularne igre iz FIFA franšize, Heroes of the Storm, Smite i brojne druge.

Ekspanzija eSports-a privlači ogromnu pažnju, pa dnevne prenose igranja uživo prate stotine hiljada internet gledalaca, a veliki šampionati imaju višemilionsku publiku. Najveći eSports događaj je League of Legends turnir, čije je ovogodišnje finale krajem oktobra gledalo čak 43 miliona online korisnika širom svijeta. Najpoznatiji eSports događaji se, zbog ogromne zainteresovanosti

U prilog eSports-u ide i to da su mnoge evropske i svjetske zemlje priznale eSports na državnom nivou, a gejmeri su prepoznati kao istinski sportisti.

Podatak da su ove godine četiri eSports finala bila gledanija i od finala NBA lige, koje je pratilo gotovo 20 miliona ljudi, dovoljan je pokazatelj novog sportskog fenomena.

publike, održavaju u najvećim sportskim dvoranama i na najpoznatijim stadionima. Među domaćinima su ove godine bile velike evropske arene, čuveni Staples Center i Madison Square Garden u SAD, kao i veliki World Cup stadion u Seulu.

S obzirom na to da društvene platforme postaju sve masovnije, dostupnije i uticajnije mediji, one dodatno utiču na porast popularnosti eSports scene. Twitch, koji je 2014. godine za milijardu dolara kupila kompanija Amazon, najveća je TV i online platforme za gledanje eSports-a i online stream-ova, a mjesečno privlači preko 100 miliona gledalaca. Velike kompanije, poput Facebook-a i Google-ovog YouTube-a, zainteresovane su za ulaganje u eSports, a u ovoj industriji učestvuju i najveći proizvođači hardvera, koji prave posebne uređaje, jer su digitalna takmičenja popularna i među običnim i među profesionalnim igračima.

Koliko je eSports postao važan, pokazuje i to da tradicionalni sportski kanali, poput ESPN-a, imaju posebne emisije posvećene ovoj temi. Osim toga, eSports svijet otvara nova radna mjesta, pa mnogi vide svoju šansu upravo u ovoj vrsti zabave. Nedavni transfer bivšeg direktora Fox Sports-a, koji je postao izvršni direktor Blizzard-ovog eSports odjeljenja, pokazuje kako eSports postaje sve moćnija mašinerija.

Da i tradicionalni sportski klubovi prepoznaju sve veći značaj ove industrije, pokazuje potez čuvenog NBA kluba Philadelphia 76-ers, čiji je vlasnik kupio poznate eSports

timove Team Dignitas i Apex Gaming. NBA legenda Škil O'Nil investirao je u NRG, jednu od eSports organizacija, i na sopstvenom primjeru pokazao koliko se digitalni sport približava tradicionalnim takmičenjima.

Alibaba Group, jedna od najmoćnijih kineskih kompanija, ima ozbiljne namjere da ulaže u ovaj sektor. Već su izdvojena znatna sredstva, od oko 150 miliona dolara, kako bi se podržala organizacija događaja i formiranje nagradnih fondova, a naredna faza podrazumijeva velike investicije u izgradnju specijalizovanih eSports stadiona.

I na Starom kontinentu su odlučni da uđu u eSports vode, pa su gotovo svi poznati fudbalski klubovi uložili u kupovinu igrača, timova i cijelih ligaških takmičenja.

Možda mislite da bi tradicionalni klubovi i takmičenja uskoro mogli postati prošlost? Ipak to zvuči malo vjerovatno, jer je realniji scenario da će eSports i klubovi nastaviti egzistirati jedni pored drugih. Tako će se svijet klasičnog i digitalnog i u ovom slučaju ujediniti, a pored međusobne promocije, klubovi će u narednom periodu sve više profitirati zahvaljujući ovom rastućem globalnom trendu.

Bezazlena zabava je tako, zahvaljujući eSports fenomenu, izrasla u jednu od najrespektabilnijih industrija zabave, sa velikim potencijalom. Ostaje nam još da pričekamo trenutak kada će se eSports naći na Olimpijadi, gdje će vješti majstori džojstika stajati rame uz rame sa vrhunskim atletičarima, plivačima i ostalim sportistima, svojim novim kolegama.

TEHNOLOGIJA ULAZI U NAŠE SNOVE

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Čovjek provede trećinu svog života spavajući, a kvalitetan san je bitan za zdravlje, normalno funkcionisanje tijela i nesmetano obavljanje svakodnevnih aktivnosti. Ipak, ogroman broj ljudi širom svijeta ima problem sa spavanjem i, umjesto „obaveznih“ osam sati, koliko preporučuju ljekari, tokom noći spavaju mnogo manje.

Nedavna američka istraživanja pokazala su da više od polovine odraslih ispitanika ima problem sa spavanjem, barem jednom sedmično.

Zbog užurbanog načina života, poslovnih obaveza i obilja informacija, mnogi su promijenili i navike spavanja te tako poremetili noćni ritam. Čak je rašireno uvjerenje da prekomjerno uživanje u blagodatima tehnologije dovodi do toga da ljudi kraće ili lošije spavaju. Negativan uticaj večernjeg gledanja u svjetlo ekrana monitora, smartfona i tableta mogu dodatno da poremete navike spavanja.

Ipak, sada je tehnologija tu da pomogne da se ljudi što ugodnije i kvalitetnije naspavaju. Kako bismo se ujutru probudili raspoloženi i puni elana, na sreću postoje raznovrsni pametni uređaji i aplikacije, čija je jedina funkcija da poboljšaju prijeko potreban proces svakog ljudskog bića.

u web prodavnicama. Među najpoznatijim pametnim aplikacijama koje služe kao pomagači za spavanje su Sleep Cycle, SleepBot i Sleep Tracker.

Za dubok san od pomoći su nosivi uređaji, među kojima su najpopularniji pametni satovi i narukvice, koji se baziraju na istoj tehnologiji kao i smartfoni, ali su tačniji i praktičniji, s obzirom na to da ih korisnik nosi na ruci prilikom spavanja pa su stalno uključeni. Gotovo svi proizvođači mobilnih uređaja u ponudi imaju i pametne satove, a postoje i posebno konstruisani satovi koji pomažu spavačima kako bi lakše utonuli u san.

BEDDIT

U efikasnije „borce“ protiv insomnije spadaju tzv. BCG (BallistoCardioGraphy) uređaji, koji koriste tehniku balističke kardiografije, a koja prati disanje, otkucaje srca

MOBILNE APLIKACIJE I NOSIVI UREĐAJI

Najjednostavniju pomoć pri spavanju mogu pružiti različite smartfon aplikacije koje su dostupne za iOS, android i Windows Phone uređaje. Baziraju se na akcelerometru, koji je ugrađen u telefon i prati kretanje korisnika, a iako nisu previše precizne, bar su besplatne za preuzimanje

i pokrete u krevetu. Među prvima koji su predstavljeni je tanka i fleksibilna traka pod imenom Beddit, koja se postavlja na madrac, odnosno malo ispod jastuka. Ovaj uređaj, osim analize svih faza spavanja, u stanju je i da mjeri nivo stresa.

WITHINGS AURA

Ovaj inovativni uređaj predstavlja pametnu lampu koja se postavlja na noćni ormarić pored kreveta. Withings Aura objedinjuje funkcije svjetla, zvučnika i senzora. Uređaj uveče mijenja boje i simulira zalazak sunca, a ugrađeni zvučnik reprodukuje opuštajuće zvuke, poput talasa mora, koji pomažu pri uspjavanju. Aura koristi napredni senzor koji se nalazi ispod dušeka i čak je u stanju da izabere idealno vrijeme za buđenje i oglašavanje alarma, kada ustanovi da korisnik više nije u dubokoj fazi sna.

SLEEPSENSE

Kompanija Samsung još prošle godine je, na IFA sajmu u Berlinu, predstavila uređaj pod imenom SleepSense, koji ima cilj da poboljša kvalitet sna. Riječ je o okruglom i pljosnatom gedžetu, koji se stavlja ispod dušeka i na taj način registruje detalje o snu korisnika, njegovom trajanju i kvalitetu. Sistem je putem aplikacije povezan sa smartfonom, a moguće je da se konektuje i sa drugim uređajima, poput TV-a, klime i drugih, kako bi dodatno pomogao u unapređenju spavanja.

Savremeni uređaj u realnom vremenu analizira disanje i srčani ritam, kao i pokrete tokom spavanja korisnika, a u stanju je i da pruži savjete prilagođene njegovom načinu života ili ishrani. SleepSense korisniku svakog jutra šalje detaljan izvještaj o ciklusu spavanja. Tako se na uvid dobija potrebno vrijeme kako bi zaspao, broj buđenja tokom noći i dužina trajanja dubokog sna.

S+

Među najnovijim gadžetima koji su se pojavili kako bi ljudima olakšali san je S+, za koji tvorcima iz kompanije Res Med Sensor Technologies tvrde da je prvi beskontaktni uređaj na svijetu za pomoć pri spavanju. To zapravo znači tako da ne zahtijeva nošenje bilo kakve narukvice, senzora ili druge vrste naprave ugrađene u madrac. S+ prati i prikuplja podatke o disanju i pokretima tijela, kako

bi pružio što tačniju analizu sna i sugestije za poboljšanje kvaliteta sna. Zbog brojnih naprednih rješenja, S+ trenutno predstavlja najinovativniji i najinteligentniji sistem za uspjavanje.

IBAND+

Još jedan efikasan uređaj za borbu protiv nesanice je iBand+, koji u osnovi predstavlja traku za glavu, koja u sebi sadrži EEG. Uz pomoć EEG-a traka prati moždane talase, pokrete tijela, otkucaje srca i tjelesnu temperaturu. Ove parametre iBand+ mjeri laboratorijskom preciznošću, a softveski algoritam u stanju je sam da uči i dobijene informacije koristi kako bi pomogao za što lakše uspjavanje i buđenje.

SNOO

Stižu dobre vijesti i za roditelje, koji bi u budućnosti mogli smanjiti buđenje i ustajanje usred noći kako bi uspavali svoje mališane. Da bi i bebe lakše utonule u prijetko potreban im san, kreirana je kolijevka budućnosti, nazvana Snoo. Ova moderna kolijevka napravljena je od mikrofiber platna i opremljena je mikrofonom, zvučnicima i senzorima. Nakon što detektuje zvuk i uznemirene kretnje, uređaj automatski aktivira motore koji ubrzavaju ljuljanje kolijevke, sve dok beba ponovo ne zaspi. Poput svih naprednih uređaja, i Snoo radi u saradnji sa mobilnom aplikacijom, koja omogućava roditeljima da prate navike spavanja djeteta, jer se svi podaci prikupljaju i šalju direktno na smartfon ili tablet putem Wi-Fi-ja.

Nove tehnologije i inovacije postaju sve važnije i sve brže ulaze u živote korisnika širom svijeta. Na svu sreću, tu su i uređaji konstruisani da im olakšaju svakodnevicu, poboljšaju način života i pomognu da prebrode neugodne probleme poput nesanice. Zahvaljujući njima, besane noći uskoro bi mogle postati stvar prošlosti.

BIZ&TECH

TEMA:

KAKO RADI TEHNOLOGIJA BEŽIČNOG PUNJENJA?

PIŠE: VANJA PARTALO

Ponedjeljkom, obično bezvoljno, ali sa rezervama koje ste prikupili tokom vikenda, počinjete još jednu radnu sedmicu. Telefoni, privatni i onaj poslovni, tablet, pametni satovi i svi ostali uređaji koje posjedujete spremni su kada i vi. Kako vaša energija varira iz dana u dan, od potpune bezvoljnosti početkom sedmice, ravnodušnosti sredinom i nevjerovatnog adrenalinskog skoka po njenom isteku, ili sve to nešto drugačijim redoslijedom, od vaših pametnih tehnoloških saputnika ćete očekivati da prate vaš tempo.

Da su vodećim tehnološkim proizvođačima u svijetu bile na umu slične potrebe korisnika, govore i različite tehnologije punjenja i obnavljanja energije uređaja. Neke od njih su dobro poznate, ustaljene i još se masovno koriste. Još ne napuštate stan bez punjača i često tražite utičnice gdje god da se zateknete? Uz tehnologiju bežičnog punjenja više nema mjesta za slične brige.

Wireless tehnologija punjenja, kao što vjerovatno i očekujete, omogućava dotok onoliko električne energije koliko vam je inače bilo potrebno da napunite svoje uređaje, ali ovaj put bez potrebe za povezivanjem. Ovo je svakako predmet brojnih polemika i smatra se revolucionarnim otkrićem modernog čovjeka. Ipak, to nije u potpunosti tačno. Sistem poput ovog rezultat je koncepta koji je kreirao Nikola Tesla, a koji obuhvata beskontaktno punjenje po induktivnom principu.

S obzirom na to da se i pametni uređaji, inače, sinhronizuju i pomažu, isti slučaj je i kada je tehnologija bežičnog punjenja u pitanju. Ova tehnologija punjenja podrazumijeva povlačenje energije koju emituje elektromagnetno polje uređaja druge vrste. To svakako zavisi od samog proizvođača i da li će ovaj izvor energije zaista napraviti u vidu ploče, držača za telefone, određenog postolja ili pregrade. Bilo kako bilo, uređaji ove vrste trebalo bi da budu povezani na struju, nakon čega se do uređaja energija prenosi putem tankog bakarnog „navoja“, što isključuje bilo kakvu mogućnost varnica, električnih šokova. Dakle nudi zagarantovanu bezbjednost.

Na ovaj način je modernom čovjeku omogućeno da se oslobodi decenijske bitke sa kablovima klasičnih punjača. Sve što je dovoljno jeste da se telefon spusti na ploču i da nastavite sa svojim aktivnostima. Jednostavno, praktično i brzo. Poznato je da su i na vodećim svjetskim prometnim mjestima, poput aerodroma i željezničkih stanica, postavljene slične ploče kako bi što veći broj ljudi mogao nesmetano da „nahrani“ svoje pametne ljubimce prije polaska na dalek put.

Ovakav sistem napajanja prepoznale su i podržale najveće svjetske kompanije, kao što su HTC Corporation, Huawei Technologies Co., LG Electronics, Microsoft Corporation, Motorola Mobility Inc., Nokia, ali i Panasonic, Samsung Electronics Co., Sony Corporation i ZTE Corporation. Iza svega stoji revolucionarni koncept Qi standarda bežičnog napajanja, koji radi na nešto nižim frekvencijama.

Wireless charging sistem ima još poneki adut u „svom rukavu“, što potvrđuje i to da se umjesto indukcije zapravo oslanja na sistem rezonancije. Ovo znači da se energija može usmjeriti na željeni objekat na daleko većim udaljenostima nego inače, uz pomoć neposrednih magnetnih polja. U tom slučaju možete da prepustite zaboravu brige o preprekama koje utiču na kvalitet signala. Uz ovaj sistem punjenja mogućnosti su brojne.

Da je ova tehnologija najbolje rješenje baš za najmasovnije prostore, govori i to da se pomoću jedne ploče može napuniti nekoliko različitih uređaja. Ukoliko ste upravo pogledali na gomilu kablova koje redovno nosite kako bi svi vaši uređaji bili napunjeni, sada imate alternativu.

Ipak, ono što bi se moglo izdvojiti kao glavni nedostatak ovog načina punjenja jeste da može da bude znatno sporije od klasičnog punjenja putem punjača. Takođe, ova vrsta punjenja nije dovoljno praktična ako se uzme u obzir to da vjerovatno

nećete moći biti u svom krevetu, puniti telefon i uporedo listati željene sadržaje. Tokom bežičnog punjenja, uređaji moraju da se nalaze na ploči. Ovo ne znači da ih ne možete koristiti i da nisu funkcionalni tokom punjenja, već da ih fizički ne bi trebalo odvajati od izvora energije.

Sve u svemu, čovjek ulaže sve napore u razvoj tehnologije koja može pratiti njegov svakodnevni tempo i dinamiku. Da li to nužno znači da se u potpunosti pojednostave već prosti procesi i kakve su posljedice takvih promjena, preostaje da se vidi. Ipak, neminovno je da sistemi poput ovih predstavljaju iskorak ka ekonomičnoj, brzom i efikasnoj proizvodnji energije.

~~~~~

NAJPOZNATIJI BRENDOVI KOJI SU UVELI TEHNOLOGIJU BEŽIČNOG PUNJENJA:

*HTC Corporation,
Huawei Technologies Co.,
Samsung Electronics Co.,
LG Electronics,
Microsoft Corporation,
Panasonic,
Sony Corporation.*

~~~~~

BIZ&TECH

DA LI ĆE EU REGULISATI INTERNET TELEKOMUNIKACIJE?

PIŠE: VANJA STOKIĆ

Telekomunikacione kompanije u Evropskoj uniji već godinama lobiraju za zakonsko uređivanje područja internet komunikacija, jer servisi Viber, WhatsApp i Skype na evropskom tlu ne posluju po istim pravilima kao i one.

Naime, ovi besplatni servisi imaju tržišnu prednost u odnosu na evropske kompanije, jer ih ne regulišu isti zakoni. Viber, Whatsapp i Skype korisnicima pružaju iste usluge kao i telekomi, ali sa jednom bitnom razlikom - ne naplaćuju ih. Razmjena poruka i poziva se u ovom slučaju odvija putem interneta i korisnicima su potrebni samo uređaj za povezivanje na mrežu, te besplatna aplikacija ovih servisa.

Razvojem tehnologije i velikom dostupnošću interneta, online servisi za komuniciranje postali su jako popularni i naveli klijente kompanija da svoju komunikaciju većinom obavljaju na mreži. Time su standardni telefonski pozivi i SMS-ovi zamijenjeni modernijim alatima komuniciranja, a novac koji su inače davali na uspostavljanje poziva i slanje poruka preusmjeren je na kupovinu mobilnog interneta i savremenijih uređaja.

PRAVILA NE VAŽE ZA SVE IGRAČE

Besplatni servisi bitno su uticali na poslovanje telekomunikacionih kompanija, koje već duže vrijeme traže da svi budu podvrgnuti istim zakonskim regulativama. Problem je u tome što propisi ne obavezuju online servise da plaćaju porez u zemljama Evropske unije, iako posluju na njihovoj teritoriji. Popularni servisi kao što je Viber, Skype ili WhatsApp dijelovi su mnogo većih američkih kompanija. Iza njih stoje giganti Silikonske doline kao što su Facebook, Microsoft i Google.

Nepostojanje zakonskih propisa koji regulišu online telekomunikacije u EU pomaže američkim kompanijama da uvećavaju svoj profit, što godinama nailazi na negodovanje od strane evropskih telekoma. Tako velike evropske kompanije, recimo Orange iz Francuske i Telefonika iz Španije, godinama lobiraju da se uspostave ista pravila za sve, te traže da se online servisi registruju za pružanje usluga telekomunikacija ukoliko žele da posluju na tom tržištu.

POGODNOSTI I OBAVEZE IDU ZAJEDNO

Između ostalog, telekomunikacione kompanije davno su se usprotivile tome što firme iz Silikonske doline, poput Facebooka, ne ulažu novac u infrastrukturu koju koriste, a koja je inače produkt rada telekoma. Evropska unija bi uskoro mogla postaviti odredbe u vezi povjerljivosti i bezbjednosti na internetu, koje bi bile obavezujuće i za servise američkih kompanija. Takođe, Viber, Skype i WhatsApp će morati svojim korisnicima obezbijediti i

pozive u hitnim slučajevima, kakve svi telekomi već imaju. Evropske kompanije se vode čistom logikom - ako su online servisi preuzeli pogodnosti telekoma i nude im iste usluge, takođe bi trebalo da preuzmu iste obaveze i odgovornosti.

Bitku protiv online servisa ne vode samo kompanije u Evropskoj uniji, već ova situacija pogađa cijeli svijet. Od trenutka kada je počelo besplatno komuniciranje putem interneta, telekomi širom svijeta gledali su kako se njihovi korisnici sele u virtuelni prostor, te online servisima postepeno zamjenjuju njihove usluge.

GODINE LOBIRANJA URODILE PLODOM

Evropska komisija bi uskoro trebala objaviti pregled privatnosti na webu u zemljama EU, koji će sadržavati i mjere pomoću kojih će se servisi za online komuniciranje prisiliti da posluju po istim pravilima kao i telekomi.

Vrlo je izvjesno da će se jedna od odredbi odnositi na to da servisi moraju imati data centre u Evropi, za podatke korisnika iz evropskih zemalja. Predviđa se da će jedna od tema biti i bezbjednosna pitanja, poput pristupa komunikaciji osoba osumnjičenih za terorizam. U nacrtu ovih odredbi stoji da bi provajderi trebalo da korisnicima osiguraju nivo bezbjednosti skladan stepenu rizika koji njihove usluge nose sa sobom.

Da bi ove odredbe postale obavezujuće, moraju ih odobriti Evropski parlament i zemlje članice EU, što znači da će vjerovatno pretrpjeti brojne promjene do svog konačnog oblika. Portparol Evropske komisije Kristijan Vigand naveo je da je cilj osigurati „jednake uslove za sve učesnike na tržištu i visok nivo zaštite za korisnike“.

Predsjednik Evropske komisije Žan Klod Juncker pozvao se na bezbjednost građana EU i najavio izmjenu zakonskih propisa u svrhu zaštite njihovih online podataka. Do sada su različite grupe evropskih potrošača optuživale tehnološke gigante iz Silikonske doline da skladište podatke korisnika, kako bi ih kasnije upotrijebili u komercijalne svrhe. Očekuje se da borba između velikih tehnoloških i telekomunikacionih kompanija tek postane žestoka, kada u nacrtu budućeg zakona bude uključeno više strana. Takođe, godine lobiranja će vjerovatno uskoro doživjeti svoj vrhunac i pojačavati se sa približavanjem dana odluke.

Nastojanja da ograniče rad internet servisa na području EU kritikovao je, između ostalih, i bivši predsjednik SAD Barak Obama. On je javno optužio Evropsku komisiju da se njeni potezi baziraju isključivo na komercijalnoj osnovi, jer se „evropske kompanije ne mogu takmičiti sa onima iz SAD“.

SOLARNA BUDUĆNOST U PANELIMA

PIŠE: VANJA STOKIĆ

Planeta Zemlja dobija od Sunca nekoliko hiljada puta više toplote nego što cjelokupna populacija uspijeva da iskoristi. Skoro jedna trećina se vraća u kosmos, dok ostatak odlazi na različite procese na Zemlji.

Tehnologija za dobijanje električne energije koja se najbrže razvija u cijelom svijetu upravo je ona koja se oslanja na Sunčevu energiju - solarna. Predviđa se da će u budućnosti krovovi biti prekriveni solarnim pločama, dok se one sada tek dodatno i pojedinačno ugrađuju.

Tokom posljednjih 20 godina vodeće zemlje svijeta unapređuju tehnologiju solarnih panela, kako bi putem solarnih panela i ćelija Sunčevu energiju stanovnici koristili u domaćinstvima i industrijskim objektima. Ovi sistemi postaju sve veći konkurent izvorima energije na koje smo navikli te bi u budućnosti mogli preuzeti vođstvo u upotrebi. Oni zahtijevaju sigurnu postavku i vrhunske materijale, jer su izloženi toploti i visokim temperaturama.

Da bi solarni sistemi funkcionisali, potrebna im je Sunčeva svjetlost, pa njihovo korištenje u velikoj mjeri zavisi od klime. U sunčanim krajevima korisnici ovih panela uspijevaju uštedjeti skoro 80 odsto energije za toplu vodu. Korisnici koji žive u manje sunčanim krajevima bilježe oko 50 odsto uštede. U razvijenim zemljama koriste se za napajanje ulične rasvjete i saobraćajne signalizacije, a fabrike i industrijski kompleksi sve češće odlučuju da iskoriste prostor na krovu i investiraju u zdraviju budućnost, ali i smanjenje računa.

Ukoliko se odlučite na korištenje solarnih panela, morate znati da se pretvaranjem solarne energije u električnu dobija jednosmjerni režim, dok određeni broj kućnih

uređaja koristi naizmjenični, pa ih je potrebno uskladiti. Kako bi ovaj problem bio prevaziđen, razvijena su dva načina povezivanja, off-grid i on-grid. Prednost prvog načina jeste potpuna samostalnost u korištenju električne energije i nepostojanje finansijskih opterećenja samog korisnika, a koristi se u situacijama kada nije moguće uspostaviti sistem distribucije. On-grid je povezan sa mrežom distribucije i osigurava vam snabdijevanje električnom energijom, bez obzira na klimatske uslove i doba dana. Princip je taj da sistem šalje mreži višak

FARME ZA „UZGOJ“ STRUJE

Razvojem tehnologije i uviđanjem prednosti koje solarni sistemi nose sa sobom, širom svijeta počele su se graditi solarne farme, koje, umjesto životinja, „uzgajaju“ struju. Najveća je Solar Star u SAD, koja se prostire na 25 kvadratnih kilometara.

svoje energije ili uzima od nje onoliko energije koliko nije u stanju da proizvede. Potrebno je da detaljno upoznate potrebe svog domaćinstva, kako biste mogli efikasno da planirate projektovanje ili kupovinu solarnih panela, te da ustanovite da li je za vas bolje rješenje off-grid ili on-grid sistem. Uz upoznavanje samih potreba svog domaćinstva, veoma je važno da poznajete sredinu u kojoj živite. Pod tim mislimo na klimatske promjene, broj sunčanih dana i sati, intenzitet zračenja i slično.

Osim što su solarni paneli ekonomski isplativi i značajno umanjuju račune za električnu energiju, ne smijemo zaboraviti ni ekološki značaj. Proizvodnja električne energije znatno povećava emitovanje ugljen-dioksida u atmosferu, čime stvara efekat staklene bašte. Toplota ostaje zarobljena u atmosferi i utiče na povećanje temperature Zemlje, što dovodi do globalnog zagrijavanja i klimatskih promjena.

Dio rješenja problema, ili barem njegovog ublažavanja, nalazi se upravo u solarnim panelima. Energija dobijena od Sunca je čista, ne emituje štetne gasove u atmosferu niti daje nusproizvode poput otpadnih voda. Proizvodnjom električne energije sagorijevaju fosilna goriva, koja tom prilikom u atmosferu otpuštaju ugljen-dioksid, što se kod solarne energije ne dešava. Prilikom samog projektovanja solarnih panela moguće je izračunati i količinu ugljen-dioksida koja bi bila otpuštena u atmosferu prilikom proizvodnje električne energije.

Iako ova solarna budućnost zvuči savršeno, potrebno je još raditi na njenom unapređenju. Recimo, veliki problem je efikasnost solarnih ćelija, koje ne uspijevaju iskoristiti svu energiju koju prikupe. Trenutno je to oko 20 odsto, što nije ni približno dovoljno da u potpunosti zamijeni termoelektrane. Takođe, energija dobijena iz panela ne može se sačuvati za kasniju upotrebu. Ipak, ovaj sistem jeste veoma dobra dopuna proizvodnji električne energije i sjajan je početak razvoja. To shvataju i organizacije širom svijeta koje se pokušavaju povezati i napraviti mrežu obnovljivih izvora energije.

Grupa organizacija iz Evrope, Afrike i Azije predlagala je projekat pod imenom Desertec, koji se ticao korištenja obnovljivih izvora energije, s akcentom na solarnoj. Ideja je bila povezati Evropu, Sjevernu Afriku i Istočnu Aziju sistemom čiji bi centri bile solarne farme u Sahari i vjetrenjače u Skandinaviji. Iako je ideja naišla na pozitivne reakcije, projekat je prekinut 2014. godine, najviše iz političkih razloga. Smatralo se da će države sa ovim izvorima dobiti preveliku političku moć, ali i da će postati meta terorističkih napada.

Najveća solarna farma u Evropi nalazi se u blizini Londona i čine je 23.000 panela, što je veličina osam fudbalskih igrališta. Zanimljivo je da je ona smještena na površinu vode, čime se povećava efikasnost panela i kablova, koji znatno bolje rade na niskim temperaturama.

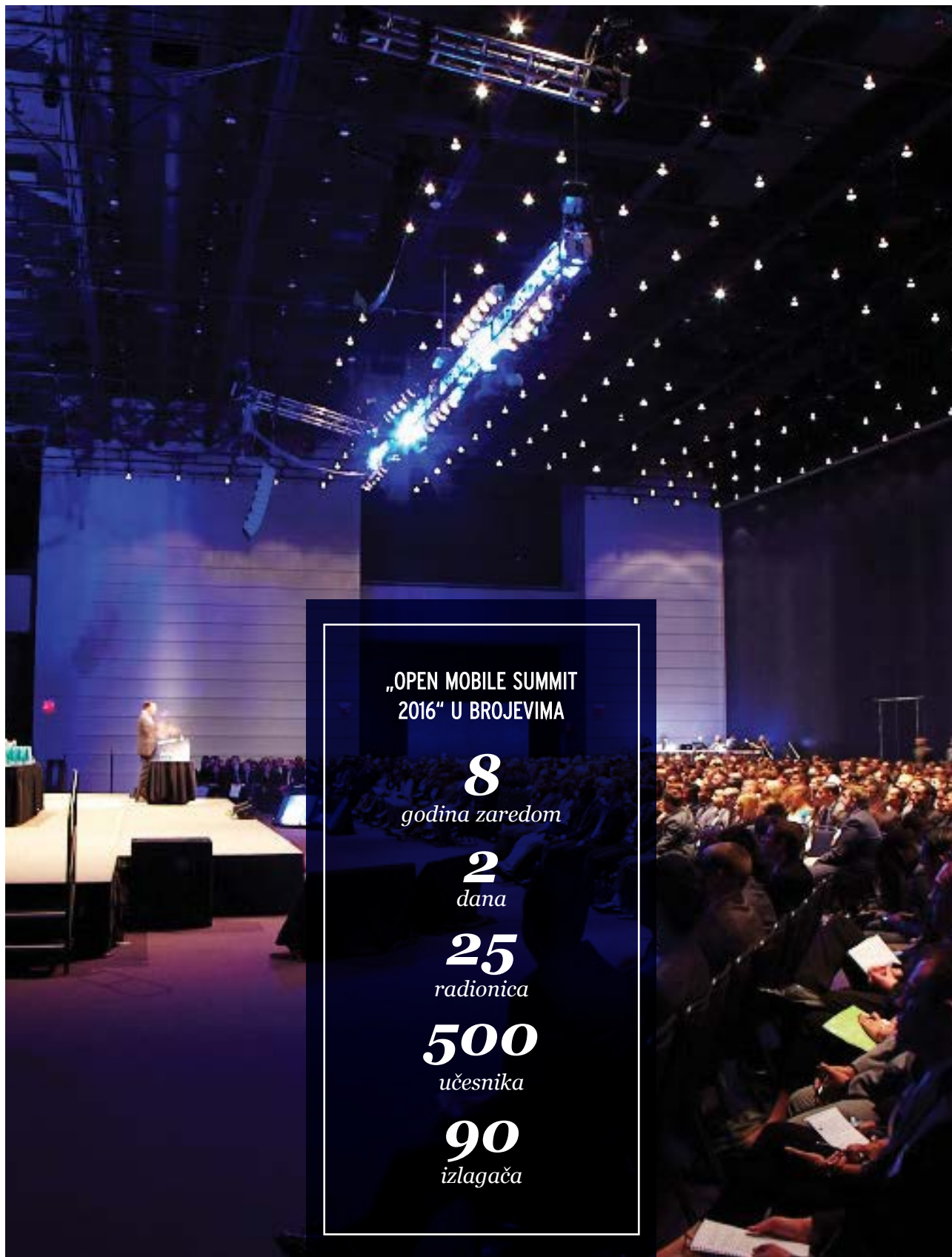
SVJETSKI DOGAĐAJI

OPEN MOBILE SUMMIT 2016

SAN FRANCISCO DOMAĆIN SMOTRE
MOBILNE INDUSTRIJE AMERIKE

PIŠE: VANJA PARTALO

Krajem novembra u San Francisko zaputilo se nekoliko stotina predstavnika najuticajnijih svjetskih brendova, ali i zaljubljenika u teme iz svijeta mobilne industrije. Na „Open Mobile Summit 2016“, osmoj smotri po redu, koja je trajala od 29. do 30. novembra, razgovaralo se o top temama koje se tiču mobilnih uređaja, marketinga i softverskih rješenja.

„OPEN MOBILE SUMMIT
2016“ U BROJEVIMA

8
godina zaredom

2
dana

25
radionica

500
učesnika

90
izlagača

U svega dva dana održano je više od 25 radionica, a da je ovaj događaj „mobilni svijet u malom“, govore i brojke od gotovo 500 stručnjaka iz vodećih svjetskih kompanija koji su prisustvovali smotri, dok se više od 90 njih obratilo učesnicima. Među govornicima je bilo i onih iz najpoznatijih američkih, ali i svjetskih kompanija, kao što su McDonalds, Hyatt Hotels Corporation, Google, Hulu, USA TODAY Network, Imgur, USAA, NFL, Bloomberg, Wells Fargo, New York Times, Grindr ili GoDaddy, čije prisustvo je prošlo uz grandiozne najave koje su prethodile samom održavanju.

„Open Mobile Summit“ je konferencija koja je tokom godina izgradila imidž nezaobilazne stanice na kojoj istaknuti stručnjaci razgovaraju i pokreću relevantne teme s ciljem napretka i još progresivnijeg razvoja po pitanju mobilne proizvodnje. Kako se trka za prevlast i apsolutno povjerenje kupaca unutar eko-sistema mobilne industrije zahuktava, tako se očekivano javlja potreba za novim rješenjima, tehnologijama i novitetima. U tom ubrzanom procesu nadmetanja, konkurenti često gube na kvalitetu proizvoda,

posljednjim aplikacijama, kao i o kreativnim metodama za mobilno oglašavanje.

Kraj godine je poslužio kao idealno vrijeme da se upravo na ovako značajnom skupu revidiraju inovacije kada su mobilni uređaji u pitanju i da se napravi evaluacija top trendova koji su bili aktuelni u 2016. godini. Sve ovo iz perspektive izvršioca takvih promjena i noviteta, što je rijetka prilika koja se ne dešava često, bar ne u tom obimu. Već prvog dana samita razgovaralo se o usponima i padovima neposrednih učesnika ove industrije, kao i o načinima njihovog prevazilaženja s ciljem napretka u predstojećoj godini.

Prisutnima se obratio i Geri Šapiro, predsjednik „Consumer Technology Association“ organizacije, koja je jedan od trenutno najznačajnijih igrača na svjetskoj tehnološkoj sceni. Kako je ekspanzija mobilnog i digitalnog uticala na neke od najjačih brendova u svijetu? Koliko je neiskorišten potencijal koji leži u kodovima i algoritmima, naspram kojih je svijet mobilnih uređaja samo mali djelić velike slagalice?

doživljavaju djelimične ili potpune gubitke, a krajnji korisnici ostaju nezadovoljni.

Tako se i na najvećem skupu od svih, bar kada je ova oblast u pitanju, razgovaralo o slabljenju kvaliteta i kvantiteta softvera, vještačkoj inteligenciji i mašinskom učenju, kao i o ubrzanom usponu chatbot-ova. Među temama su se, usljed aktuelnih svjetskih trendova, našle i one koje se tiču prevazilaženja problematike blokiranja reklamnih sadržaja, ali je razgovarano i o načinima kreiranja drugačijih iskustava. Učesnici su imali priliku da saznaju više o

Ove i slične teme prisutnima su obrazložene iz ugla jednog od najcjenjenijih stručnjaka u ovoj oblasti.

Predstavnici kompanija WIRED i Hulu raspravljali su o zanimljivoj temi pod nazivom „TV u vašem džepu“, gdje su pokrenuli diskusiju o razlozima gledanja televizijskog programa na mobilnim telefonima i tome šta to znači za svijet zabave. Kako održati kontinuitet sadržaja na svim uređajima i navesti korisnike da ih prate na različitim platformama? Na koji način osigurati ponudu proizvoda i interfejsa koji su pogodni za sve komunikacijske kanale?

To su samo neka od pitanja na koja su učesnici pokušali dati odgovor.

~~~~~

ČINJENICA JE DA JE „OPEN MOBILE SUMMIT“ NAJPRESTIŽNIJI DOGAĐAJ IZ SVIJETA MOBILNE TEHNOLOGIJE, JER NE POSTOJI DRUGA KONFERENCIJA KOJA OKUPLJA NAJUTICAJNIJE BRENDOVE, KOMPA NIJE I KREATORE APLIKACIJA, TE NA JEDNOM MJESTU UČESNICIMA PRUŽA KOMPLETAN UVID U MOBILNU SFERU.

~~~~~

Pored brojnih eksperata iz oblasti tehnologije, „Summit“ okuplja i strateške rukovodioce iz svih sfera koje su povezane sa mobilnim svijetom. Na smotri se redovno pojavljuju predstavnici vodećih medijskih kuća, kompanije za elektronsku trgovinu, trgovci, agencije za oglašavanje i slično. Jedinostveno okupljanje poslovnih ljudi različitih

struka te kvalitetna predavanja i razmjena iskustava čine ovaj događaj prioritetom koji ne smijete propustiti.

Učesnici ovog događaja mogu izraditi personalizovanu dvodnevnu agendu, na osnovu svoje struke i sfere interesovanja, kako bi pratili samo predavanja koja ih zanimaju i na taj način stekli vrijedne kontakte sa drugim učesnicima koji imaju slična interesovanja.

„Summit“ je 2015. godine održan u Londonu, a predstavnici velikih kompanija podijelili su svoje utiske sa samog događaja.

„To je bilo zaista sjajno iskustvo, jer smo razmjenom znanja definitivno pomogli buduće inovacije“, kažu iz kompanije Hartford.

Za SK Telecom učešće na „Summitu“ bila je odlična prilika za upoznavanje uticajnih ljudi iz IT svijeta, ali i dobra osnova za stvaranje novog doživljaja za klijente. Sa njima se slažu i iz kompanije Travelex, odakle ističu da im je mnogo značilo upoznavanje sa digitalnim liderima, od kojih su dobili ideje za razvijanje i van svog sektora.

NASLOVI

PRIPREMIO:
DEJAN TRINIĆ

KRAJEM 2016. GODINE
UPOTREBA INTERNETA NA
MOBILNIM UREĐAJIMA

(51,3%)

premašila je korištenje na
računarima (48,7%).

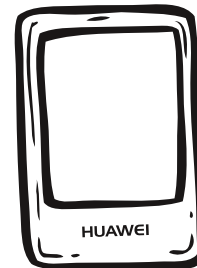

APPLE JE U

trećem

K V A R T A L U

zabilježio najveću
operativnu dobit u
odnosu na druge
proizvođače mobilnih
uređaja.

HUAWEI je već sredinom oktobra
uspio da isporuči

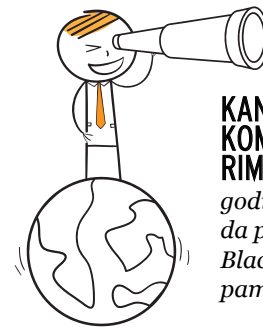
**100
miliona**

uređaja, čime je nadmašio
rezultat iz protekle godine.

AMERIČKI AT&T POSTIGAO JE DOGOVOR
O KUPOVINI TIME WARNER-A,

koji je vlasnik kanala CNN i HBO te
filmskog studija Warner Bros, čime će
nova kompanija imati vrijednost od
300 000 000 dolara.

KANADSKA
KOMPANIJA
RIM

nakon 14
godina prestala je
da proizvodi
BlackBerry
pametne telefone.

VIŠE OD MILIJARDU NALOGA KORISNIKA

YAHOO!

kompanije Yahoo je hakovano, što bi moglo dodatno da
poljulja ugled kompanije, koja je trenutno u fazi prodaje
Verizon-u za 4,8 milijardi dolara.

BRENDOVI KOJIMA VJERUJEMO

NAJBOLJI SMARTFONI

U 2016. GODINI

PIŠE: DEJAN TRINIĆ

Vodeći svjetski proizvođači mobilnih uređaja godinu na izmaku pamtiće uglavnom po pozitivnim rezultatima. Pojedine kompanije iz mobilne industrije u 2016. godini zabilježile su najveće isporuke uređaja, dok su se druge pohvalile rekordom u ostvarenom profitu. Na sreću korisnika, ova godina je donijela nekoliko vrhunskih smartfona te ćemo se ovom prilikom osvrnuti na „najbolje od najboljih“.

SAMSUNG S7

Već na početku 2016. godine, Samsung je na MWC sajmu u Barceloni predstavio sedmu generaciju svog najpopularnijeg smartfona. Osim modela Samsung Galaxy S7, premijeru je imala i „zakrivljena“ varijanta, model Samsung S7 Edge. Telefoni su evoluirali u svim segmentima, a ono što je posebno obradovalo korisnike bio je povratak mogućnosti proširenja memorije i vodootpornost uređaja. Consumer Reports je ovogodišnje modele proglasio najboljim pametnim telefonima na svijetu, a Samsung je Galaxy-ju tokom godine zabilježio i odličan prodajni rezultat.

HUAWEI P9

Huawei je u maju predstavio P9, koji je na poledini imao dvostruku kameru, nastalu u saradnji sa kompanijom Leica, i donio revoluciju kada je fotografisanje mobilnim uređajem u pitanju. Osim što je inovativna kamera oduševila svijet, Huawei je i po pitanju dizajna pogodilo ukus korisnika, pa je novi predstavnik P serije odlično prošao na tržištu. Huawei se krajem godine pohvalio da je P9 za kratko vrijeme prodao u čak devet miliona primjeraka i najavio je da ne planira još dugo da se zadrži na trećem mjestu proizvođača mobilnih uređaja.

IPHONE 7

Predstavljanje novog iPhone-a svake godine sa sobom nosi ogromnu medijsku pažnju i očekivanja korisnika, pa je tako bilo i u septembru 2016. godine. Novi iPhone 7 najavljen je kao najmoćniji i najbrži do sada, a premijeru sa novim modelom doživio je i veći iPhone 7 Plus. „Sedmice“ su bile pun pogodak za kompaniju, a Apple je ponovo dokazao da je iPhone zvijezda koja ne blijedi, što je potvrdilo i ogromno interesovanje za nove modele. Kompanija je krajem godine objavila da je, zahvaljujući rekordnoj isporuci uređaja, zabilježila najveću operativnu dobit u odnosu na druge proizvođače mobilnih uređaja.

LG G5

LG je predstavljanjem modela G5 zaslužio epitet najinovativnijeg telefona godine. Smartfon sa modularnim dizajnom omogućava korisnicima da telefon povežu sa kompatibilnim uređajima, odnosno dodatnim modulima. LG G5 je tako među rijetkim telefonima prisutnim na tržištu kojem je moguće promijeniti bateriju. Mada nije naišao na očekivani prijem kod korisnika, a ni kompanija LG se nije mogla podičiti prodajnim rezultatima, sam uređaj zaslužio je da bude svrstan među najbolje u 2016. godini.

HTC 10

HTC je nastavio uspješnu liniju započetu modelom One prije nekoliko godina. HTC 10, poput svojih prethodnika, donosi izuzetno kvalitetno metalno kućište i prefinjen dizajn. Pored toga, nova „desetka“ uvodi i napredak kada je u pitanju zvuk, pa s pravom nosi titulu kompanijskog flagship-a. Osim vrhunske glavne kamere sa laserskim autofokusom, rijetki su telefoni koji u prednju kameru imaju ugrađenu optičku stabilizaciju. Ova opcije je, svakako, obradovala ljubitelje selfija, koji su i tokom ove godine bili apsolutno nezaobilazni.

SONY XPERIA X

Još jedan model vrijedan pomena, odnosno cijela linija uređaja, je Sony-jeva X serija, predstavljena početkom godine. Nakon što je privremeno „penzionisao“ uspješne Z modele, Sony je uveo novu X liniju uređaja. Sony se od konkurencije tradicionalno izdvaja kvalitetnim kamerama, koje posjeduju brojne napredne opcije, pa to ni ovoga puta nije bio izuzetak. Iako se nekima čini da Sony u posljednje vrijeme zaostaje za konkurencijom, kompanija je krajem godine objavila podatak da je sa Xperia linijom i dalje profitabilna u poslovanju.

GOOGLE PIXEL

Google je u 2016. godini ugasio Nexus liniju i svijetu predstavio novi Pixel i Pixel XL smartfon. Iako je za proizvodnju Pixel-a zadužen tajvanski HTC, novi telefon je u potpunosti brendiran po želji velike američke kompanije. Pixel predstavlja veliki iskorak u odnosu na prethodne uređaje, kojim Google šalje jasnu poruku da u budućnosti želi ozbiljnije i hardverski da konkuriše vodećim igračima u mobilnoj industriji.

**GODINE ISPUNJENE
PRIZNANJIMA**

Tokom svog rada ekipa Nordeus-a dobila je nekoliko značajnih nagrada, koje su potvrda njihovog kvaliteta i snažan podsticaj za budući rad. Između ostalog, osvojili su nagrade za najbolju postavku igre, najbolju Facebook aplikaciju, najboljeg poslodavca u Srbiji i regiji, tim životnog stila, nagradu po izboru korisnika na web samitu u Londonu...

PRIČA O USPJEHU

NORDEUS

KAKO SU TROJICA BEOGRAĐANA POSTALI SVJETSKI LIDERI U KREIRANJU IGRICA

PIŠE: VANJA STOKIĆ

Uvjereni da mogu stvoriti igricu koja će pokoriti društvene mreže, trojica Beograđana ostavili su posao u kompaniji Microsoft i krenuli od nule. Danas vode firmu koja ima 160 zaposlenih i vladaju gejmerskim svijetom.

Počeli su u iznajmljenom poslovnom prostoru od 16 kvadrata, radeći 11 mjeseci po cijeli dan, bez odmora i praznika. Tvrde da su jedini slobodan dan imali za Božić, ali ne znaju može li se to računati, jer su se nakon ručka odmah ulogovali na platformu i nastavili s radom. Šest godina nakon toga, firma Nordeus zapošljava 160 ljudi, njihova fudbalska igrica Top Eleven zavladao je online svijetom, a njih uvrstila među pet najvećih partnera kompanije Facebook.

Iako su ih svi iz njihove okoline upozoravali da je ludost ostaviti posao u kompaniji Microsoft i vratiti se u Srbiju,

nisu sumnjali u svoju odluku. Branko Milutinović, Milan Jovović i Ivan Stojisavljević napustili su Švedsku i vratili se u Beograd, gdje su pokrenuli svoju kompaniju, kojoj je glavna djelatnost pravljenje igrica.

Dok su oni vrijedno programirali i razvijali novi hit u gejmerskom svijetu, velike kompanije poput Electronic Arts-a plasirale su na tržište slične igrice. Ekipa Nordeus-a nije imala drugog izbora nego da njihov proizvod bude još bolji i da potpuno zavladaju tržištem. Budžet im je bio više nego skroman, najviše novca odlazilo je na honorare, ali ne njihove.

Nordeus je pokrenut 2010. godine, ali se sama ideja rodila mnogo ranije, tokom zajedničkih studija, kada je Top Eleven nastao kao nacrt igrice za telefon. Pojavom Facebooka Milutinović, Jovović i Stojisavljević shvatili su da je to prava platforma za plasiranje njihovog proizvoda. Rad u kompaniji Microsoft omogućio im je da nauče kako se razvija i isporučuje softver, ali i kako se radi u timu. Tamo su vidjeli kako stvari funkcionišu u velikim kompanijama, ali i da na njihovim greškama moraju učiti.

Top Eleven danas broji oko 150 miliona registrovanih igrača, a radnici firme Nordeus ponosno ističu da se ova igrice igra u svakoj zemlji svijeta. Naglašavaju da je njihova međusobna saradnja vrlo otvorena i dinamična. Podijeljeni u manje timove, pokušavaju da poboljšaju živote svojih igrača, ali i cjelokupne zajednice. Svoje igrice opisuju kao mnogo zanimljive za korištenje, ali i pravljenje.

„Našim igračima pružamo iskustvo koje jednostavno moraju prepričati svim svojim prijateljima. Stalo nam je do njih, jer strastveno vole igrice, baš poput nas. Zbog toga su sastavni dio našeg kreativnog procesa, prihvatamo njihove sugestije i pozivamo ih da budu dio fokus grupa za testiranje igrice“, kaže ekipa Nordeus-a.

Nakon osvajanja svijeta igrom Top Eleven, uslijedili su novi proizvodi sa dubokom tehnologijom, uz mogućnost igranja na web-u, android i iOS uređajima. Namjera im je da po kvalitetu i tehnologiji budu vodeći u ovoj branši te da njihove igre budu u potpunosti 3D.

Samo dvije godine nakon pokretanja firme, proglašeni su najboljim poslodavcima u regionu. Danas ovu firmu čini oko 160 talentovanih ljudi - programera, dizajnera, umjetnika, stručnjaka za obradu podataka... Osim po šarolikosti zanimanja, Nordeus je bogat i različitim nacionalnostima - čak 15 njih. Uprava Nordeus-a mnogo pažnje posvećuje svom timu, za koji kažu da je najvažniji faktor njihovog

uspjeha. Pored Beograda, osoblje Nordeus-a nalazi se u Skoplju, Londonu, Dublinu i San Francisku.

Osnivači Nordeus-a smatraju da se autoritet u firmi gradi ličnim primjerom, a ne titulom, te da vođe moraju imati viziju i rješenje za probleme. Jedan od savjeta za potencijalne preduzetnike jeste da moraju godinama naporno raditi jer će samo tako uspjeti u svojoj namjeri.

Osim razvoja svijeta igrice, Nordeus mnogo pažnje posvećuje i razvoju lokalne zajednice, pa se često uključuje u različite društveno odgovorne projekte. Fokus im je na djeci i mladima, kojima pokušavaju obezbijediti bolje obrazovanje i kvalitetniju budućnost. Među njima izdvaja se kampanja „Bitka za bebe i porodilišta“, koja se realizuje širom Srbije. Cilj je opremiti porodilišta i pružiti bolju njegu tek rođenim bebama. Pored toga, Nordeus je dio UNICEF-ove mreže za inkluzivno obrazovanje, gdje zastupa stav da svako dijete ima pravo na obrazovanje koje u potpunosti razvija njegove potencijale.

Nordeus trenutno kreira novu igricu, ali je istovremeno u potrazi za novim članovima tima. Svjesni da novi ljudi donose nove ideje i energiju, osnivači Nordeus-a uvijek pružaju mogućnost za pridruživanje njihovoj ekipi.

„Želimo obogatiti naš tim prilikom stvaranja novog velikog hita. Tražimo vrhunske talente sa iskustvom, inicijativom, strašću i tehničkim vještinama koje će nas uzdići na viši nivo“, kažu oni.

Osim po kreiranju igrice, Nordeus je poznat po tome što organizuje Hackathon, takmičenje u kojem učestvuje osam timova, a cilj je tokom 24 sata stvoriti najbolju igricu. Jednom godišnje Hackathon u Beogradu okupi najbolje regionalne developere igrice i podstiče ih da razvijaju svoju kreativnost, vještine i timski rad.

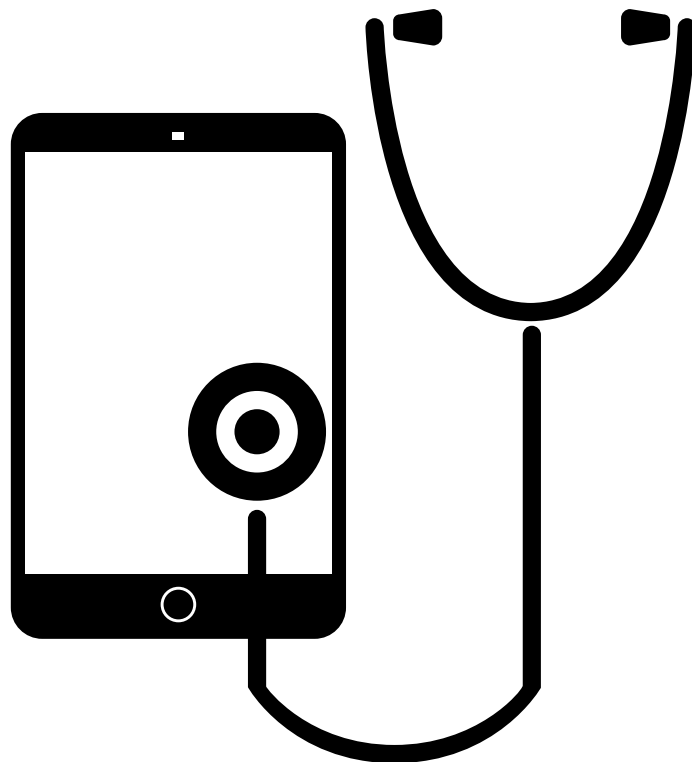
TESTIRAMO

SAMSUNG J7

POVOLJAN SMARTFON U PREMIJUM ODIJELU

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Samsung Galaxy J7 (2016) uspješan je nasljednik istoimenog modela, koji je predstavljen godinu dana ranije. Kompletna J linija, koju, osim testiranog telefona, čine i manji J5 i J3 modeli, unaprijeđena je u odnosu na originalno lansiranu seriju iz 2015. godine. Samsung Galaxy J7 je najveći i ujedno „najjači“ model tročlane J porodice.

Južnokorejska kompanija J liniju pametnih telefon namijenila je kupcima koji žele kvalitetne i prepoznatljive uređaje po pristupačnim cijenama. U svojim nastojanjima je uspjela, jer su uređaji J linije odlično prošli na tržištu, pa je u toku 2016. godine uslijedilo očekivano „osvježavanje“ J serije.

Prema Samsung-ovoj ideji slovo „J“ u imenu uređaja predstavlja „Joy“, što u prevodu sa engleskog jezika znači radost. Prilikom testiranja uvjerali smo se u potpunu tačnost ove riječi, koja na najbolji način karakteriše glavnu osobinu ovog telefona.

Korisnicima se dopao dizajn prethodnog modela, pa je Samsung pristupio poboljšanju kvaliteta izrade i potvrdio se da „ispod haube“ ubaci još bolji hardver. Među izmjenama u odnosu na prvu generaciju je konstrukcija uređaja, koji sada predstavlja kombinaciju metalnog okvira i plastike. Utisak je da, uz vrhunsku završnu izradu i premijum dizajn, J7 (2016) podsjeća na mnogo skuplje modele ove kompanije.

DIZAJN PREMIJUM MODELA

Uređaj dolazi upakovan u bijelu kutiju, ispod čijeg se poklopca, osim telefona, nalaze baterija, punjač sa USB kablom, žičane stereo slušalice i uputstvo za upotrebu. Kada se radi o fizičkom izgledu modela Samsung J7, tasteri za kontrolu jačine zvuka nalaze se sa lijeve strane, dok je sa desne pozicionirano dugme za otključavanje, odnosno paljenje i gašenje uređaja. Na donjem dijelu telefona smješteni su 3,5 mm ulaz za slušalice, microUSB priključak i mikروفon. Na sredini prednjeg dijela telefona nalazi se veliki otvor za zvučnik, dok su se sa strane smjestili prednja kamera i blic. Na zadnjoj strani telefona nalazi se plastični poklopac koji vizuelno podsjeća na metalni, a sličan osjećaj pruža i pod prstima. Slot za microSIM i memorijsku karticu nalazi se ispod baterije.

AMOLED EKLAN KAO NAJJAČI ADUT

Telefon posjeduje 5,5-inčni Super AMOLED ekran rezolucije 1.280x720 piksela i prikazuje 267 piksela po inču. Dimenzije uređaja su 151,7x76x7,8 mm, a težina je 169 grama. Zahvaljujući tankom metalnom okviru, ekran pokriva preko 72 odsto prednje površine telefona. Samsung-ov Super AMOLED displej predstavlja vjerovatno najbolji panela na svijetu, pa će korisnici modela J7 biti i više nego zadovoljni prikazom slike na ekranu.

Samsung J7 pokreće osmojezgarni procesor, koji kombinuje četvoroezgarni Cortex-A53 brzine 1,6 GHz i Cortex-A53 procesor sa istim brojem jezgara, koji radi

na brzini od jednog GHz. Telefon dolazi uz 2 GB radne memorije, a raspolaže sa 16 GB interne memorije, od čega je korisniku dostupno gotovo 11 GB. Samsung je i na ovom modelu omogućio proširenje memorije uz korišćenje memorijske kartice. Za grafiku je zadužen napredni GPU Mali-T830 čip, pa će svi oni koji su navikli na smartfon zabavu uz video-igre biti oduševljeni. Telefon je sve aplikacije koje smo instalirali prilikom testiranja otvarao momentalno i ni u jednom trenutku nije „zakočio“. U sintetičkim testovima Galaxy J7 postigao je odlične rezultate, koji su u rangu sa mnogo skupljim modelima drugih proizvođača.

IDEALAN SELFI TELEFON

Glavna 13-megapikselna kamera nalazi se na zadnjem dijelu uređaja, posjeduje autofokus i LED blic pa će zadovoljiti i nešto zahtjevnije ljubitelje fotografije. Pored automatskog režima, J7 posjeduje i Pro režim rada, u kojem je moguće birati širok spektar podešavanja. Dvostruki klik na „home“ dugme brzo pokreće kameru. Fotografije su, zahvaljujući optimalnom otvoru blende (f/1.9) veoma oštre, punih boja, a i Super AMOLED ekran dolazi do izražaja kod njihovog prikaza.

Ljubitelje selfija obradovaće podatak da prednja kamera od 5 MP ima ugrađen blic pa će i fotografije napravljene po noći biti odličnog kvaliteta. Uređaj snima video u Full HD formatu, odnosno 1.080 piksela pri 30 frejmova u sekundi.

(naprijed i nazad)

(13MP+5MP)

kamera

Blic

naprijed i nazad

BATERIJA KOJA TRAJE JOŠ DUŽE

Kapacitet litijum-jonske baterije, u odnosu na prethodnu, povećan je sa 3.000 na 3.300 mAh. U praksi to znači da nećete morati svaki dan posezati za punjačem. Prilikom testiranja uređaja i sami smo se uvjerali u to, jer smo, uprkos konstantnom korištenju kamere, brojnih aplikacija, Wi-Fi-ja i poziva uspjeli J7 održati uključenim dva dana. Uz umjerenije korištenje uređaja korisnici će moći „izgurati“ bateriju i do tri dana.

Za potpuno punjenje baterije potrebno je nešto više od dva sata. Još jedna prednost telefona je mogućnost izmjene baterije, kojoj se lako pristupa skidanjem zadnjeg poklopca. Za još bolju autonomiju baterije Samsung je omogućio posebne režime uštede energije.

Predstavljanjem J serija Samsung je poklopio kockice kada je u pitanju ponuda modela, jer je nova linija izuzetno dobro dočekana od strane korisnika i idealno se pozicionirala pored ostalih pripadnika popularnih Galaxy uređaja.

Telefon dolazi sa popularnim Android 6.0.1 operativnim sistemom koji radi u kombinaciji sa Samsung-ovim TouchWiz interfejsom. Opcija „Smart Manager“ omogućava upravljanje memorijom, brisanje fajlova

i čišćenja memorije telefona. U J7 ugrađen je i FM radio, koji, uz atraktivne bijele slušalice koje dolaze sa telefonom, radi bez ikakvih problema. Interesantna opcija za ljubitelje muzike je da postoji mogućnosti snimanja radio-programa na memoriju telefona. Kada se radi o povezivanju, J7 posjeduje Bluetooth 4.1, Wi-Fi b/g/n, USB 2.0 i GPS, a novi model obogaćen je i NFC i LTE podrškom. Samsung J7 koji smo testirali bio je crne boje, a telefon je dostupan i u bijeloj i zlatnoj varijanti.

Kao zaključak se nameće da je J7 tipičan predstavnik Samsung-ove škole, koji je preuzeo neke osobine skupljih predstavnika ove kompanije. Kako je prošla generacija telefona bila prilično hvaljena, ni model za 2016. godinu nije bio izuzetak. U toku godine bio je izuzetno tražen i dobro prodavan model, a verzija za 2017. godinu će donijeti još poboljšanja, pa bi lako mogao zadržati epitet jednog od najboljih uređaja u klasi.

Sa brojnim unapređenjima koje je donio, Samsung J7 postao je poželjan, ne samo za fanove ovog brenda, već i za kupce koji su naklonjeni drugim proizvođačima. Telefon predstavlja odličan izbor za korisnike koji su u potrazi za smartfonom koji nudi idealan odnos uložnog i dobijenog. Velika prednost uređaja je kombinacija Super AMOLED ekrana, odlične baterije i iznadprosječnih performansi za ovaj cjenovni segment pa će konkurencija morati dobro da se potruži da bi nadmašila Samsung-ovu visoko postavljenu letvicu modelom J7.

Samsung Galaxy J telefone možete pronaći u ponudi kompanije m:tel po još povoljnijim cijenama uz Moj mix tarife, a ponudu pogledajte na www.mtel.ba ili pozivom na 0800 50 000.

SOCIAL SPACE

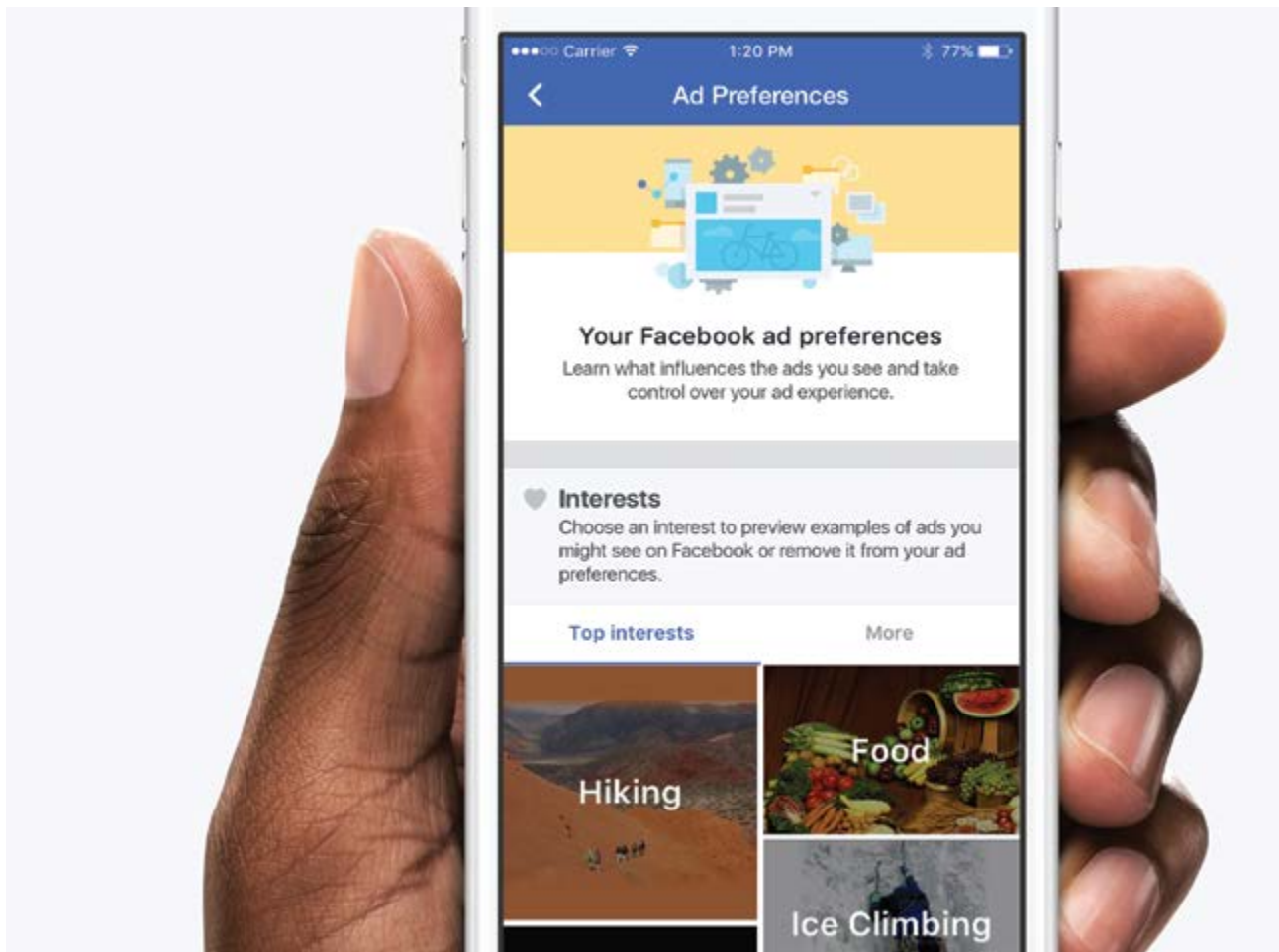

FACEBOOK

U BORBI PROTIV BLOKIRANJA REKLAMA

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Pojava softvera za blokiranje „iskačućih“ internet reklama, takozvanih ad blokera, na efikasan način je spriječila pojavljivanje neželjenih poruka oglašivača. Najpopularniji programi i ekstenzije za blokiranje reklama su Adblock i Adblock Plus, koje koriste milioni internet korisnika, kako za desktop računare, tako i za mobilne uređaje.

Međutim, kako se profit u online biznisu mjeri u milijardama dolara, bilo je pitanje vremena kada će se veliki igrači pobuniti protiv „blokera reklama“. Kompanije koje se oglašavaju na ovaj način uvidjele su opasnost za poslovanje koju su im počeli predstavljati ad blokeri.

Među onima koji najviše zarađuju od oglašavanja je i najveća društvena mreža na svijetu. Facebook je u toku ove godine korisnicima poslao jasnu poruku - da će morati da „istrpe“ pojedine reklame ukoliko i dalje žele da posjećuju svoju omiljenu adresu. Za razliku od ostalih internet sajtova, Facebook sam učitava reklame na svojim stranicama, što im je znatno olakšalo posao izbjegavanja ad blokera, čak i u slučaju korisnika koji su prethodno imali instaliran softver za blokiranje.

Popularna društvena mreža je potom korisnicima ponudila mogućnost izbora, kojom su dobili opciju kontrole reklamnog sadržaja. Kada korisnici pristupe panelu „Ad

Preferences“ mogu da odrede koji tip reklama žele da im se prikazuje, kao i da podese vrstu brendova čije oglase žele da vide.

Iz Facebook-a su poručili da su se prilikom izmjene načina učitavanja reklama rukovodili filtriranjem bitnijeg sadržaja, odnosno potrudili su se da korisnicima prikazuju za njih što relevantnije oglase. Ovim vrlo pametnim potezom izašli su u susret i korisnicima, koji mogu da isključe reklame koje ih nikako ne interesuju i filtriraju samo one njima zanimljivije, i oglašivačima, koji su dobili dobro targetirane grupe potencijalnih konzumenata.

Dodatni udarac internet korisnicima bila je odluka AdBlock-a da kreira „bijelu lista oglašivača“, čije će se reklame prikazivati i pored aktivne opcije blokiranja. Na ovaj način su velikim kompanijama omogućili da se nesmetano nastave oglašavati. Ironično, na kraju je program kreiran da blokira internet reklame i sam počeo da zarađuje upravo od njih.

SOCIAL SPACE

” Instagram

Instagram je uveo live stream opciju, u kojoj snimci uživo nestaju onog trena kad se emitovanje završi, a korisnici ove društvene mreže mogu od sada i da lajkaju komentare ili zabrane komentare na postovima.

” Facebook

Facebook je najavio da će u toku naredne godine omogućiti live streaming u 360 stepeni, a kompanija planira da Live 360 opcija prvo bude dostupna stranicama, a krajem godine i ostalim korisnicima.

” Signal

Raste popularnost chat aplikacije Signal, koja koristi naprednu end-to-end enkripciju i važi za jednu od najsigurnijih za android i iOS pametne telefone.

” Viber

Android aplikacija Viber dobila je ažuriranje, koje donosi aktiviranje javnih naloga, opciju preusmjerenje više poruka u isto vrijeme i mogućnost pozicioniranja omiljenih časkanja na vrh ekrana.

” Snapchat

Snapchat je uveo novu opciju grupnog chat-a, pa se sada korisnici mogu dopisivati sa najviše 16 prijatelja.

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

” ICQ

Jedna od omiljenih chat aplikacija, ICQ, napunila je dvije decenije postojanja.

” YouTube

Deset najgledanijih YouTube klipova u 2016. godini zajedno su imali 550 miliona pregleda, a ljudi su proveli više od 25 miliona časova gledajući ih.

” Skype

Skype je omogućio prevođenje u realnom vremenu za mobilne i fiksne telefone. Korisnici će tokom poziva moći da izaberu jedan od podržanih jezika, a prevedeni sadržaj će se prikazivati sa malom zadržkom.

” LinkedIn

Nakon što nije pristala podatke ruskih državljana da čuva u Rusiji, poslovnoj mreži LinkedIn u ovoj državi privremeno je zabranjen rad.

” WhatsApp

WhatsApp je, nakon uvođenja opcije video-poziva, korisnicima omogućio i gledanje videa bez prethodnog skidanja.

” Messenger

Aplikacija Messenger u potpunosti je redizajnirana, pa sada nudi 3D efekte, maske, nove filtere, stikere i mogućnost obrade videa.

MREŽA

KO SU GOSPODARI INTERNETA?

PIŠE: FILIP GRUMIĆ

Sastaju se četiri puta godišnje iza čeličnih rešetaka. Mjesto sastanka: predgrađe Los Angelesa. Obezbjedenje na najvišem nivou.

Visokoobezbjedeni prostor u El Segundu je mjesto gdje se sastaje 14 čuvara ključeva. Iza čeličnih rešetaka nalaze se hi-tech trezori. Oni se otvaraju pomoću sedam metalnih ključeva. U prostorije ne može da prodre nikakav elektronski signal, a osoblje za održavanje higijene i radnici obezbjeđenja zgrade nepoželjni su gosti. Sve to u službi je zaštite podataka.

Otisci prstiju, skeniranje zjenica, prepoznavanje glasa, sedam ključeva u bravi u isto vrijeme – procedura je koju mora ispoštovati svih 14 članova ove tajne grupe pri ulasku u zaštićene prostorije. Baš kao u filmu „Nemoguća misija“.

Sve pomalo liči na naučnu fantastiku, ali je već odavno realnost. Iza ovog, skoro pa filmskog scenarija, stoji neprofitna organizacija ICANN. Ona upravlja internetom i odgovorna je za rukovođenje njegovom globalnom strukturom, koja se sastoji od IP adresa, naziva domena i glavnih DNS servera.

Naime, internet adrese se sastoje od niza brojeva, i to su takozvane IP adrese. Da ljudi ne bi pamtili duge kombinacije cifara, one se zamjenjuju imenima. Tako ICANN svakoj IP adresi na internetu dodjeljuje odgovarajuće ime i formira svojevrsni internet imenik, sličan klasičnom telefonskom. Na taj način, kada u svoj pretraživač unesete, primjera radi, „facebook.com“, ICANN će se pobrinuti da dođete na IP adresu baš ove, a ne neke potpuno druge stranice.

Počevši od 2010. godine, pomenutih 14 „sajber oficira“ sastaju se četiri puta godišnje da bi prisustvovali ceremoniji na kojoj se uvijek iznova generiše generalni softverski ključ. Oni pristupaju programu koji u 100 tačaka propisuje, korak po korak, proces generisanja ključa. Tada otključavaju sefove smještene na suprotnim stranama SAD.

U njima se nalaze pametni ključevi u obliku kartica. Kad se spoji svih sedam, oni čine “glavni ključ” – kompjuterski

BEZBJEDNOST NA VISOKOM NIVOU

Na posljednjoj ceremoniji, jedan od kontrolora je malo jače zalupio vrata prostorije u kojoj je sedam sefova sa memorijskim karticama. Seizmički senzor odmah je reagovao i zaključao sva vrata. Nosioći ključeva ostali su zaključani u prostoru od nekoliko kvadratnih metara.

koji je svojevrsna lozinka za pristup ICANN-ovoj bazi. Cijelu proceduru snimaju brojne kamere, koje sjednicu uživo prenose putem interneta.

Članovi organizacije, osim iz SAD, dolaze iz Rusije, Burkine Faso, Kine, Japana i Južnoafričke Republike. Program menadžer Rik Lamb vođa je cijele ove internet zajednice. Lamb je bivši službenik Ministarstva inostranih poslova SAD, pa se u javnosti postavlja pitanje ko je njemu i ICANN-u dao vlast nad internetom u ruke i mogućnost da raspolaže informacijama koje su od velike važnosti za budućnost čovječanstva.

Predsjednik Rusije Vladimir Putin i predsjednica Brazila Dilma Rusef pokrenuli su ovo pitanje pred Ujedinjenim nacijama. Evropska komisija, sa druge strane, tvrdi da ima apsolutno povjerenje u ovu organizaciju.

Činjenica je da ICANN posjeduje veliku moć. Slom sistema kojim rukovodi doveo bi do opšteg haosa na internetu. U slučaju zloupotrebe, korisnici uopšte ne bi mogli da dobiju rezultat pretrage ili, još gore, bili bi odvedeni na internet stranicu koja izgleda identično poput tražene, ali je namijenjena krađi ličnih ili bankarskih podataka.

Upravo zbog toga, procedure obnavljanja bezbjednosnih ključeva, dostojne holivudskih trilera, ne djeluju nimalo pretjerano. Međutim, struktura samog ICANN-a ostaje sporna tema koja će sigurno u budućnosti postajati sve važnija.

MREŽA

INTERNET BUBBLE

PIŠE: DARKO BAJIĆ

Unazad nekoliko godina, internet pretraživači i društvene mreže svoje platforme prilagođavaju za svakog korisnika posebno. Rezultati pretraživanja vrše se na osnovu profilisanja i algoritmi pretraživača određuju koji će se rezultati prikazati za svakog pojedinog korisnika. Teoretski, to znači da dva korisnika na različitim uređajima imaju različite rezultate za iste termine pretrage na istom pretraživaču.

Vezano za to pitanje i društvene mreže ne zaostaju, pa će njihov izbor naslova biti prilagođen upravo vašim interesovanjima, djelatnostima i političkim uvjerenjima. To će, takođe, biti urađeno za svakog pojedinačnog korisnika prema njegovom profilu, koji kreira „mehanizam“ pojedine društvene mreže. Ne treba sumnjati da su se ti mehanizmi u zadnjih nekoliko godina izuzetno razvili.

Manje-više, to su stvari koje su nam odranije poznate, ali se u posljednje vrijeme, tačnije od nedavno završenih američkih predsjedničkih izbora, analizira efekat internet personalizacije na društvo uopšte.

U takvom personalizovanom svijetu mi ćemo biti usluženi samo onim vijestima koje su nam prijatne, bliske i povlađuju našim uvjerenjima. Bićemo i više povezani sa ljudima koji su nam bliski po tim uvjerenjima. U želji da nas društveni mediji što više zadrže u dobrom raspoloženju, nećemo primijetiti taj nevidljivi filter kojim smo okruženi, kako je to opisao Eli Pariser, pisac knjige „The Filter Bubble“. On ukazuje na probleme online personalizacije u smislu sužavanja horizonta informacija i interneta uopšte. Prema njegovoj tvrdnji, profilisani korisnik je, bez svog znanja o tome, smješten u svom „mjhuriću“, koji mu, prema njegovim interesovanjima, filtrira informacije i ostavlja manje prostora za alternativne pravce.

Stručnjaci koji prate razvoj interneta i tehnologija različito gledaju na personalizovani sadržaj. Jedni tvrde da ljudi svakako imaju manju komunikaciju sa drugim ljudima čija su razmišljanja i interesovanja znatno drugačija. Oni i dalje vide internet kao mrežu mogućnosti i razmjene ideja, dok pesimistični tvrde da hiperpersonalizovani pogled na svijet vodi ka uskom razmišljanju, pojednostavljenim pogledima na svijet i stvaranju takozvanih dvorana odjeka (echo chambers).

Echo chambers možemo posmatrati kao prostor koji nas okružuje sa ljudima sličnim nama, što u početku može zvučati kao dobra ideja. Tu je sigurno ugodno i

opuštajuće, ali ta sredina može postati isuviše izolovana ako druge informacije i ljudi koji drugačije razmišljaju ostanu izvan nje. Ako smo dugo unutra, postoji problem ukoliko svijet posmatramo iz te „dvorane“.

Ovo je naročito došlo do izražaja kada je riječ o pitanju političkih stavova. U Americi su zaključili da više od polovine korisnika društvenih mreža čita vijesti koje im upravo te mreže serviraju. Posebna priča je to što

su mnoge od njih netačne ili sponzorisane. Postalo je jasno da će personalizovane vijesti stvoriti iskrivljenu sliku stvarnog svijeta, pogotovo za vrijeme izbora, kada broj online korisnika raste i preko 30%. Pristalice Hilari Klinton bile su zasute informacijama i vijestima koje su se odnosile na kandidatkinju demokrata stvarajući im utisak da je veliki procenat Amerikanca na njenoj strani i da je pobjeda neizbježna. Kasnije su se upoznali sa terminom „echo chambers“ i o tome se počelo više govoriti.

Kao posljedica toga nastala je tema za raspravu ili poziv na akciju: Kako pobjeći iz „dvorane odjeka“ (Escape the echo chamber). U suštini, ideja se sastoji u tome da se povežemo sa kredibilnim ljudima koji imaju stavove suprotne našim.

Facebook je dosta kritikovan da je imao uticaja na američke izbore, što je izvršni direktor te društvene mreže žestoko opovrgao. Međutim, sve više ljudi sve više vremena provodi online i, ukoliko ne primijetite da ste u jednoj „echo chambers“, učinak nije zanemariv pa je jedan od prvih koraka podešavanje Facebook News Feed-a kako biste obezbijedili više različitih izvora informacija.

Najveći odmak od posmatranja svijeta iz „dvorane odjeka“ je saznanje da se nalazimo u njoj. Kad rasuđujemo o značajnijim stvarima, budimo više kritični prema društvenim medijima, jer nam daju samo dio priče, čitava slika je mnogo veća. Budimo otvoreni prema novim idejama, jer će nam pomoći da budemo bolje informisani i da šire razmišljamo.

IDEJE POKREĆU SVIJET

KARTA ZA MARS u jednom smjeru

PIŠE: FILIP GRUMIĆ

Već smo nekoliko puta preživjeli tu pompezno najavljivanu kataklizmu. Nije da nije bilo svejedno čitati i slušati o svim tim sudnjim danima koje su nam najavljivali. Svi smo pomalo licemjerni i razmišljamo kako se spasiti. Postoji li način?

Sigurno svi znate pjesmu, hit iz devedesetih „Idemo na Mars, idemo na Mars“. Tehnologija danas za jedan čas napreduje više nego što je nekada za vijek. Pitanje je mjeseca kada ćemo na Mars. Ne mislite valjda da se pompezne cifre na izučavanje Crvene planete troše tek tako? Sprema se ekstradicija.

Mars je planeta koja nam je najbliža, pa je vjerovatno i najviše istražena. Dan na Crvenoj planeti traje slično kao na Zemlji, nešto duže od 24 časa. Osa rotacije nagnuta je pod sličnim uglom. Sa astrobiološke strane, ova planeta je i te kako zanimljiva, jer postoji teorija da je život upravo sa Marsa došao na Zemlju. Tvrdnje su da je prije oko četiri milijarde godina Mars posjedovao sve potrebne faktore za nastanak elementarnih oblika života. To su tečna voda, organski materijali, minerali.

Zašto je život na Zemlji uspio, a na Marsu nije? To je pitanje na koje mnogi žele da daju odgovor. Da bi započeo život na Crvenoj planeti, mora se raditi na promjeni atmosfere, što bi bio dug i zahtjevan posao. Da je tekla voda na Marsu, kažu da jeste. Gdje je nestala, niko ne zna.

Postoje tri načina na koja se to moglo dogoditi. Jedan je da se kondenzovala na polarnim kapama, a drugi da je isparila u atmosferu. Treći odgovor na pitanje gdje je voda, prema podacima NASA-e, mogao bi da se krije ispod površine Marsa. Pretpostavlja se da bi Marsovci vodu dobijali iz dva izvora - reciklažom urina, kao što se to čini na Međunarodnoj svemirskoj stanici, i iz samog tla. Gdje bi se voda mogla nalaziti, prvi je objelodanio korisnik YouTube kanala WhatsUpInTheSky37, koji je o tome objavio snimak. On je istakao da je pronađeno nekoliko fotografija iz vazduha koje prikazuju zamrznuta ili topla jezera na površini ove planete.

*Vidljivi su kanali
kojima je tekla voda,
ALI JOJ SADA NEMA
NI TRAGA NI GLASA.*

Dolazimo do poređenja Marsa sa Zemljom. Ovdje imamo vodu, struju, hranu, floru i faunu. Vijekovima smo sve to razvijali i doveli do skoro savršenih uslova za život. Zar nije jednostavnije čuvati ono što imaš, nego ponovo kretati od nule? Jer ta nula bi zaista bila nula. Sve je prazno,

pusto. Ko bi pristao na život u tim uslovima?

Da sad, ovog trenutka, počnemo sa oživljavanjem Marsa, kažu da bi nam bilo potrebno oko 100 godina da se stvore neki osnovni uslovi. To znači da bismo stvorili ambijent pogodan za život na Marsu tek nekim novim

generacijama. A tu se otvara i nova tema - ko je pitao nove generacije žele li da budu Marsovci?

Naučni časopisi upozoravaju da bi uspostavljanje života na Marsu moglo da se pretvori u tiraniju, jer je u ljudskoj prirodi da vlada. Ako neko, npr. kontroliše zalihu kiseonika, onda lako može da ucjenjuje druge i prigrabi svu vlast. Zato neka udruženja već sada nastoje da napišu „ustav za svemirske kolonije“.

Ipak, problemi počinju i prije toga. Kako doći na Mars? Postoji li prevozno sredstvo? Po informacijama iz maja ove godine, naučnici su pronašli mašinu za prevoz, ali ni njima nije jasno kako ona radi.

Doktor Majk Mekaloh, sa Univerziteta Plimut, čvrsto vjeruje da je otkrio istinu koja stoji iza ovog nemogućeg uređaja, a njegovo objašnjenje zasniva se na novoj teoriji o inerciji, koja podrazumijeva otpor velikih objekata prema promjenama u kretanju i ubrzanju. Letjelica se zove EmDrive, ne radi na gorivo i prkosi zakonima fizike. Prednost u odnosu na neke druge letjelice je to što bi EmDrive mogao do Marsa za 10 sedmica.

„Živjećemo na Marsu 2027. godine“, pompezno je najavio Holandancin Bas Lansdorp, šef kompanije Mars One. Trka u kolonizaciji svemira tako je dobila još jednog takmičara. Nedavno je južnoafrički milijarder Ilon Mask najavio planove za spuštanje ljudi na ovu planetu, a američka kompanija Boeing odmah je objavila da će ga ona prestići. Sa druge strane, Mars One je daleko najmanja organizacija od sve tri, ali i daleko najambicioznija. Naime, njihov plan je, ni više ni manje, nego prva ljudska kolonija van Zemlje.

„Idemo na misiju stalnog naseljavanja“, rekao je Lansdorp za CNN, „ljudi koje pošaljemo tamo odlaze na misiju zauvijek, do kraja njihovih života. To je ono što čini Mars One mogućim.“

Posadu prve vanzemaljske kolonije odabraće među volonterima. Ogroman je broj zainteresovanih, njih 200.000, a samo četvoro će na prvo putovanje.

„Četvoro ljudi ide svake dvije godine. Umjesto da vraćamo ljude koje pošaljemo, slaćemo dodatnu posadu u redovnim intervalima“, uvjeren je Lansdorp.

Istovremeno, milijarder Ilon Mask oduševio je buduće Marsovce svojim ambicioznim projektom. Ideja bi se mogla nazvati „Do Marsa uz niže cijene“. Umjesto prvobitnih 10 miliona dolara, Mask tvrdi da bi cijenu trebalo sniziti na 200.000 dolara po osobi. Znatno niža cijena inspirisala je mnoge da počnu spremati kofer za putovanje na Mars.

Putovanje na Crvenu planetu nosi posebne izazove. Svemirska radijacija mogla bi da bude prvi problem, a o njenim efektima malo se zna, jer se dosad nije išlo tako daleko u svemir. To znači da bi prvi Marsovci, ako bi uopšte sletjeli bezbjedno, vjerovatno postali sterlni. Naučnici upozoravaju i na psihološki faktor, jer bi put do Marsa trajao nekoliko mjeseci.

Slijetanje na površinu ove planete priča je za sebe. Iako je gravitacija svega 38 odsto Zemljine, atmosfera je mnogo rjeđa, pa je teško usporiti letjelicu. NASA se namučila da svoj rover, težak jednu tonu, spusti na tlo, a kapsula sa ljudima je deset puta teža.

Ako bi za sve ove probleme bilo pronađeno rješenje, slijedi prilagođavanje životu na Marsu. U početku, Marsovci bi mogli da zavise od zaliha sa Zemlje. Ali, za dostavljanje svakog kilograma tih zaliha troši se 20 puta više goriva za uzlijetanje. Zato bi morali vrlo brzo početi sami da brinu o sebi. Već 2020. godine, NASA-in rover pokušaće elektrolizom da dobije kiseonik iz ugljen-dioksida u Marsovoj atmosferi, ali to nije ni stoti dio onoga što ljudima treba za ekspediciju.

U priču o putovanju na Crvenu planetu uključio se i Barak Obama. Kada je u Bijeloj kući odlazeći predsjednik Sjedinjenih Američkih Država organizovao sastanak na temu globalnog zagrijavanja, prisutan je bio i glumac Leonardo di Kaprio, koji je sam izrazio želju da bude među prvim putnicima na „obećanu planetu“.

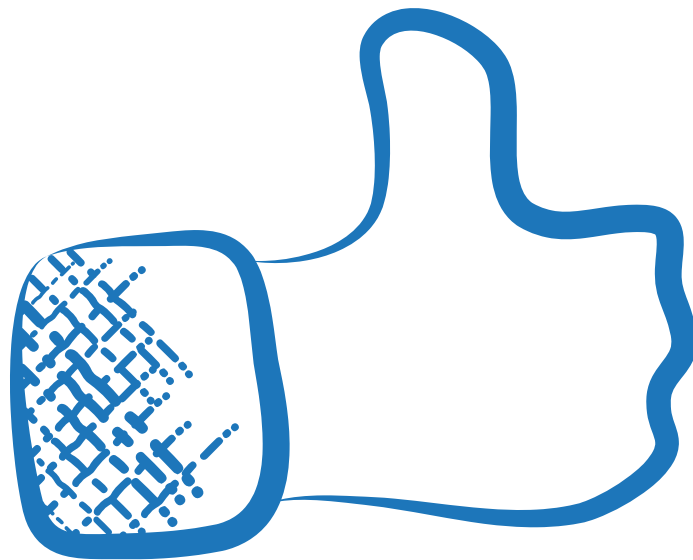
Šta bi gore radio? Možda sijao krompir kao što je to radio njegov kolega Met Dejmon u filmu „Marsovac“? Nakon ove scene u pomenutom filmu, mnogi su se zapitali da li je to stvarno moguće. Tako su počela razna istraživanja na tu temu.

Brus Bagbi, direktor Odjela za biljke, uzgojivo tlo i klimu na Državnom univerzitetu Jute, već dugi niz godina saraduje sa NASA-om na području održavanja života u svemiru. Naime, on već dugo pokušava u jednoj američkoj pustinji da simulira uslove sa Marsa i uzgaja biljke. Do sada je postignut mali napredak, ali je to, kako navode, daleko od potreba koje bi imali ljudi na Marsu.

„Smatram da je sa današnjom tehnologijom sasvim moguće uzgajati biljke u svemiru, ali i na Marsu“, uvjeren je profesor Bagbi.

Sudeći po svemu ovome, Leonardo di Kaprio bi mogao posijati marsovski krompir i u stvarnom životu.

BRENDOLOGIJA

Pričam ti priču - ili zašto je FB neophodan za Vaš brend

Dokora smo svi koristili samo klasične medije tokom dugog i osjetljivog procesa izgradnje sopstvenog brenda i tako smo navikli. Kada su se pojavile socijalne mreže, smatrali smo da su namijenjene isključivo za lične kontakte i tretirali smo ih na taj način. Bili smo sigurni da ozbiljni brendovi nemaju šta da traže na medijima namijenjenim prvenstveno za razmjenu uspomena sa ljetovanja i fotografija napućenih fotošopiranih ljepotica.

PIŠE: LJUBICA JEROTIJEVIĆ

I tu smo napravili ozbiljan previd - jer medij koji ima 1,3 milijarde korisnika je veći nego ijedan do sada u ljudskoj historiji! Nijedan brend ne može da bude shvaćen ozbiljno ako nije prisutan na mediju koji prati svaki treći pismeni Zemljanin. I većina nas je to prihvatila i razumjela (brže ili sporije) te otvorila Facebook profil za svoj brend.

Ali, za većinu nas su tek tada počeli problemi! Tekstovi i slike koje smo „kačili“ na profil našeg brenda dobijali su manje pažnje (čitaj „lajkova“, „šerova“ i komentara) od fotografija anonimnih maturantkinja. Ispostavilo se da za novi medij važe neka nova pravila i da bi nam bilo bolje da ih savladamo što prije.

Da bi socijalni mediji pomogli našem brendu na pravi način, to jest da bi pomogli povećanju poznatosti i unaprijedili njegov imidž, važno je da postanemo svjesni razlika između Facebook-a i klasičnih medija i da ih razumijemo. Jer, ako budemo kampanje na socijalnim medijima kreirali i realizovali onako kako smo to radili na tradicionalnim medijima, one će biti, ne samo neuspješne, nego će krnjiti ugled brenda, a koštaće mnogo novca.

Osnovna ideja društvenih mreža zasniva se na pričama koje plasiramo ciljnim javnostima da bismo promijenili njihovu percepciju i ponašanje. To nije ništa novo. Novo je to da su pripadnici ciljnih javnosti počeli masovno da izbjegavaju naše priče, jer im tu mogućnost daju mediji koji do prije nekoliko godina nisu postojali. Ali priče po svojoj suštini i dalje ostaju iste. Samo što sada moramo da pravimo samo priče koje se dopadaju ciljnim javnostima, jer ako im se ne dopadnu, one ih jednostavno eskiviraju.

Na tradicionalnim medijima komunikacija je jednosmjerna. Mi nešto izjavimo, plasiramo neku informaciju i, ukoliko ne odradimo istraživanje, nikada nećemo saznati kako je ciljna grupa reagovala na nju. U socijalnim medijima mi prilično brzo znamo kakve su reakcije. Isto tako, skoro odmah

saznamo da li ima ikakvih reakcija ili našu informaciju niko nije ni primijetio.

Ova osobina socijalnih medija esencijalna je za podizanje kvaliteta našeg rada i zato bi trebalo da budemo zahvalni na tome, ma koliko će nam u početku biti bolno to što neka akcija za koju smo mislili da je odlična nema nikakvog odziva.

Dobra stvar je to što se pričanje zanimljivih priča može savladati, jer, prije svega - mi ljudi volimo priče. Ljudi su se izdržavali od pripovijedanja još od antičkih vremena i neki od njih bili su odlično plaćeni. Ono što storytelling čini savršenim alatom je to što se ljudi zainteresuju za dobru priču i pročitaju je cijelu. Upamte je, a sjećanje na dobru priču traje duže nego sjećanje na oglas. Dobra priča se dijeli sa dragim ljudima, dakle „šeruje“.

Na određen način, objavljivanje PR teksta je i na tradicionalnim medijima i na socijalnim mrežama besplatno. Sa druge strane, svi mi vrlo dobro znamo da ne postoji besplatan ručak.

Jedino što se u slučaju tradicionalnih medija dobije više prostora u onim medijima u kojima zakupljujemo oglasni prostor, što je pojava koja ne postoji na društvenim mrežama. Ali u tradicionalnim medijima primiče nam i dosadan i besmislen, prepropagandni tekst, samo ako smo dovoljno veliki oglašivač. Možemo isti takav tekst da objavimo i na društvenim mrežama, jedino što ga niko nikad neće primijetiti.

Dakle, za društvene mreže moramo da imamo mnogo zanimljiviji i kvalitetniji sadržaj, pa često ono što uštedimo na oglasima potrošimo (barem djelimično) na autore i eksperte koji će pisati za naš Facebook profil.

Ili, ko uštedi na mostu, plati na ćupriji.

m:

S DRUGE STRANE

Hiljadu riječi
REA MUCOVIĆ

U DOBROM DRUŠTVU

MLADI AUTORI RAZVIJAJU BLOGERSKU ZAJEDNICU

PIŠE: VANJA PARTALO

U vremenima brzih i kratkih vijesti, svima prija promjena koju je blogerska forma donijela. Iza svake ispisane riječi stoje stvarni ljudi, sa vjerodostojnim utiscima i mišljenjima. Iza svake misli stoje različiti karakteri i senzibiliteti sa kojima ljudi mogu da se poistovjete, da podijele mišljenje i saznaju nešto novo. Konkurs kompanije m:tel pokazao je i dokazao sve to.

Ljiljana Šipragić, Lovily

Ljiljana Šipragić, koja je svojim tekstom na blogu „Lovily“ nedavno osvojila prvo mjesto na m:bluger konkursu, zapaža značajan napredak kada je u pitanju položaj blogera u Bosni i Hercegovini, ali i regionu.

„Lovily“ ima za cilj „uljepšavanje dana, izmamljivanje osmijeha i inspirisanje“, a sve veći broj ljubitelja njenog rada, pa i pristiglih priznanja, poput m:tel-ovog, potvrda su da Ljiljana uspješno ispunjava taj cilj. Kako sama objašnjava, i njena ličnost je u tome odigrala presudnu ulogu.

„Jednostavno sam ja takva i to prenosim na blog, a ljudima se očigledno sviđa - što me čini izuzetno srećnom. Vjerujem da to onda možemo i definisati kao ključ uspjeha: da budete dosljedni sebi i da dopustite da vaša ličnost zrači iz svega napisanog i stvorenog. Još ako uložite dovoljno truda koji se vidi - sve je moguće. Moja želja je bila da stvorim online mjesto gdje ću

sumirati sve lijepe, zanimljive i inspirativne stvari na koje svakodnevno nailazim, kako bih takva osjećanja i stanja probudila kod drugih, i da to mjesto u svakom segmentu oslikava mene. Toga se i dalje držim", kaže ona.

„Slušaj“, „Gledaj“, „Čitaj“, „Saznaj“, „Osjeti“ i „Uradi“ su osnovni principi po kojima „Lovily“ djeluje, što najbolje znaju njeni vjerni pratioci. Ljiljana je uvjerenja da je potrebno više mjesta na kojima se sve to može pronaći.

„Iskreno vjerujem da sve šta poslušamo, pogledamo i pročitamo formira nas, naše stavove, ukuse i donosi nove ideje koje se personalizuju i prilagođavaju. Smatram da treba da upoznajemo nove ljude (pa makar i online), saznamo nove priče i da pričamo i pišemo o emocijama. I, na kraju, zastupam teoriju da treba da radimo, radimo i radimo. Na sebi i oko sebe. Gledajte širom otvorenih očiju, upijajte, čitajte, smijte se, probajte nešto novo i radite na sebi i oko sebe - jednom kada uđete u taj začarani krug, dobre stvari će doći same od sebe“, poručuje mlada autorka.

Priznanje sa konkursa m:bloger posmatra kao potvrdu svega što je radila, a podršku ove vrste mlada blogerka planira da iskoristi za dalji razvoj bloga.

„Svakodnevni komentari ljudi koji me prate mnogo mi znače, a ova nagrada kompanije m:tel je kao višnjica na

svim tim slatkim slojevima koje je blog izgradio. Osim toga, nagrada i priznanje sigurno će uticati na kvalitet i razvoj bloga, najprije jer će učiniti da se za 'Lovily' čuje više i dalje, a potom i jer će omogućiti da se tehnološki opremim i uložim u još neke nadogradnje na blogu koje iziskuju finansije“, smatra Ljiljana.

Robert Dacešin, Rio priče sa putovanja

Robert Dacešin, drugoplasirani na m:bloger konkursu, mladić je koji uveliko privlači pažnju svojim brojnim interesovanjima. Poliglota je, teniski sudija, proputovao je kroz više od 30 zemalja svijeta, a neka od svojih najzanimljivijih iskustava objedinio je u blogu „Rio priče sa putovanja“.

„Blog sam pokrenuo prije skoro dvije godine sa ciljem da pomognem ljudima da putuju jeftinije i da pokažem svima da putovanja nisu nešto namijenjeno ljudima sa dubokim džepovima. Kroz RIO sam htio i da iskažem svoja lična osjećanja i ljubav koju imam prema putovanjima i pokušam da 'ubijedim' ljude da su iskustvo i bogatstvo koje dobijaju boraveći u nekom drugom gradu i dijeleći trenutke svog života sa ljudima iz čitavog svijeta nešto što se ne može kupiti novcem. Blog koji vodim je trenutno

najposjećeniji blog na temu putovanja u našoj zemlji i polako postaje jedan od posjećenijih u regionu, što mi svakako daje motiv da još pišem i stvaram sadržaj za koji mislim da će nekome biti od koristi“, govori Robert.

On vjeruje da je neke od najvrednijih životnih lekcija naučio tokom svojih putovanja, a jedna od njih jeste da prevaziđe ustaljene formate mišljenja koje društvo nameće, a koji se reflektuju upravo prilikom susreta sa drugim kulturama.

„Sjećam se kada je prvi put trebalo da preko Couchsurfing-a noćim kod jedne djevojke u kući. Pred spavanje se okrećem da vidim jesu li mi stvari na mjestu, gdje mi je telefon. Ujutro se budim, drago mi je što sam u jednom komadu i što mi ne fali ni marka u novčaniku. Davno je to bilo, tad sam još bio klinac, ali sam imao strahove, kao i većina ljudi koji žive ovdje, sve je to produkt sistema u kojem živimo. Vjerujem, ukoliko zaista želiš da vidiš svijet i upoznaš druge ljude, da ćeš takve ljude privući sebi, ima taj zakon privlačnosti u koji vjerujem i koji me je uvijek pratio“, tvrdi Robert.

Osvojeno priznanje na konkursu, finansijsku podršku i jednogodišnju saradnju sa kompanijom m:tel planira iskoristiti, kako za sopstveno usavršavanje, tako i za unapređenje i nadogradnju postojećeg sajta.

„Nagradu sam iskoristio kako bih unaprijedio vizuelni identitet svog sajta. Uradio sam sasvim novi sajt, sa novom temom i dizajnom i mislim da će se čitaocima mnogo dopasti. Podrška mi mnogo znači, jer mi daje motiv da pišem i dalje i da sve ovo što radim neko ipak čita i vidi“, iskren je on.

Matej Divković, The Young Fashionista

Da je dijapazon interesovanja mladih zaista širok, potvrđuje i primjer mladog Mateja Divkovića, trećeplasiranog na m:bloger konkursu, koji se kao devetnaestogodišnjak, putem bloga „The Young Fashionista“ bavi temama kojima se na ovim prostorima još ne posvećuje dovoljno pažnje.

„U mom iskustvu najveći izazov za mene jeste probijanje barijere društva, a upravo u društvu sam naišao na tu barijeru, jer su ljudi uglavnom nezainteresovani za mušku modu. Veoma sporo i teško napredujem zbog toga“, objašnjava Matej.

Kao jedan od svojih ciljeva navodi i želju da „predstavi jednog modno osviještenog muškarca na području Bosne i Hercegovine“. Uprkos izazovima, tvrdi da istomišljenika ipak ima.

„Uprkos tome što postoji društvena barijera, vidimo da se vremena mijenjaju i da polako oživljava svijest kod muškaraca. To prvenstveno možemo vidjeti iz činjenice da se veliki broj muškaraca oblači prema najnovijim modnim trendovima, zatim i na cover slici za 37. BH Fashion Week vidimo i muški i ženski model prvi put u istoriji Fashion Week-a u BiH, što je nevjerovatno“, kaže ovaj mladić.

Podršku i priznanje kompanije m:tel usmjerio je na promociju svog bloga na društvenim mrežama, a svojim pratiocima je već spremio planove i korisne preporuke i za narednu godinu. „Evo vam nekoliko preporuka: odjeća i obuća od velveta, karirana odjeća (posebno kaputi) i bomber jakne (maslinastozelene boje sa patch-evima). Ako vam se ne dopadaju ove preporuke, onda budite svoji i ne padajte pod torturu modnih diktatora“, savjetuje Matej.

Preko 60 autora koji su se prijavili na m:bloger vjerovatno dijeli mišljenje ovih mladih blogera. Činjenica je da svako od njih svojom pisanom riječju svakodnevno pomaže razvoju blogerske zajednice u BiH i podstiče druge mlade da svoje misli i ideje slobodno i bez ustručavanja podijele sa svojim okruženjem.

U DOBROM DRUŠTVU

MLADEN MATERIĆ

SUMNJA I BRIGA NAM POMAŽU

RAZGOVARALA: VANJA STOKIĆ

Rođeni Sarajlija, srcem Banjalučanin, mjestom prebivališta Tulužanin. Reditelj Mladen Materić, stvarajući predstave bez riječi, postavlja izazove i sebi i glumcima. U Banjaluci je proveo dio svog djetinjstva, i to onog najranijeg, kada mali čovjek uči da prepoznaje svijet oko sebe. Mnogo godina kasnije, Materić joj se vraća kako bi sa njenim građanima podijelio svoju umjetnost. Predstava „Časovi u kojima ništa nismo znali jedni o drugima“, austrijskog pisca Petera Handkea, pod režiserskom palicom Mladena Materića igra se na daskama Narodnog pozorišta Republike Srpske. Njoj je prethodio još jedan komad realizovan u saradnji sa Handkeom, pod nazivom „Kuhinja“.

Siguran u to da se tišinom može reći mnogo više nego riječima, Materić stvara predstave bez teksta i time iskušava glumce, ali i sebe.

„Otpor i strah, sumnja i briga nam pomažu. To nije baš prijatno, ali uglavnom vodi u dobrom smjeru“, ističe on.

Jedna anegdota sa nedavne turneje predstave „Časovi...“ najbolja je potvrda njegovih riječi.

„Nakon predstave u Tuluzu, predsjednik Upravnog odbora pozorišta 'Garon' u šali mi je rekao da je iznenađen što je baš sve razumio, te da je zadivljen kako su banjalučki glumci čitali na savršenom francuskom, bez akcenta“, prisjeća se Materić.

Upravo u Francuskoj, predstava „Časovi...“ doživjela je ogroman uspjeh. Na premijeri održanoj u Tuluzu, publika je glumce vraćala na scenu čak četiri puta, a prepuna sala dočekala ih je i u Senaru. Tokom pet izvođenja u ova dva grada, publika je upijala svaki

pokret koji je dolazio sa scene, a nakon predstave glumce je čekala kako bi s njima razgovarala o samom komadu.

O PODRŠCI KOMPANIJE M:TEL

NARODNOM POZORIŠTU RS

Ustanovama kulture, festivalima i projektima mnogo znači podrška velikih kompanija, možemo samo da poželimo da se ona još poveća. Poznato je da umjetnost i kultura, kao i fundamentalna nauka ili obrazovanje ne donose brze rezultate. To je trud i nastojanje da budućnost bude onakva kakvu želimo.

Tokom rada na „Časovima...“, svom prijatelju Peteru Handkeu pokušao je da objasni kako je radnju potrebno vezati za Banjaluku, jer ona predstavlja svijet.

„I u Banjaluci ćete naći sve što čini ovaj svijet - zemlju, nebo i zvijezde, veliku sreću i velike patnje, ljubav i mržnju, razočarenje i nadu, bogate i siromašne, gubitnike, ubice, pravednike, nezadovoljne nasljednike, pretendente na prijesto, raznovrsna iznenađenja i dosadu... Uvjerenje da se važne stvari događaju samo u Njujorku, Londonu ili Parizu je neosnovano, a često je i vrsta alibija“, smatra on, te dodaje da male sredine i mali narodi imaju staru, poznatu bolest zbog koje smatraju da je tuđe uvijek bolje i vrednije od njihovog.

Zbog toga mnogi talenti ne uspijevaju da se ostvare u svojoj zemlji, dok u inostranstvu imaju zavidne karijere.

„Sigurno da je podsticajnije kad radite u gradu u kojem ima 10 odličnih pozorišta, mnogo dobrih muzičara, pisaca, slikara... Konkurencija po prirodi stvari obavezuje na bolji rezultat, a i mogućnosti saradnje su bogatije. Međutim, bilo gdje da ste, sve je u vašim rukama. Bilo gdje da radite, ništa vas ne sprečava da radite najbolje što možete i da svoj rad poredite sa radovima za koje mislite da su najbolji na svijetu“, govori Materić, koji se prije 24 godine odselio u Francusku, gdje je osnovao svoju pozorišnu kompaniju i izgradio karijeru vrijednu poštovanja.

Nije bilo jednostavno, jer se u svom radu suočavao sa različitim situacijama. Prije 10 godina je već potpuno pripremljena beogradska verzija predstave „Časovi...“ naprasno otkazana, čak mu je svojevremeno osporavano pravo da koristi naziv sarajevskog pozorišta „Obala“, u kojem je bio jedan od osnivača i glavni reditelj. Njegova umjetnost je, ipak, uvijek savladavala barijere postavljane pred nju.

„Čuo sam, u selu kažu: 'Ko se boji vrabaca, neka ne sije.' Istina, viđao sam i ptice opasnije od vrabaca, ali kad imate uvjerenje i kad ga dijelite sa ljudima sa kojima radite, savladate na kraju sve probleme“, govori Materić.

Jedna od njegovih najpoznatijih predstava, „Tetovirano pozorište“, stvorena je u vrijeme kada tetoviranje nije

predstavljalo ukras i modni hir, već jedan oblik zakletve na vjernost i vječno sjećanje, objavu ideala, zavjet ili iskupljenje. Tetoviranjem pozorišta i publike, Materić šalje snažnu poruku i o normama koje jedno umjetničko djelo mora ispunjavati.

„Uvijek otvoreni akt izlaska iz uobičajenog društvenog okvira, uvijek vrlo lično i uvijek, bilo da je prosto ili složeno, izvedeno jasnim i upečatljivim slovima i crtežima... I dalje bih sve nabrojano odredio i kao zahtjeve vezane za umjetničko djelo. Čini mi se da je tetoviranje danas u velikoj mjeri banalizovano, prečesto svedeno na ukras. I ne samo tetoviranje...“, poručuje Materić.

Nakon godinu dana izvođenja u Banjaluci, komad „Časovi u kojima ništa nismo znali jedni o drugima“ proglašen je najboljom predstavom Narodnog pozorišta Republike Srpske u 86. pozorišnoj sezoni. Zahvaljujući njemu, pozorište sa sjedištem u Banjaluci privuklo je veliku pažnju, ne samo na ovu instituciju, već i na snagu umjetnosti kojom se bavi, a o kojoj se danas priča od obala Vrbasa do obala Garone.

Zanimljivo je da predstavu čini oko 300 malih scena i nekoliko stotina likova koje igra dvadesetak glumaca. Handke je ovaj komad napisao prije rođenja svoje kćerke, pokušavajući da joj dočara kakav svijet je čeka.

HILJADU RIJEČI

REA MUCOVIĆ

HVATANJE EMOCIJA OBJEKTIVOM

PIŠE: VANJA STOKIĆ

Odrastajući uz oca fotografa, od malih nogu vrzmala se po fotografskom studiju. Razvijanje filmova bilo joj je izuzetno zanimljivo, a prve fotografije snimila je stiskajući aparat u očevoj ruci. Kada je procijenio da je dovoljno sazrela da samostalno zakorači u svijet fotografije, Rea Mucović otvorila se potpuno nova dimenzija. U njoj je ostala sve do danas.

Na početku karijere, njenu pažnju i objektiv privlačilo je skoro sve pa je pokušavala od običnog prizora da stvori magiju. Sakupljajući iskustvo, ali i razne nagrade i priznanja, polako se profilisala za fotografisanje ljudi. Vremenom su joj njeni radovi donijeli poslovnu saradnju sa italijanskim magazinom Vogue, Ujedinjenim nacijama te klijentima iz cijelog svijeta.

Portreti čine osnovu njenog rada, ali se ona tu ne zaustavlja. Snima, kako komercijalne fotografije, tako i editorijale, dok je angažovana i na polju grafičkog dizajna. Ističe da

mного voli glumu i film, te da joj je želja specijalizacija u filmskoj fotografiji.

Pored oca, veliki uticaj na njen rad imao je i fotograf Tomislav Peternek, koji je bio njen učitelj fotografije. Rea je svjesna da svaka profesija zahtijeva konstantno usavršavanje i rad na sebi, pa koristi svaku priliku za sticanje novih znanja. Odnedavno se među njenim diplomama nalazi i ona iz Muzeja moderne umjetnosti (MOMA) u Njujorku, gdje je završila kurs fotografije. Ističe da su joj predavači iz MOMA-e podarili potpuno novo iskustvo, jer fotografiji pristupaju na mnogo kompleksniji način i oslanjajući se na psihologiju, te da je željno upijala svaku njihovu rečenicu.

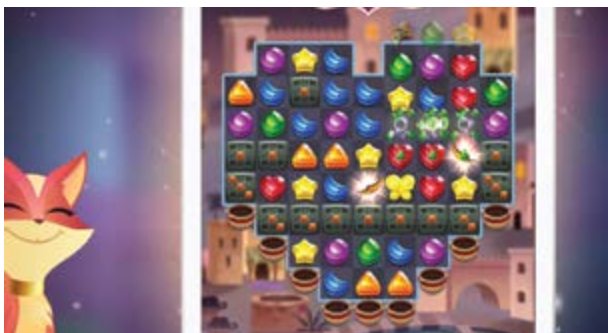
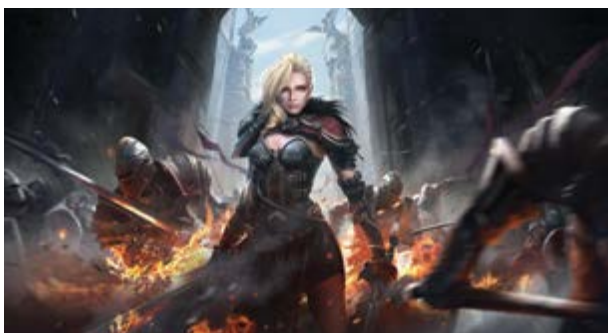
Rođena Trebinjka, sa adresom u Beogradu, trenutno ne razmatra povratak u rodni grad. Posao je vodi raznim putevima, koje možete pratiti na njenom sajtu www.reamphoto.com.

MONDO PIŠE

ČETRNAEST BESPLATNIH IGARA ZA SAMSUNG TELEFONE + BONUSI!

Najveći android gejming hitovi za Samsung Galaxy S7 i S7 edge telefone čekaju na vas.

Ako imate jedan od telefona Galaxy S7 serije, obradovaće vas vijest da vam Samsung za praznike i raspust poklanja 14 igara sa bogatim „in game“ sadržajima!

Vjerovatno volite da se igrate na mobilnom telefonu, a Galaxy S7 uređaji su jedni od najboljih za tako nešto,

pa je Samsung riješio da nagradi sve korisnike baš tih uređaja igrama:

- Genies and Gems
- Star Wars: Galaxy of Heroes
- Marvel Contest of Champions
- Hungry Shark World
- Asphalt 8: Airborne
- Plants vs. Zombies Heroes
- Need for Speed: No Limits
- Hearthstone
- HIT
- Clash of Kings
- Empire: Four Kingdoms
- Vainglory
- Nonstop Knight i
- Olympus Rising.

Sve ove igre odmah možete besplatno da preuzmete i instalirate, a nakon toga u svakoj od igara dobićete informaciju kako da preuzmete besplatno blago, novčiće, dijamante, karte i druge sadržaje koje vam Samsung poklanja zajedno sa kreatorima igara.

Uživajte u igranju!

Svi ostali vlasnici Samsung uređaja, posjetite meni Galaxy Apps. U tom meniju, ako već nemate, napravite Samsung nalog, koji je besplatan, i preuzmite specijalne ponude i besplatne premijum aplikacije ili igre iz kategorije For Galaxy, u kojoj će biti i popusti do 50 odsto na „in game“ kupovine i besplatni dodaci.

DIGITALNA VALUTA PLAĆANJA - PREDNOST ILI MANA?

Tehnološka dostignuća i digitalizacija životnih potreba stavili su savremenog čovjeka pred nove izazove, a jedan od njih je i korištenje virtuelnog novca.

Sa razvojem civilizacije mijenjao se i pojavni oblik novca. Od trampe i zlatnika, platežna sredstva napredovala su preko papirnih novčanica sve do korištenja kartica i elektronskog bankarstva.

Za konvencionalni novac zajedničko je da se može fizički opipati, štampati, dok njegov opticaj u svijetu kontrolišu i regulišu institucije i države i tako ubiru značajna finansijska sredstva.

Bili mi skeptični ili ne, bliža budućnost mogla bi da nametne drugačije sisteme plaćanja, koji nisu centralizovani, ne koštaju ništa i mogu se koristiti potpuno anonimno, bez posredovanja banaka i bez provizije.

Jedna od takvih „valuta“ svakako jeste bitcoin, koji je od svog „rođenja“ 2008. godine postao veoma popularan za kupovinu u elektronskom obliku. Iako je ovaj zamišljeni platni koncept star samo osam godina, bitcoin je već uspio da se „ustoliči“ i u interese velikih biznis igrača. Tako ga neke kompanije vide kao sredstvo za trgovinu akcijama, dok ga drugi koriste za onlajn kupovinu, plaćanje internet servisa, ugostiteljsko-turističkih usluga, putničkih karata i slično.

Ono što predstavlja glavnu prednost ovakvog načina plaćanja ujedno je i njegov osnovni nedostatak. Anonimnost koju korisnik digitalne valute posjeduje prilikom transakcija otvara i mogućnost da se nesmetano izvrši veliki broj ilegalnih radnji, kao što su trgovanje narkoticima, kocka, prostitucija pa sve do finansiranja terorističkih aktivnosti i naručivanja ubistava.

varira skoro svakodnevno“, rekao nam je Mladen Medinac koji se bavio istraživanjem ove kriptovalute.

Do bitcoina se može doći na više načina. Jedan od njih je direktna kupovina od nekog putem interneta, berzom ili najkomplicovanijim načinom, takozvanim rudarenjem (mining) kriptografskog algoritma. Prije toga na nekom

Neka istraživanja pokazuju da ovu digitalnu valutu koristi nekoliko miliona ljudi, dok je u zadnje vrijeme sve više popularna u zemljama regije, prvenstveno u Sloveniji i Hrvatskoj. U Srbiji, na primjer, jedna obrazovna ustanova u Novom Sadu nudi mogućnost plaćanja školarine bitkoinima.

Neka istraživanja pokazuju da ovu digitalnu valutu koristi nekoliko miliona ljudi, dok je u zadnje vrijeme sve više popularna u zemljama regije, prvenstveno u Sloveniji i Hrvatskoj. U Srbiji, na primjer, jedna obrazovna ustanova u Novom Sadu nudi mogućnost plaćanja školarine bitkoinima.

Statistike govore da u ovom trenutku u svijetu postoji blizu 1.000 bitkoin bankomata u oko 50 zemalja širom svijeta. Za razliku od klasične valute, koju države mogu porezima, zakonima i drugim mehanizmima stabilizovati, bitkoin je zaštićen od inflacije matematičkom funkcijom koja onemogućava da njegova količina naraste iznad 21 miliona.

„Valjanost bitcoina je u tome što ga posjeduju svi, a ne posjeduje ga niko. Stvoren je i distribuira se putem takozvanih peer to peer (P2P) mreža, a održava se isključivo uz pomoć korisnika u sistemu. Njegova vrijednost bazira se isključivo na povjerenju, odnosno logici ponude i potražnje, pa shodno tome, iznos jednog bitcoina može da

od servera potrebno je otvoriti elektronski novčanik, gdje će se inkasirati sve što se „iskopa“.

„Za to su najčešće potrebni jaki serverski računari prilagođeni da kroz ‘rudarenje’ rješavaju kompleksne matematičke probleme, a za nagradu se dobija odgovarajući dio novostvorenih bitcoina“, rekao nam Medinac ističući da na našem području još nije isplativ ovakav vid zarade zbog nedovoljnog ulaganja u informatičke resurse.

Bitkoin je bezbjedan za korištenje, jer za njega još ne postoje nikakve tehnološke bezbjednosne prijetnje, kaže za naš portal Srđan Rajčević, direktor Agencije za informaciono društvo Republike Srpske.

„Može se utvrditi da je u elektronskom poslovnom i finansijskom prometu bitkoin bezbjedan koliko i ‘stvarna’ valuta, koja se emituje od strane državnih organa. Štaviše, u pogledu njegove vrijednosti, može se tvrditi da je on i stabilniji u poređenju sa klasičnom valutom, jer

MONDO PIŠE

nepostojanje centralnog emitera znači i smanjenje rizika od naglih promjena monetarne politike ili čak oduzimanja novca od njegovih korisnika, kao što se dešavalo tokom sanacija posljedica ekonomske krize, recimo u Evropi proteklih godina", rekao je Rajčević za MONDO.

Iako bitcoin u svijetu i našem regionu nije novitet, BiH po običaju kasni za savremenim svjetskim trendovima pa tako kod nas nije moguće trgovati ovom digitalnom valutom.

PRIČE KOJIH NEMA U VODIČU – SADA U VAŠEM TELEFONU

Mnoge priče koje se ne nalaze u turističkim brošurama gradova i zemalja Balkana sada se nalaze u android aplikaciji „Mape nevidljivog Balkana“.

U želji da sačuva od zaborava male, nevidljive i marginalizovane priče i pojedince, regionalno udruženje građana Klub putnika realizovalo je tokom ove godine projekat „Mape nevidljivog Balkana“.

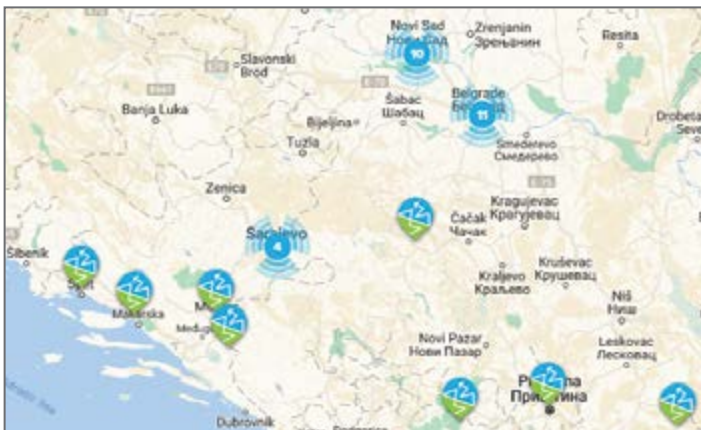
Anegdote, crtice, zapažanja i sjećanja do sada dostupni javnosti na internet stranici Nevidljivi Balkan, od danas ćemo moći da čitamo u hodu, putem mobilne aplikacije. Kad god se nađete u blizini mjesta o kome je ranije napisana priča, aplikacija će se oglasiti i pozvati vas da se upoznate sa kuriozitetom o datoj lokaciji.

Priče o ljudima, lokalnim legendama, fotografije ulične umjetnosti i bizarnosti koje su se zaista dogodile zabilježene su na internet stranici projekta. Podaci nisu ni nalik onome što se obično nalazi na zvaničnim turističkim sajtovima i u brošurama.

„Mape nevidljivog Balkana“ daju nam priliku da otkrijemo priče drugačije od onih koje su dio naše svakodnevice, pružaju mogućnost da zavirimo u istoriju – ne onu koju su pisali pobjednici, već istoriju koju su proživljavali ljudi oko nas, a da o tome jedva ponešto znamo.

Aplikacija se može preuzeti u Google Play prodavnici.

„Mape nevidljivog Balkana“ su kartografski vodič po gradovima Balkana, a pružaju informacije o zanimljivostima koje se ne nalaze u turističkim brošurama. Ono što projekat čini posebno interesantnim jeste činjenica da je on interaktivan, odnosno da svako od nas može da bude autor priče.

U ROMINGU

RAZGLEDNICA IZ BEČA

PIŠE: ALEKSANDRA ŠOBIĆ

Pitala sam prijatelje na Facebook-u da opišu svoje prve asocijacije na Beč i evo šta se našlo u komentarima: umjetnička sloboda sa natpisa na Zgradi bečke secesije (Der Zeit ihre Kunst - der Kunst ihre Freiheit), Dunav, Muzejska četvrt, park Prater, dvorci Belvedere, Albertina, Direrov zec, Klimt i Šile, Maler, Hajdn, Mocart, Betoven, Vitgenštajn, sve to preliveno zlatom secesije, prazničnim svjetiljkama, gustom čokoladnom glazurom i pekmezom od marelice iz Zahera. Našao se tu i Sigmund Frojd, koji je u društvu filozofa, pisaca i pjesnika pohodio najstariji bečki kafe Central (1876), koji i danas radi i u kojem se služe kolači „za padanje u nesvijest“.

Na raskrsnici između svjetova, na putu od Balkana prema Evropi, ova metropola opija raznolikošću i budi najrazličitija (o)sjećanja. Često ćete od naših ljudi čuti da je upravo ovo grad po mjeri čovjeka, jer u sebi sadrži divljinu i raskoš velikih evropskih centara, ali ne gubi šarm i toplinu.

Privlačnost Beča dobro je opisao Vlada Divljan, koji je više od 15 godina života proveo upravo tamo, riječima da je to jedan izuzetno lijep i dobro organizovan grad, a dovoljno blizu da možete održavati prisran kontakt sa Beogradom.

Ako vas put u narednim danima ili mjesecima dovede u Beč, donosimo vam djelić onoga što možete vidjeti, probati i osjetiti.

ALBERTINA

Pored stalne postavke jednog od najvećih i najznačajnijih austrijskih muzeja sa remek-djelima koja, između ostalih, potpisuju Klimt, Šile, Direr, Mone, Modiljani i Pikaso, u Albertini do 19. marta 2017. godine možete pogledati izložbu savremene umjetnosti „Contemporary art - from Andy Warhol to Anselm Kiefer“ ili uživati u prikazu kulturnih filmskih scena kroz postavku „Film Stills - Photography between advertising, art and cinema“, koja je aktuelna do 26. februara 2017.

U muzejskom šopu kriju se neke lijepe mogućnosti za prazničnu kupovinu. Jedna od njih su skulpture u jarkim bojama, replike čuvenog Direrovog zeca, koje potpisuje Otmar Herl.

Muzejska četvrt (MQ)

LEOPOLD MUZEJ I MUMOK

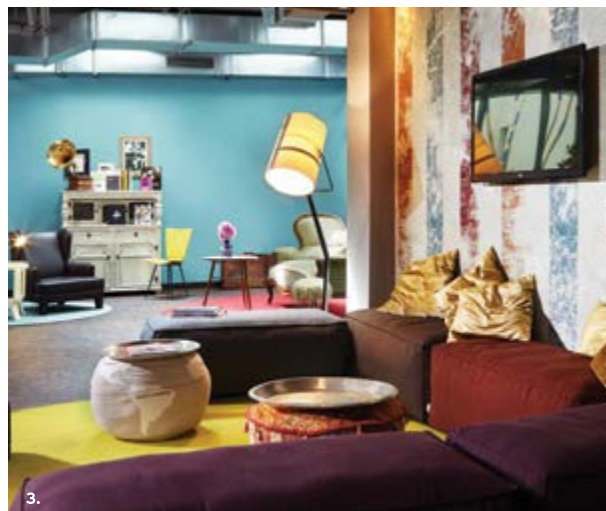
Vibrantna Muzejska četvrt (Museums Quartier - MQ), locirana u srcu grada, u sebi krije pravu riznicu blaga za ljubitelje umjetnosti. Otvorena je 2001. godine i jedan je od najvećih svjetskih kompleksa posvećenih kulturi.

Nekadašnje dvorske staje iz 18. i 19. vijeka, sljubljene sa modernom „sivom kockom“ Muzeja moderne umjetnosti, čine uzbudljiv spoj koji godišnje privuče oko 3,8 miliona ljudi iz cijelog svijeta.

Ako ste ljubitelj bečke secesije, moderne ili austrijskog ekspresionizma, uputite se u Leopold muzej i uživajte u razgledanju planetarno poznate zbirke radova Egona Šilea, Gustava Klimta, Riharda Gerstla, Oskara Kokoške i mnogih drugih. (leopoldmuseum.org)

EGON ŠILE I (ILI) GUSTAV KLIMT

Jedina podjela ljudi koju priznajem je podjela na tabore „The Rolling Stones“ ili „The Beatles“, a čini se da se isto

tako kreativna podjela može primijeniti kada su u pitanju austrijski slikari Šile i Klimt. (pripadam „timu Šile“)

Ovom prilikom pomirujemo ove dvije ljubavi u jednom djelu, Klimtov portret kroz Šileovu slikarsku viziju.

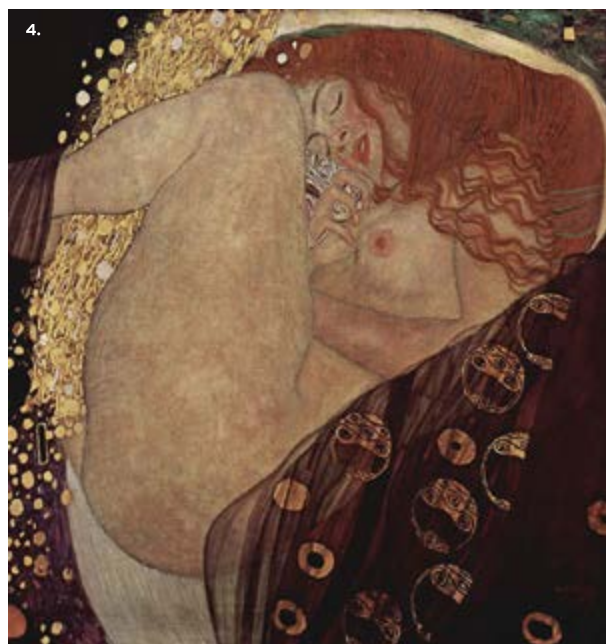
MUMOK

Muzej moderne umjetnosti (Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien - MUMOK) najveći je muzej ove vrste u centralnoj Evropi i inspirativna umjetnička pozornica svjetske i austrijske avangarde.

Pored stalne postavke, koja uključuje važna djela, od modernizma, pop-arta do konceptualnih multimedijalnih radova umjetnika današnjice, trenutno (tačnije do 17. aprila 2017), između ostalog, možete pogledati izložbu „One man anti show“, jednog od najznačajnijih umjetnika istočne Evrope, Slovaka Juliusa Kolera.

Ovaj jedinstven prostor, koji sadrži još i Centar za ples, Arhitektonski muzej, ali i splet divnih kafea i poklon-šopova, nerijetko je mjesto dešavanja brojnih muzičkih festivala i radionica za djecu, kao i mjesto preplitanja najrazličitijih kultura i jezika svijeta.

Pored toga, Muzejska četvrt je sjajna polazna tačka za razgledanje grada, jer su neke od poznatih znamenitosti nadohvat ruke, kao što su Zgrada secesije, Bečka državna opera, Folksteatar, Muzej istorije umjetnosti i Prirodno-istorijski muzej, kao i brojni bečki kafei, restorani, katedrale i parkovi.

KLIMTOV UTICAJ VIDLJIV JE U CIJELOM GRADU, ali pasionirani ljubitelji mogu da uživaju u njegovim radovima i u kompleksu Belvedere, gdje će doživjeti Klimtov „Poljubac“. (belvedere.at)

M:TEL AUSTRIJA - BLIŽE KUĆI!

Za najpovoljniju komunikaciju iz Beča, za one koji su emigrirali, za studente i studentkinje koji s nestrpljenjem čekaju da sa najdražima podijele dobre vijesti o položenim ispitima, za one koji žele da se povežu sa prijateljima, poslovnim partnerima ili porodicom i prenesu im divne utiske iz Austrije, ali i za sve putnike koji rado i često komuniciraju sa ljudima u našim krajevima (BiH, Srbija, Crna Gora), imamo recept da uz najpovoljniju ponudu budu bliže kući. (mtel.at)

Ako imate dilemu gdje se smjestiti ili uživati u večeri i čakulanju s prijateljima, u blizini Muzejske četvrti nalazi se i zanimljiv hotel Das 25hours Hotel Wien beim MuseumsQuartier.

Ako dobro podnosite gužve, odšetajte i do istorijskog centra Beča (Innere Stadt), koji je zbog brojnih arhitektonskih zdanja, katedrala, dvoraca i kompleksa parkova upisan na UNESCO listu svjetske kulturne baštine.

1. Egon Šile, „Klimt u plavom slikarskom ogrtaču“ (1913)
2. J. Koler, „More“
3. 25hours Hotel Wien
4. Klimt, „Danaja“, Galerija Würthle
5. Detalj sa Zgrade bečke secesije
6. Sacher torta

TALENTI

MARTIN FRLJIĆ

PRAVA UMJETNOST NASTAJE IZ MAŠTE

RAZGOVARAO: NENAD BOSNIĆ

Nadrealni crteži, zadivljujući murali, upečatljive tetovaže, velike nagrade... Teško je i navesti sve što je Martin Frlić, mladi umjetnik iz Viteza, nakupio u samo 22 godine svog života. Ali sve te stvari imaju nešto zajedničko – impresivnu snagu koja nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

U godini u kojoj je njegova umjetnost privukla veliku pažnju i vrijedna priznanja, Frljić se izdvojio kao jedan od bh. talenata koji nesporno predstavljaju budućnost domaće kulturne scene.

Nedavno ste dobili nagradu za najboljeg studenta svog univerziteta. Koliko akademska priznanja znače jednom mladom umjetniku? Velika je čast i privilegija dobiti priznanje da si najbolji student. Sav uloženi trud i rad tako nije prošao nezapaženo. Ovakva priznanja definitivno mnogo znače za karijeru jednog mladog umjetnika, a posebno meni, jer planiram nastaviti školovanje na doktorskom studiju u inostranstvu. Tako da mi sva priznanja tokom studiranja idu u prilog za upisivanje doktorata.

Ove godine ste putovali i u Milano. Možete li nam reći nešto više o konkursu u okviru kojeg ste izabrani i o tome kako je izgledao boravak bh. ekipe u ovom gradu? Sve četiri akademije iz BiH (Sarajevo, Banjaluka, Trebinje i Široki Brijeg) dobile su teme na osnovu kojih je trebalo da studenti naprave svoje radove. Ja sam napravio pobjednički rad na svojoj akademiji i nagrađen sam studijskim boravkom na Likovnoj akademiji Brera u Milanu, na kojoj sam kroz prigodnu prezentaciju predstavio svoju akademiju, Sveučilište Mostar i svoj umjetnički izražaj. Prezentacija

je ostavila dobar utisak. Akademija Brera je ogromna institucija, koju pohađa veliki broj studenata iz cijelog svijeta i na kojoj predaju mnogi kvalitetni predavači. Boravak je uglavnom bio opušten, imali smo mnogo toga da vidimo i čujemo, a posebno zadovoljstvo mi je predstavljalo upoznavanje i lično sa dekanom Akademije. Sve u svemu, divno iskustvo za jednog studenta likovne umjetnosti. Najviše mi se dopala ljubaznost, domaćinski odnos i otvorenost za saradnju od strane rukovodstva i nastavnog osoblja Akademije Brera.

A ko ili šta je najviše do sada uticalo na Vas kao umjetnika i Vaš stil izražavanja? Nakon završetka srednje škole, želio sam upisati grafički dizajn. Roditelji su me ohrabrivali da se okušam na Likovnoj akademiji. Zbog uticaja sredine u kojoj se misli da se od umjetnosti ne može živjeti, odupirao sam se toj ideji. Sreća pa sam ipak upisao Akademiju i mogu reći da me je ona najviše oblikovala kao umjetnika. Nakon pet godina života na Akademiji, spreman sam pokazati i dokazati da se i te kako može uspjeti i živjeti od umjetnosti. Na moj stil umjetničkog izražavanja uticali su uglavnom moja prošlost i moji počeci. Trenutno se bavim nadrealnim pristupom i uglavnom proučavam snove. Sljedeće godine ću diplomirati upravo na toj temi - snovi - te steći zvanje magistra grafike i profesora likovne kulture.

VAŠ POČETAK BIO JE PRILIČNO NEOBIČAN, KAO IZ NEKOG STRIPA, SPAJDERMENA, RECIMO. SAMO, VAS NIJE UJEO PAUK, VEĆ STE SVOJE UMJETNIČKE „SUPERMOĆI“ OTKRILI KADA STE POVRIJEDILI RUKU, PA STE POTOM POČELI DA CRTATE NJOME. DA LI BI VAŠ DAR ISPLIVAO TOKOM GODINA I BEZ OVOG NESVAKIDAŠNJEG DOGAĐAJA?

(Smijeh) Reći ću da sam tom povredom prepoznao svoj talenat, iako je to malo besmisleno da se tako rano prepozna talenat. Ali, sve je moguće, od tog dana kada sam povukao prvu liniju i kad sam našvrljao prvi portret do danas, evo, skoro 16 godina nisam prestajao crtati niti praviti pauzu duže od sedmicu dana. Umjetnost je moj život, moja svakodnevnica, rutina. Da li bih crtao i da se nije dogodila povreda, ne znam. Ali znam da bez rada i bez nekoliko hiljada nacrtanih crteža ne bih došao do tog nivoa da me moj rad odvede na studijski boravak na jednoj od najboljih likovnih akademija u Evropi i svijetu i da budem nagrađen od strane Sveučilišta kao najbolji student. A to vam je 1 odsto talenat, a 99 odsto rad.

Danas se bavite slikarstvom, grafikama, uličnom umjetnošću, tetoviranjem... Kada biste morali da izdvojite jednu umjetnost kao svoju prvenstvenu, koja bi to bila? Ono zbog čega se ja izdvajam od svojih kolega je svestranost. Nikad nisam želio biti ograničen samo jednim stilom ili vrstom likovnog izraza. Uvijek tragam za novim iskustvima, eksperimentišem. Umjetnost je toliko široka, tolike mogućnosti pruža da radiš šta god poželiš. Kada bih morao odabrati šta bih radio, onda bi to definitivno bilo to što sam izgradio na Akademiji - nadrealni stil, koji nastaje iz moje mašte, a ne iz vizuelnog okruženja.

Vaša specijalnost su vrlo realistični 3D crteži. Koliko su oni komplikovaniji za izradu od „običnih“ crteža? 3D iluzionističko oslikavanje mi je, kao područje umjetnosti, veoma drago, jer radim javno i publika može posmatrati izradu 3D slike. Komplikovaniji su za izradu zbog dimenzija, koje su uglavnom po nekoliko metara površine, i da bi 3D slika došla do izražaja, potrebno je stati na određenu perspektivu koju umjetnik odredi. Uskoro planiram raditi 3D slike i izvan granica ove države.

Kako ste ušli u svijet tetoviranja? Koliko je slikanje po ljudskoj koži drugačije od slikanja po papiru ili zidu? Po završetku srednjoškolskog obrazovanja, želio sam se okušati u tetoviranju. Posavjetovao sam se sa osobama koje tetoviraju, kod jednog tatoo majstora sam prošao osnovnu obuku i ubrzo ušao u svijet tetoviranja. Velika je to stvar nekog tetovirati, ostaviti doživotan trag na njegovom tijelu. Oslikavajući ljudsko tijelo na takav način, spoznao sam odgovornost i ozbiljnost toga rada, u kojem nema prostora za grešku. Svidio mi se taj adrenalin dok nastaje tetovaža. Crtanje na ljudskoj koži se razlikuje od crtanja na papiru, ali jedna stvar je povezujuća - ako nisi dobar na papiru, ne možeš biti ni na koži. Tehniku tetoviranja možeš savladati, ali onda si samo majstor, a ne i tatoo umjetnik. Kao i u svakom području, potrebni su talenat, iskustvo i praksa.

Da li su tetovaže i 3D crteži isplativiji od klasičnog crtanja i slikarstva? Generalno, da li se kod nas može živjeti od umjetnosti? Naravno da su isplativiji. Činjenica je da treba da imaš veliku reputaciju da bi mogao prodavati ono što si naučio tokom studiranja. Često me pitaju da li se može zarađivati kod nas od umjetnosti i reći ću „teško“. Postati umjetnik nije jednostavno, umjetnost se ne može gledati površno. Zarađivati se i te kako može od komercijalne umjetnosti, kao što su portreti, 3D slike, tetovaže i ostalo. Ono što stvaram na Akademiji, smatram pravom umjetnošću, jer to nastaje iz moje mašte i to je nešto što stvaram za svoju dušu, a ne za novac.

Iza sebe imate izložbe, nagrade, putovanja... Kakvi su planovi za 2017. godinu? Moja očekivanja od umjetnosti su vrlo velika i vrlo ambiciozna. Ipak, treba da budem zadovoljan, jer su mi tek 22 godine, a uskoro ću magistrirati. Godina 2017. za mene će biti na neki način odlučujuća. Završiću fakultet i u planu mi je da nastavim školovanje. Promijeniću mjesto prebivališta, društvo, državu, savladavati novi jezik... Mnogo promjena kojima se moj avanturistički duh raduje. Plan je jednostavan: raditi punom parom, razvijati svestranost i pomjerati svoje granice. Jednom si mlad i pun energije pa zašto to ne usmjeriti na dodatno školovanje i usavršavanje.

INTERVJU MOBILNIM

BRANISLAV LEČIĆ

KULTURA KAO NAJBOLJI SADRŽAJ

RAZGOVARALA: SANDRA STANIĆ

Jedno od najcjenjenijih glumačkih imena na prostoru bivše države Jugoslavije, i svakako Srbije danas, jeste Branislav Lečić. Pregršt je ostvarenja u kojima je briljantno prenio najtananije emocije i portrete ljudskih duša na filmsko platno, ali i na pozorišne daske. Prisutan je u svijetu filma još od 1977. godine, a jednu od najpoznatijih uloga ostvario je na samom početku svoje karijere, kao Crni u TV seriji „Sivi dom“.

Nizale su se velike uloge, ali i mnogobrojne nagrade koje svjedoče o kakvom je glumačkom talentu riječ, a kako sam ističe, jedna od najdražih uloga mu je ona Alekse Šantića, kojeg osjeća i vidi kao sebi najdražeg pjesnika sa ovih prostora.

Prilika da za m:agazin razgovaramo sa Branislavom desila se baš u Mostaru, Šantićevom gradu, kada je tamošnjoj publici predstavio „Indigo“, predstavu koju je režirao i u kojoj igra. Za čitaoce m:agazina Branislava smo pitali o kulturi, filmu, životnim iskustvima, ali i o modernim tehnologijama i mjestu koje one zauzimaju u njegovom životu.

Koja je, po Vašem mišljenju, dijagnoza kulturne scene danas u Srbiji i regionu? Dijagnoza bi bila - adolescencija. Iskreno se nadam da se približavamo zrelosti, kad počinjemo da shvatamo da bez kulture ništa, ni ekonomija, niti društvo u bilo kojem smislu, ne može da bude stabilno.

Šta nam nosi budućnost u filmskoj umjetnosti? Ovo se tržište, nažalost, usitnilo. Nekada smo imali veliku zemlju, koja je podrazumijevala i distribuciju nečega što se proizvede u kulturi, a što je značilo da se novac koji je uložen u projekat poput filma, mogao i vratiti. Sada je sve iskidano, tržišta su mala, jedni drugima nismo konkurencija, nema velikog zamaha, svi rade skromne stvari koje mogu da prežive i koje mogu da se isplate. To nije dobro, a kako bismo učinili nešto da popravimo ovakvu situaciju, mislim da bi trebalo organizovati koprodukcije, raditi projekte koji bi pokrivali staro tržište, kako bismo mogli angažovati veći broj glumaca i raditi na kvalitetnim tekstovima. Naravno, bilo bi dobro osnovati fondove koji bi bar na zadate teme koje mogu biti provokativne za svaku sredinu, objedinili produkcije.

Stavovi i mišljenja o životu generalno se mijenjaju sa godinama iskustva. Koja je to najznačajnija promjena u Vašem slučaju? Shvatio sam da je vrijedan trenutak u kojem živiš - sad. Da moraš da ga napuniš punoćom i da ne smiješ da praviš računicu, jer su one na Balkanu uvijek iznevjerene.

Publika svakako ima očekivanja od glumca, a koja očekivanja glumac, odnosno Vi imate od publike? Na prvom mjestu da imamo minimum, a to je pažnja. Pažnja podrazumijeva obostrano poštovanje, koje osigurava da ćemo se dobro čuti. Ono što vrijedi, publika uvijek prepoznata.

Omiljeni pjesnik s prostora BiH? Aleksa Šantić. Naravno.

U kojoj životnoj ulozi se najbolje osjećate? Ja nisam čovjek koji sabira život na takav način. Ne osvrćem se mnogo. Ja

sam neko ko ide naprijed i dok god me to drži, ja „tako vozim“. Uvijek sam sto posto u onom što mi se dešava sad. Rekapitulaciju sjećanja bih poredio sa ženom koja živi s ambicijama da pronađe svog princa pa ga čeka cijeli život. Postoje i one koje su nekada imale princa pa žive od sjećanja na njega, a sve ostale ne primjećuju. I, opet prođe život. Ja mislim da su i princeze i prinčevi oko nas, samo treba da ih vidimo.

Moderna tehnologija i Vi? Kako biste definisali taj odnos? Moja definicija je: komunikacija, ali ne opsjednutost. Moderne tehnologije i ja imamo veoma dobar odnos, slažemo se lijepo. Dokaz je tome i fakultet koji sam pridružio Fakultetu lepe umetnosti Aluma, a to je Fakultet lepih umetnosti i multimedija u kombinaciji sa IT tehnologijom. Dakle, moje je shvatanje da mrežnom sistemu društvenih komunikacija putem interneta i putem svih društvenih mreža treba sadržaj. Taj sadržaj je kultura, odnosno ovim potezom uspjeli smo da napravimo korak ka modernom komunikativnom jeziku i samim tim projektovali smo kulturu putem društvenih mreža. Ta projekcija se već radi na više nivoa, ali mislim da treba da počne od samog obrazovanja.

Kakav je Vaš stav u vezi sa vrtoglavo brzim razvojem telekomunikacionih tehnologija i njihovom ulogom u svakodnevnom životu? Moj stav je generalno pozitivan. Negativnu konotaciju može da ima samo slučaj kada pomislimo da je to naša duša. Ako prebacimo svoju pažnju i dušu samo na tehnologiju, onda se ona gubi, ona postaje funkcionalna. A nije. Svaki čovjek želi da doživi nešto svoje, posebno. Dakle, moraš da znaš dokle. Mjera, to je sve. „Sve sos mera“, što bi rekao Kir Janja.

Da li ste razmišljali o otvaranju Lekart akademije i van granica Srbije, npr. u Banjaluci? Vrlo privlačna ideja. Pošto Link grupa, s kojima akademija saraduje, ima škole u nekoliko zemalja, uključujući i BiH, moguće je da se u budućnosti desi i to.

Kako shvatate i koji stav imate prema sponzorstvima velikih kompanija u umjetnosti? Velike kompanije moraju da prepoznaju svoj interes. On nije uvijek vezan samo za tržište, nego prije svega za postignuće imidža koji ih razlikuje od drugih. Ulaganje u kulturu je dugotrajna stvar i uvijek je profitabilno, jer kao efekat ima uvažavanje kompanije povodom njenog odnosa prema društvu i prema građanima, što sigurno stvara dignitet koji je za poštovanje.

DigiArt

1. Fotografija
„Dhovci“

M I L A N T R I V I Ć

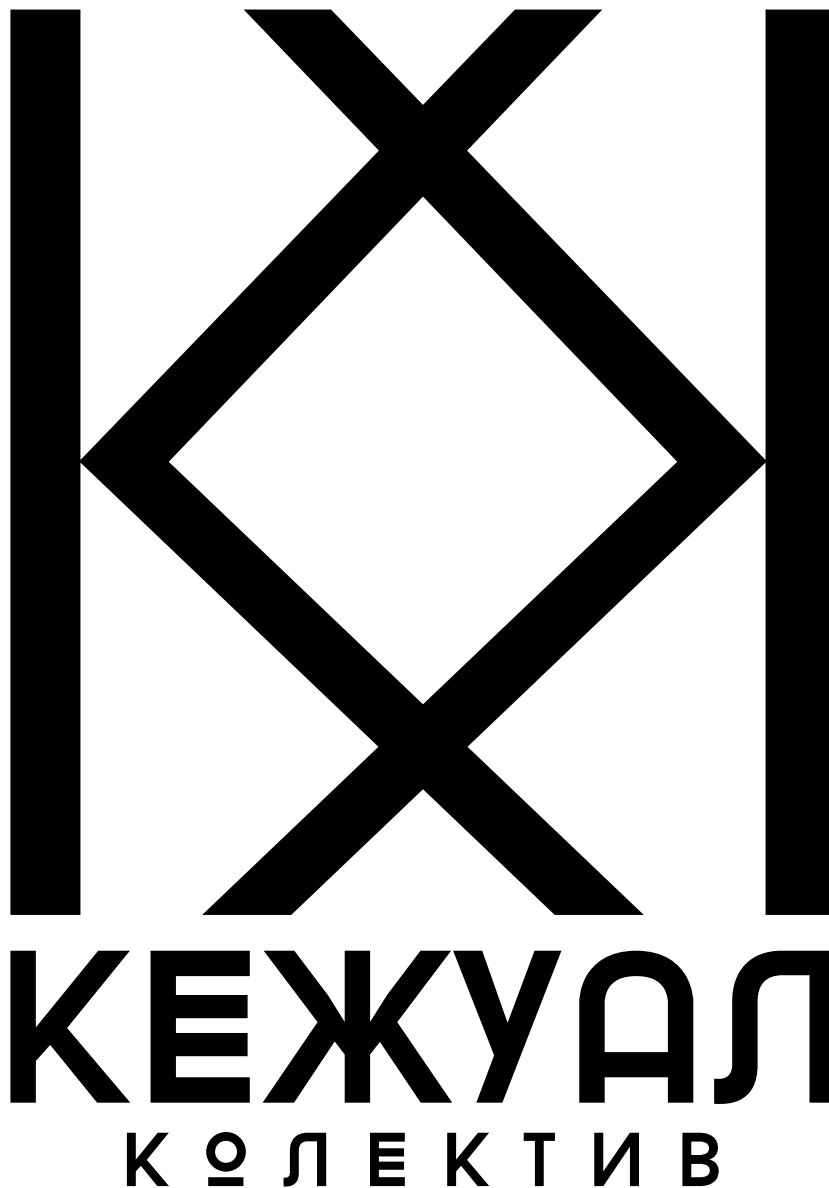

MILAN TRIVIĆ

DOMAĆA DIZAJNERSKA RJEŠENJA SVJETSKOG KALIBRA

PIŠE: VANJA PARTALO

Milan Trivić rođen je 1989. godine u Banjaluci. Već sa 19 godina počinje da radi i prikuplja praktična iskustva u oblasti grafičkog dizajna i vizuelnih komunikacija, a poslije stiče i formalno obrazovanje u ovom domenu. Ističe se po inovativnom dizajnu i prepoznatljivim vizuelnim rješenjima kojima je stekao povjerenje brojnih domaćih i inostranih klijenata.

2. Logotip
„Kežual kolektiv“

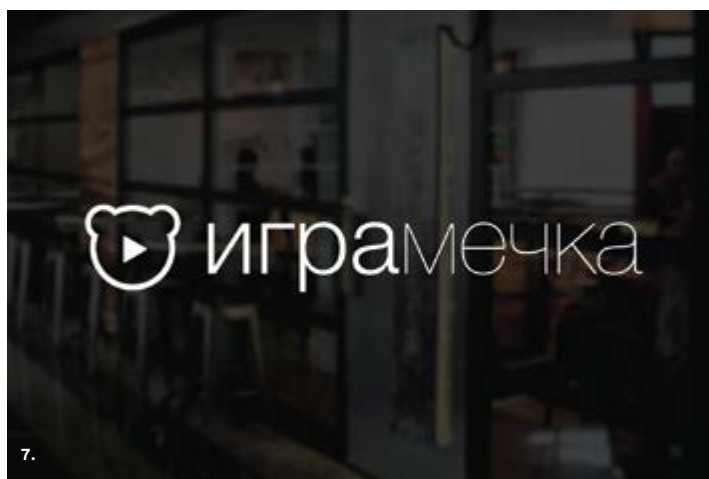
Posjeduje višegodišnje iskustvo u radu na više od 100 uspješnih projekata namijenjenih američkom tržištu, gdje se, osim radova u oblasti web dizajna, istakao i u organizaciji i vođenju besplatnih praksi za studente u BiH, od kojih su neki na osnovu stečenog znanja dobili priliku za stalno zaposlenje.

Trenutno je angažovan u austrijskoj kompaniji gdje, zajedno sa svojim timom, radi u sklopu projekta RateMyTate, na razvoju mobilne aplikacije koja ima za cilj da postane društvena mreža za kreativce i uključuje

inovativan način ocjenjivanja (gesture rating) kreacija koje članovi upload-uju.

Jedan je od osnivača Smart Office Coworking prostora u Banjaluci, sa željom da na ovaj način pomogne u stvaranju pogodnog tla za razvoj i profesionalni rast svakog pojedinca koji se odluči za koncept nezavisnog poslovanja.

Neka od njegovih ostalih interesovanja su usmjerena ka grafičkom dizajnu, fotografiji i organizaciji događaja, ali i promociji elektronske muzike.

3. Logotip „Preduzeće“, 4. Aplikacija „RateMyTate“, 5. Logotip „Smart Office Banja Luka“, 6. Fotografija „Riba“, 7. Logotip „Igra mečka“

PSIHOLOGIJA

SOCIJALNA INTELIGENCIJA

PIŠE: MILICA MAMIĆ

Pored termina emocionalna inteligencija, pojam socijalne inteligencije je sastavni dio svakodnevne poslovne komunikacije. Ove vrste inteligencija usko su povezane. Prema izvornoj definiciji Edvarda Torndajka, socijalna inteligencija je sposobnost razumijevanja i mudrog upravljanja ljudima u međuljudskim relacijama.

U posljednje vrijeme često se kaže da je socijalna inteligencija ključ za uspjeh na poslovnom planu. Jednostavno rečeno, socijalna inteligencija je sposobnost osobe da kvalitetno saraduje sa drugima u dvosmjernoj komunikaciji. Socijalna inteligencija zahtijeva poznavanje samog sebe, svjesnost o vlastitim stavovima, vrijednostima, načinu razmišljanja i reagovanja, a pri tome uključuje i percepciju drugih osoba. Jer tek kada shvatimo druge ljude, možemo lakše upravljati međuljudskim odnosima.

Socijalna inteligencija podrazumijeva prisebnost i uključenost svijesti u različitim situacijama te znanje o načinima komunikacije sa drugim osobama da bi se ostvarili željeni ciljevi. Pri tome je logično da socijalna inteligencija zahtijeva poznavanje samog sebe i svjesnost o vlastitim stavovima i načinima reagovanja, a što je odraz emocionalne inteligencije.

INTELEGENCIJA, EMOCIONALNA INTELEGENCIJA, SOCIJALNA INTELEGENCIJA - U KAKVOM SU ODNOSU? ŠTA IZ ČEGA PROIZLAZI I ŠTA OD ČEGA ZAVISI?

Postoje brojne teorije, brojna istraživanja. Bez obzira na odgovor i dobijene rezultate, da li ste pristalica teorija nasljeđa ili teorija uticaja sredine, radi se o komplementarnim

poljima. Obje vrste inteligencije su nam potrebne za bolje razumijevanje nas samih i kako utičemo na ljude oko sebe.

Za socijalnu inteligenciju često se kaže da je „ljudska vještina“.

Niži nivo socijalne inteligencije ispoljava se u lošoj komunikaciji sa drugima. Ljudi iz te komunikacije izlaze ljuti, frustrirani, osjećaju se krivima ili omalovaženima. Za takve ljude se često kaže da su u komunikaciji „toksični“.

Sa druge strane, osobe sa višim nivoom socijalne inteligencije s lakoćom komuniciraju sa drugima i čine ih pouzdanijima, cjenjenijima, poštovanijima, prihvaćenijima i sposobnijima.

DA LI JE MOGUĆE NAUČITI I RAZVITI SOCIJALNU INTELEGENCIJU?

Naravno da jeste. Kako ljudi rastu i sazrijevaju, stižu iskustva u interakciji sa drugima. Socijalna inteligencija nije samo kvalitetno uspostavljanje komunikacije sa drugima, nego i kvalitetno postupanje unutar uspostavljenog, ostvarenog odnosa. Za razvoj socijalne inteligencije od velike pomoći je razumijevanje osnovnih koncepata ljudske interakcije i procjenjivanje samih sebe u odnosu na druge osobe. Rad na socijalnoj inteligenciji jeste rad na otvorenosti, empatiji, fokusiranosti i pronicljivosti.

HUAWEI P9

KREIRAN U SARADNJI SA

Nova plava boja | Brzi punjač

#BePresent | MAKE IT POSSIBLE

Za više informacija o aktivaciji garancije na: consumer.huawei.com/minisite/ba/p9/vipservice

ŽIVOT U PRIČAMA

VELIKI GOSPODIN

HUNI KUI

PIŠE: BOJAN RADOVIĆ

„Kada letite u novu vremensku zonu, vaš unutrašnji tjelesni sat još kuca u vremenu mjesta odakle ste poletjeli. I kao nekakva tvrdoglava kornjača, tek polako se usklađuje sa novim satom“, rekao je o džetlegu (jet lag) jedan američki profesor iz Čikaga i stručnjak za san. Ovo poređenje džetlega sa „upornom kornjačom“ je tako krnje i nepotpuno da srpski jezik (pa ni hrvatski, bosanski, crnski, a bogme ni gorski) ne posjeduje pravi izraz za ovakvu manjkavost. Englesko „understatement“ baš paše.

Zato tvrdim - džetleg je pakao, veći i od gužve u ovom vozu, a sudba nas pečalbara daleko od domovine, u nekim dalekim zemljama, udaljenim na hiljade kilometara od doma, je patnja kada se vratimo svom privremenom prebivalištu.

Kada sam prvi put došao sa Balkana u Peking, rekao sam sebi da to nije ništa i da mi nije jasno zašto su mi prijatelji pričali kako će mi biti neophodni dani „da se sredim“. A onda sam u tri ujutro ustao iz kreveta i ostao budan do popodneva. I tako sedam dana.

Pitao sam poznanike iz najrazličitijih dijelova svijeta kako se bore s tim. Svako ima svoj metod. Šaljem grupnu poruku prijateljima da mi objasne šta oni rade. Neki uzimaju lijekove za spavanje već u avionu, drugi doziraju iste pri slijetanju; jedan drugar se odmah napija kao smuk; druga-rica zamrača sobu i pokuša da spava čitav dan... Pa opet, iako tvrde da imaju uspjeha, NIKO ne izađe iz terapije nenormalnog spavanja i nespavanja za manje od jedne sedmice. Koliko su onda te metode uopšte uspješne?

Kada je sin poglavice jednog amazonskog plemena, Nilson Tuve Huni Kui, odletio u Njujork i vjerovatno prvi put ušao u avion, sa džetlegom se borio nedjelju dana. To nije ništa neobično. Avaj...

„Letio sam veoma brzo. Moje tijelo je poslije samo nekoliko sati došlo u ovaj veliki grad, ali je moja duša zaostala. Narednih sedam dana moje tijelo čekalo je dušu da stigne, jer ne može da leti brzo poput aviona“, objasnio je modernom čovjeku gospodin iz džungle, sa kapom od šarenog perja, dugom sedamdesetak centimetara, iznad lice obojenog u jarkocrveno.

STO TRIDESET OSAM.

Toliko ljudi sam maloprije izbrojao u dijelu metroa na liniji 13. Od tog broja, njih tačno sto trideset i sedam je gledalo u mobilni telefon. Svako u svoj. Osim jednog para, koji je dijelio njen. Serije, četovi, igrice, muzički spotovi, vijesti, oglasi, posebni popusti na Taobau i JD.com-u (jer počinje sezona velikog novogodišnjeg pada cijena, praćena sezonom najvećeg pada cijena za Kinesku novu godinu), slike i poneka digitalna knjiga. Sto trideset osma osoba bio je klinac, ne stariji od osam godina, koji je pokušavao da natjera mamu da mu dozvoli da igra igricu, na šta je ona odgovorila grubo i izvadila mu drugi telefon iz torbice.

Glavu su podigli tek kada je radnik pekinškog metroa na stanici Huojing ušao u voz da im ponovi ono što je preko razglaša pičilo već sedam minuta. „Ovo je posljednja stanica. Izadite iz voza i sačekajte sjedeći voz na drugom kolosijeku.“

Više nije ni smiješno, već je zabrinjavajuće to što svi svijet gledaju kroz maleni ekran, kao da im oči nisu dovoljno dobre, pomisli Balkanac kome je prvi impuls bio da izvadi svoj telefon i sve ih fotografiše.

OD LIŠUIĆAO STANICE LAKŠE SE DIŠE.

Za svakog putnika se naprasno otvore po tri slobodna sjedišta, a onda mogu na miru da čitam knjigu, sve dok telefon ne zavibrira. Kćerka danas u Beogradu slavi rođendan. Šesti. Biće to velika žurka maskenbal. Tata i muž, pošto ne može da bude na dva mjesta u isto vrijeme, pokušava da od porodice kupi ljubav novcem, a sebe da prevari kako je to koliko-toliko dobra zamjena za neprisustvo.

Jovana mi šalje kćerkine fotografije, očigledno svježije. I dok mala pozira, onako divna kakva jeste, nešto mi upada u oči. Pitam ženu gdje ju je fotografisala.

- Pa dobro, bre, Bojane, u 29. novembra. Odmah kod „Lilija“, odgovara mi ona u audio-pruci, vidno uznemirena idejom da sam toliko daleko da počinjem da zaboravljam i mjesta koja smo zajedno prošli milion puta. A meni nije do toga, već ne mogu da povjerujem koliko je Beograd prljav. Ispred Višnje je gomila zgužvanih papira, iza nje nekoliko gomila i tako koliko god se pogled pruža.

Čekajte, ljudi, živim u gradu tri puta većem od moje zemlje, u gradu gdje gotovo niko ne baca sitno smeće u kantu, pa opet nikada ovoliko nije štrokavo, jer stalno neko ide iza tebe (čak i kada ga ne vidiš) i sakuplja sve što zaostane.

Da li je moguće da toliko sebe i svoje ne volimo?

A možda je veliki gospodin Huni Kui opet u pravu - tu smo, ali duša još nije. Nema veze.

MINI-SAVJETNIK

Ideje

ZA PROLJEĆNO PUTOVANJE

PIŠE: FILIP GRUMIĆ

„Putovanja vas prvo ostave bez riječi, a onda vas pretvore u pripovjedača“, tvrdio je Ibn Batuta, najveći putnik islamskog svijeta. Veoma malo je potrebno da svako od nas postane vrsni pripovjedač. Nekoliko stvari u koferu, nešto novca i osmijeh na licu i eto nam svih ljepota ovog svijeta. Nekad nije potrebno ići mnogo daleko da bismo vidjeli savršenstva prirode, istorijske spomenike ili neke drage ljude. Mnogo je destinacija baš tu, oko nas. Ko želi, nađe način, a onaj drugi nađe izgovor.

Proljeće, kao savršeno vrijeme za putovanje, nudi mnogo pogodnosti. Smještaj, karte, sve je mnogo jeftinije nego u žiži zimske ili ljetne sezone. Prvi zraci Sunca natjeraće vas da spakujete kofer. Ima li nešto ljepše od majskog jutra pored rijeke. Mirisa kafe i svježih kroasana u nekom evropskom gradu. Zato vam kao prvu destinaciju za putovanje „Proljeće 2017“ preporučujemo Varšavu.

Poljska prijestonica je prelijepa, ali je nedovoljno popularna destinacija za putovanje. Sticajem okolnosti, tokom Drugog svjetskog rata pretrpjela je ogromnu štetu i veći dio nje je uništen. Sve te lijepe građevine postale su prašina, ali se uspjela oporaviti i sada ima tu čast da je grad sa savršenim spojem tradicionalnog i modernog. Parkovi, ulice, ljubazni i dobri ljudi čine ovaj grad još ugodnijim za život, pa čak i ako ste tu samo za vikend.

Palata kulture i nauke, najviša zgrada u Varšavi, mami uzdahe svim turistima, ali Poljaci je baš i ne vole, jer im vraća sjećanja na period ruske dominacije. Lazjenski park jedno je od najljepših mjesta u ovom gradu. Kompleks je poznat po veličanstvenoj palati na vodi, ljetnoj rezidenciji kralja Stanislava. Prepun zelenila, cvijeća i pitomih vjeverica, natjeraće vas da mu posvetite cijelo svoje poslijepodne.

Varšava, grad na rijeci Visli, jedna je od najzelenijih evropskih metropola i nudi sve što možete poželjeti kada otputujete. Posebno se moraju naglasiti pirogi, najpoznatije tradicionalno jelo. Tijesto punjeno krompir-pireom, mesom, sirom ili zeljem, jelo je koje morate probati, jer ako to ne uradite, kao da niste bili u Poljskoj.

Jednako dobar izbor u ovom periodu godine je i Francuska. Na rijeci Rajni, u oblasti Alzas, nalazi se Strazbur, grad sa razvijenom trgovinom vina, hmelja i duvana.

Proljeće je idealan period za posjetu ovom gradu. Sve je ukrašeno cvijećem, a svaka zgrada priča svoju priču. Katedrala Notr Dam smatra se remek-djelom gotičke arhitekture, a Muzej savremene umjetnosti posjeduje kolekciju slika iz perioda od šezdesetih godina devetnaestog do pedesetih godina dvadesetog vijeka. Tu su djela Monea, Pikasa i mnogih drugih umjetnika.

Park de l'Oranžeri je najveći i najpoznatiji park u Strazburu. Dom je mnogobrojnih biljaka i simbol ovog grada. U njemu se nalazi Paviljon Žozefina, koji je podignut u čast Napoleonove žene, istoimene carice. Ako vam ostane vremena, potražite i park de Purtale i doživite nsvakidašnje prirodno okruženje, stvoreno za uživanje.

Restorani, kafići, barovi, ali i nezaobilazno rajnsko vino, sve to čini Strazbur gradom u kojem zaboravite probleme i doživite putovanje iz snova.

U periodu kada se priroda budi, ovi gradovi, ali i mnogi drugi koji se smatraju kolijevkom evropske kulture, dobiju neko novo, prelijepo ruho u koje ćete se zaljubiti.

Svako putuje tamo gdje osjeća da jedan njegov dio pripada. Bilo bi lijepo zažmiriti, zavrtjeti globus i slučajnim izborom prsta odrediti destinaciju. Svako putovanje će biti lijepo na svoj način, a doživljaji, ljudi, avanture, ljubavi, osmijesi... Sve ćete to doživjeti, samo treba krenuti.

PREPORUKE

PIŠE: FILIP GRUMIĆ

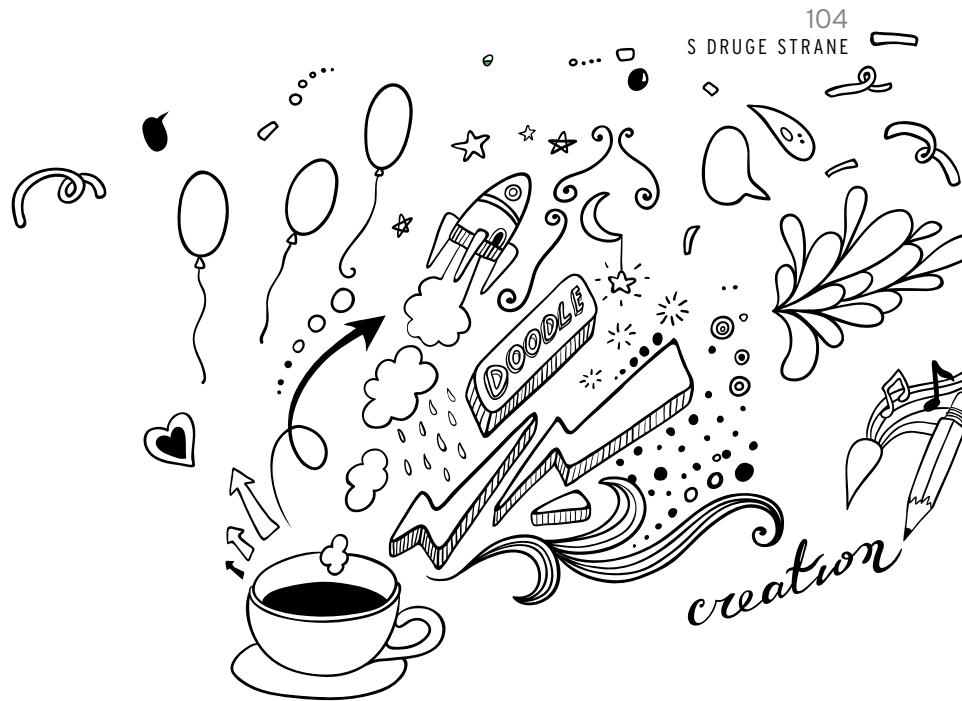
APLIKACIJA

Jib-Jab

Godinu privodimo kraju i vrijeme je da se malo zabavimo. Jib-Jab će nam pomoći u tome. Ova aplikacija može napraviti kratke video-klipove ili GIF-ove koji će vas i vaše prijatelje nasmijati do suza. Takođe, možete kreirati elektronsku verziju praznične čestitke.

Veoma je jednostavno. Fotografiju lica ubacite u aplikaciju, a ona će sama vaš lik staviti u razne situacije. Tako možete postati joga majstor, go-go plesačica, lik iz crtanog filma, policajac ili vilenjak. Sadržaj koji ste napravili jednostavno možete poslati svojim prijateljima ili ga podijeliti na nekoj od društvenih mreža. Jedina mana Jib-Jab softvera krije se u tome što ćete neke video-klipove, da biste ih skinuli, morati da platite.

Aplikacija je dostupna u Google Play i App Store prodavnicama.

ALBUM

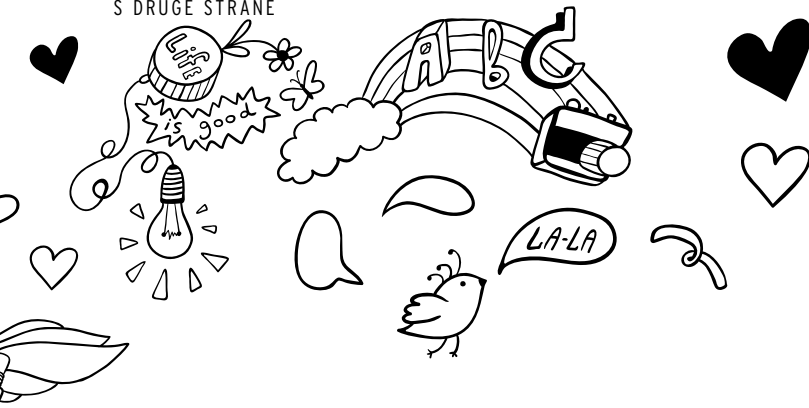
„Tennessee Christmas“, Ejmi Grant

Ejmi Grant, jedna među najpoznatijim tekstopiscima u hrišćanskoj muzici, postavila je standard kada je božićna muzika u pitanju. Njen posljednji album „Tennessee Christmas“ sadrži 13 pjesama. Već su se izdvojile „Baby, It’s Cold Outside“, „O Come All Ye Faithful“ i „Joy To The World“.

Ovaj album pokazuje Ejmi u potpuno drugom svjetlu. Intimna muzika, lagani ritmovi i njen predivni glas, osnovne su karakteristike albuma. Božićna muzika postala je sinonim za ovu umjetnicu, što joj je donijelo više od 2,7 miliona prodatih božićnih albuma.

Gdje god slušali ovaj album, stvorićete sebi sliku kamina, vatrice i sve to u zagrljaju voljene osobe.

FILM

„Hulieta“, Pedro Almodóvar

Još od 2011, kada je film „Koža u kojoj živim“ reditelja Pedra Almodóvara ostavio bez teksta publiku u kinima, sa nestrpljenjem je očekivano njegovo sljedeće dugometražno djelo. Čekano je, čekano i dočekano. Kada se pročulo da Pedrova „Hulieta“ dolazi na veliko platno, ljubitelji španskog reditelja pohrlili su u kina. Za njegovih 19 prethodnih filmova kažu da su kao najfinije izbrušeni dijamanti, dok „Hulietu“ nazivaju suvim zlatom. Planirano je da ovo bude prvi Almodóvarov film na engleskom jeziku u kojem bi glumila Meril Strip, međutim, reditelj je odlučio da priču mora smjestiti u svoj zavičaj.

U glavnoj ulozi su dvije žene - Ema Suárez i Adriana Ugarte. Film prati 35 godina života jedne žene koja je na ivici ludila. Baš kao što je očekivano, roditelji i djeca, vječna Almodóvarova inspiracija.

Premijera filma bila je 10. avgusta ove godine u poznatom londonskom kulturnom centru Somerset House. Svoju međunarodnu premijeru film je imao je na festival u Kanu, a Španska filmska akademija izabrala ga je kao predstavnika u kategoriji „Najbolji film na stranom jeziku“ za sljedeću dodjelu filmske nagrade „Oskar“.

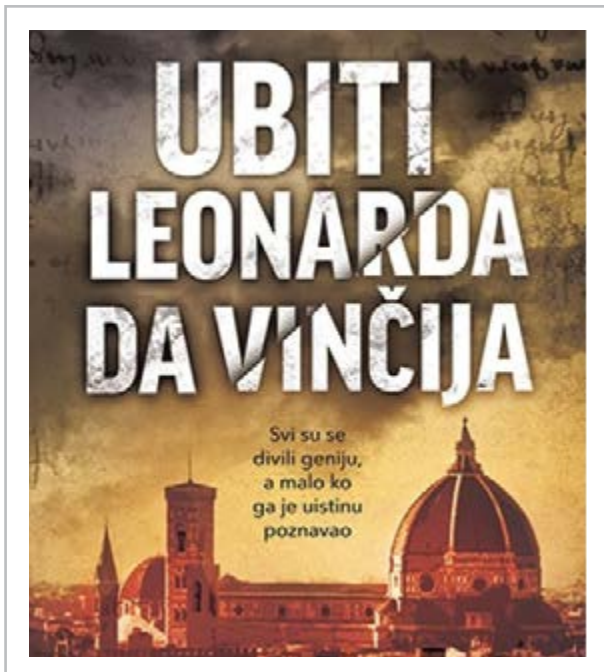
KNJIGA

„Ubiti Leonarda da Vinčija“, Kristijan Galves

Svi su se divili geniju, a malo ko ga je poznavao. Ovom rečenicom vodio se Kristijan Galves kada je počeo da piše knjigu. Odluka je jasna: Ubiti Leonarda da Vinčija.

Bio je jeretik, nije prihvatio nijednu religiju. Radije bi da bude filozof nego hrišćanin. Optužen je za sodomiju. Treba li više razloga u XV i XVI vijeku da neko bude pogubljen? Zbog nedostatka dokaza, pušten je na slobodu, ali su mu ukaljani ugled i čast, a zdravlje narušeno.

Ovaj uzbudljiv i veoma maštovit bestseller Kristijana Galvesa je omaž firentinskom geniju i uvjerljiva slika Evrope iz periodu kada je Da Vinči živio, radio i pokušavao da mijenja svijet.

MUZIKA

LUKIJAN IVANOVIĆ:

MUZIKA I ŽENE SU ISTO

RAZGOVARALA: VANJA STOKIĆ

Muzički gledano, možda imam boljih pjesama u fioci, ali ih čuvam dok još ne sazrim kao umjetnik. Ponosan sam na sve što sam uradio i veoma srećan što je moja muzika konačno dostupna slušaocima.

Ovim riječima počeo je Lukijan Ivanović svoju priču za m:agazin. Nakon osvojenog četvrtog mjesta u muzičkom takmičenju „X Factor“, mladi Banjalučanin broji samo uspjehe. Njegov album prvenac nedavno je predstavljen publici, na radost brojnih obožavalaca.

Pjesme za album „Svoj sam“ nastajale su tokom posljednje dvije godine. Jeste li zadovoljni konačnim oblikom i zvukom? Čini mi se da su pjesme najbrže nastale kada sam tekstovima napisao melodije. Poslije mi je trebalo godinu dana da muziku i tekst ubacim u aranžmane i završim njihovu produkciju. Od devet pjesama, osam je autorskih, za njih sam pisao muziku i pojedine tekstove. Najgore je odlučiti koje pjesme uvrstiti na album prvenac, a da u tome ne pogriješiš. Ja sam htio da se kockam. Pjesme su se nizale jedna za drugom, a ima i kompozicija koje nisu na albumu. Naslovna numera „Svoj sam“ je namjenski pisana kako bi predstavila mene, odnosno sve moje sukobe, emocije i moj život uopšte. Tekst je napisala Jovana Čarkić, a muziku sam napisao za jedno veče. Tada sam znao da će se tako i zvati album. Idejno rješenje omota rađeno je na kraju, želio sam jednostavnost i vizuelni minimalizam. Zbog toga su i spot i fotografije za omot rađeni u crno-bijelom formatu, jer je unutra na nosaču zvuka šarenilo muzike.

Kada se prisjetite svojih početaka i prvih pjesama, da li je tačno da se prvi mačići u vodu bacaju? Ne bacaju se, te pjesme čekaju da sazrite mentalno i profesionalno. Nijednu pjesmu nisam

odbacio, mnogo je njih spakovano i čeka trenutak kada ću ih objaviti. Svaki vid stvaralaštva treba podržati, a posebno su mi drage prve pjesme koje sam napisao. Moj glas tada nije bio zreo kao sada, bio sam srednjoškolac, tako da mi je to sa ove vremenske distance jedina kritika.

Glavni motiv Vaših pjesama je ljubav, ali trenutno nemate vremena za nju. Poznati kantautori ističu da mogu stvarati samo dok su u stanju tuge i melanholije. Plašite li se da će inspiracije ponestati kada budete potpuno emotivno ispunjeni? Uvijek sam napominjao u intervjuima da su muzika i žene isto. Traže pažnju, posvećenost, vrijeme, nježnost i uvijek je jedna strana ljubomorna. Kada budem imao vremena da se posvetim djevojci, tada ću joj i pokloniti srce. Trenutno je mnogo posla oko promocije albuma, putovanja i nastupa, svjestan sam da to nijedna djevojka ne bi trpjela. Sada je dio života kada svim damama poklanjam muziku pisanu iz srca. Najljepše pjesme su pisane u trenutcima očaja, ali možete napisati dobru pjesmu i kada volite i kada ste nadahnuti lijepim emocijama. Ne plašim se da će kreiranje pjesama nestati ili prestati. Sada je to lakše, imate nešto iza sebe i idete naprijed.

Jeste li zadovoljni time kako je protekla promocija albuma u Banjaluci? Planirate li album promovisati i u drugim gradovima? Bio je to moj najsrećniji dan, jer sam uz podršku porodice, RTRS-a i kompanije m:tel predstavio svoj album javnosti. Odmah nakon promocije u Banjaluci, uslijedila je promocija u medijima u Srbiji. Trenutno sam zauzet pripremama za promociju albuma u Sarajevu.

Album je objavljen pred praznike, u vrijeme darivanja. Pored pjesama punih ljubavi, šta planirate pokloniti voljenima? Pažnju, zagrljaj i lijepu riječ.

Šta Vašu muziku izdvaja od ostalih, koja je Vaša glavna prednost u odnosu na ostale muzičare? Moja najveća prednost je to što sam autor svojih pjesama, tako da je i moja muzika zapravo izraz moje odlučnosti da svoj životni i muzički put gradim „po svome“. Bez obzira na to što sam uvijek spreman da saslušam i poslušam iskusnije i pametnije, istinski želim da zadržim u sebi i svojoj umjetnosti ono nešto samo moje, što me ispunjava i tjera da stvaram muziku. Nadam se da će to prepoznati i publika, da će biti onih koji će cijeliti i voljeti da slušaju muziku koju pravim i u koju uvijek ugrađujem poneki dio sebe.

Koliko Vam znači podrška velikih kompanija? Da li biste uspjeli izdati album da nije bilo njih? Sestra i ja smo od djetinjstva učestvovali u dječijim muzičkim programima RTRS-a. Kasnije sam bio autor pobjedničke kompozicije „Đurđevdanskog festivala“ 2011. godine, pa sam snimao

Htio sam kombinaciju pjesama koje će se slušati u klubovima i u kojima će se pronaći mnogi. Zato je album šaren, obojen u različite aranžmane, ima balada, ali i nekoliko komercijalnih pjesama.

muzičke numere za serijal dječijih emisija „Nidžo Radoznalac“. Prije dvije godine rodila se ideja da bude snimljen i izdat moj album, koju je RTRS podržala. Kada je finalni proizvod bio gotov, tu se priključila i kompanija m:tel. Da nije bilo njihove podrške, proces izdavanja sigurno bi bio duži. Oni su mi pomogli i neopisivo sam srećan zbog toga što iz Banjaluke šaljem lijepu poruku u region.

„X Factor“ Vas je proslavio. Kada gledate sa ove vremenske distance, da li biste promijenili nešto u svojim nastupima tokom takmičenja? Nema karijere preko noći. Ko to shvati, njemu je i lakše da se bori strpljenjem i upornošću da bi došao do cilja.

Ja sam to shvatio onog trenutka kada su se svjetla pozornice ugasila, tačnije, kada je završeno takmičenje. Nisam nikad gubio nadu niti sam prestao da vjerujem da ću moju muziku predstaviti publici. Trajalo je to tri godine, odnosno dvije godine od objavljivanja prvog singla „Sve si meni“. Put do zvijezda je dug i mukotrpan, pogotovo danas, kada je sve dozvoljeno i servirano slušaocu kao muzika. U toku takmičenja upoznao sam se s mnogim ljudima iz profesije, svijeta medija i mode, što svakako pomaže u građenju karijere. Svaki savjet mentora i ono što smo proživjeli u takmičenju bili su veoma korisni. Sve to i danas primjenjujem u životu. Mislim da sam mnogo publike imao i prije „X Factor“-a, jer sam snimao cover-e i ljudi su me pratili na društvenim mrežama. Neprocjenjivo je važno i pojavljivanje u gledanim emisijama u regionu, kao i puštanje pjesama na radio-stanicama. Neko vrijeme nisam bio prisutan kod nas zbog toga što se radilo na albumu. Volio bih da polako gradim karijeru, kao što kaže narodna poslovice: „Tiha voda brijeg roni.“

htc 10

POWER OF 10

**VRHUNSKA KVALITETA
ZVUKA**

24-bitne Hi-Res slušalice
i HTC BoomSound™ hi-fi
izdanje zvučnika

**SVJETSKI
NOVITET***

Prednja i zadnja
kamera posjeduju
stabilizaciju slike

**VRHUNSKE
PERFORMANSE**

Munjevito otključavanje
i aktiviranje aplikacija
otiskom prsta

**BATERIJA KOJA
TRAJE I TRAJE**

Trajanje baterije i do 2 dana.
Punjač za brzo punjenje
se dobija uz telefon**

htc

pursuit of brilliance

*Na osnovu rezultata HTC istraživanja modela glavnih brendova pametnih telefona, u februaru 2016. godine koristeći statistiku GSMArena i drugih izvora podataka.
**Dužina trajanja baterije zavisi od mobilne mreže, lokacije, jačine signala, konfiguracije, korištenja uređaja te drugih faktora. Stvarni rezultati mogu varirati.

STRIP

ŽENE I MUŠKARCI

PIŠE: RAJKO RADOVANOVIĆ

Juillard
Plava bilježnica

FIBRA
www.fibra.hr
www.stripovi.com

„Plava bilježnica“ *Andrea Žilijara*

„Eva, žena mog života si ti“, kaže Abel neubjedljivo, iako vjerovatno iskreno, u važnoj, ali nikako najvažnijoj sceni stripa „Nakon kiše“ Andrea Žilijara, koji je svojevrсни nastavak „Plave bilježnice“, objavljene u istim koricama. Eva, naravno, plače, iako je svemu prethodio (ko zna kakav) seks, dobro vino (sa vinom, za razliku od seksa, nema dileme, takvi kao Abel sigurno piju kvalitetno) i dobra, iako za Evu ne i najpovoljnija priča.

Ova, ponavljamo, nikako najvažnija scena ovog stripa, zapravo je odličan primjer toga o čemu se u stripu radi. I koliko je dobar. Strip je to, najprije, o ženama, onda o odnosu žena i muškaraca, onda je to krimi-priča, a onda i priča o Parizu uglavnom, djelimično i o Toskani. Nije o vinu, ali ne možete da dobijete sve. Svega pomalo, mora da je loše? Upravo suprotno, savršeno je.

Dobra priča i iznenađujuće životni dijalози nisu nešto što po svaku cijenu očekujete u stripovima koje sam piše izvanredan crtač kao što je to Andre Žilijar. Nikada prije on, i prije ova dva stripa dokazan crtač, nije sam pisao svoje priče. Ovdje je to uradio, i to sjajno. Takođe, iznenađujuće je da Žilijara, koji je najčešće radio istorijski stripove, ovdje vidimo na djelu kad su u pitanju savremena tema i junaci.

Kad vidite rezultat, jasno je da je nepravedno bilo otpisati ga kao tek crtača vitezova i zamkova.

Žilijar je jedan od najboljih savremenih predstavnika koji crtaju takozvanom čistom linijom, u najboljoj tradiciji Eržea i Žakobsa (nije čudo da danas on crta nove avanture „Blejka i Mortimera“). Njegove table su praznik za oči. Savršeni, prozirnočisti crteži, prilagođen boji, elegantne table jasnih i preglednih kompozicija koje su, ipak, nenametljive i u službi pripovijedanja. Dovoljno siguran u sebe da nema potrebe da se pokazuje na svakoj tabli i na svakom crtežu, svjestan da opus govori sve što treba da se kaže o vašem radu, dosljedan i klasičan, Žilijar može da bude ono što jeste - jedan od najvećih pripovjedača u stripu u posljednje tri decenije.

Zapravo, on najviše, mimo pomenutih Eržea i Žakobsa, podsjeća na jednog klasičnog filmskog režisera - Hauarda Hokska. Vjerovatno najbolji filmski režiser svih vremena, čovjek koji je sve i malo više od toga znao o mediju, Hoks je uvijek bio skroman i neprimjetan, doživljavao se zanatlijom koji radi za platu i smatrao je da je priča - sve. Slično vrijedi i za Žilijara. U pogovoru „Sinebukovog“ izdanja osmog albuma „Blejka i Mortimera“, „Voronovljeva zavjera“, koji je crtao po Senteovom scenariju, Žilijar kaže da je rad na ovom stripu i dobra lekcija iz crtanja: „Trebalo mi je dva puta više vremena da nacrtam tablu ‘Blejka i Mortimera’ u odnosu na ostale stripove! Četiri dana, umjesto dva, u odnosu na ostale moje stripove! I morao sam da budem dosljedniji tokom rada. Rezultat je da sam otkrio greške u mom stilu koje prije nisam primjećivao. Sad ih vidim odmah. Na primjer, mojim junacima nedostaju simetrija i, iz nekog razloga - ramena! Kako sam mogao da pravim takve greške toliko vremena?“ Kad to kaže takav majstor, sve vam je jasno.

Jednog od prvorazrednih evropskih i svjetskih autora stripa, Žilijara smo do prošle godine na našem jeziku upoznali samo u „Stripoteci“, koja je objavila seriju „Sedam života kopca“. Konačno, „Fibra“ je u svojim divnim tvrdokoričenim albumima u boji za nešto malo više od godine dana objavila „Sedam života kopca“, njegov nastavak „Pero na vjetru“ te ovaj integral. Treba se nadati, sad kad je upoznavanje sa ovim veličanstvenim autorom počelo na odgovarajući način, da će to da bude nastavljeno i da ćemo da dobijemo i „Arnoa“, „Crvenu masku“ i „Lenino dugo putovanje“. Naravno, „Blejka i Mortimera“, legendarnu seriju koja kod nas nikada nije predstavljena kako treba i za koju je Žilijar nacrtao sedam albuma, da ne pominjemo.

Dakle, jasno je: dva čudesna stripa, čudesnog autora!

PLAVA BILJEŽNICA

KORAK ISPRED

Revolucionarno iskustvo smartfona

HUAWEI Mate 9

KREIRAN U SARADNJI SA

Nova generacija procesora Kirin 960
EMUI 5.0 sa algoritmom inteligentnog mašinskog učenja
Inovativno rješenje za trajnost performansi smartfona

Rooten brz, ostaje brz

consumer.huawei.com

 /MojHuawei

SONY

Uređaj na koga se možete osloniti

Sony pametni telefon koji vam čini svaki dan lakšim

XPERIA E5

